

การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวง
สาธารณสุข ในเขตภาคกลางตามทฤษฎีค่านิยมของ สแปรงเจอร์

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุนตรา แก้ววิเชียร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

31.11.2546
62242
33

การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขต
ภาคกลางตามทฤษฎีค่านิยมของ สแปรงเจอร์

บทคัดย่อ
ของ
สุนัตรา แก้ววิเชียร

23 ก.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2546

๒ ๒๒๔๖๔๒

สุนทรู แก้ววิเชียร. (2546). การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลางตามทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเจอร์. ปริญญาโท
กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ, อาจารย์ ขวลิตร รวยอาจิน.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษา
พยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลางที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน
ตามทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเจอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษา
พยาบาลประจำปีการศึกษา 2545 จำนวน 997 คน ซึ่งเลือกมาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน และ
การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ แบบทดสอบวัดค่านิยมซึ่งสร้างตามทฤษฎี
ค่านิยมของสแปรงเจอร์ จำนวน 30 ข้อ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม เอสพีเอสเอส แบบ
วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก และหมุนแกนแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวกซ์ และได้ผลการวิจัยดังนี้

1. องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่าง
กันพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปีมี 4 องค์ประกอบคือ ด้านศาสนา ด้าน
เศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสุนทรีย์ ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 2 ปีมี
4 องค์ประกอบคือ ด้านศาสนา ด้านสังคม ด้านความคิด และด้านการดำเนินชีวิต

2. องค์ประกอบค่านิยมที่วิเคราะห์ได้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการ
พยาบาลต่างกัน พบว่าสอดคล้องกัน 1 ด้านคือ ด้านศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมตามทฤษฎี
ของสแปรงเจอร์ ส่วนองค์ประกอบที่ต่างกันคือ นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการ
พยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีองค์ประกอบ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสุนทรีย์ ส่วน
นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีองค์ประกอบ ด้านสังคม
ด้านความคิด และด้านการดำเนินชีวิต

FACTOR ANALYSIS OF VALUES OF THE STUDENT NURSES OF
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH IN THE MIDDLE ZONE ACCORDING
TO SPRANGERS' THEORY

AN ABSTRACT
BY
SUNETRA KAEWWICHIE

Presented in partial fulfilment of the requirements for the Master of Education
degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
May 2003

Sunetra Kaewvichien. (2003). *Factor Analysis of Values of The student nurses of Ministry of Public Health in the Middle zone according to Sprangers' Theory*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Aungkana Saiyos, Mr. Chawalit Ruayajin.

The purpose of this study were analyzed the factor of values of the student nurses of Ministry of Public Health in the middle zone according to Sprangers' Theory. The sample groups consisted of 997 student nurses of 2002 academic year. These sample groups were selected by Two stage random sampling and Stratified random sampling technique. The instrument of this study consisted of 30 items of values according to Sprangers' theory . The data were analyzed by SPSS/PC⁺ Computer program using principal component analysis and orthogonal rotated by varimax.

The results were as follows :

1. There were 4 values factors for the less than 2 years experience of the student nurses : Religion value, Economic value, Political value and Aesthetic value and there were 4 values factors for the more than 2 years experience of the student nurses : Religion value, Social value, Theoretical value and Lifestyle value.

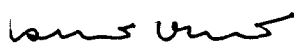
2. The same value between the difference experience of the student nurses was Religion value. The difference value of the less than 2 years experience of the student nurses were Economic value, Political value and Aesthetic value but the more than 2 years experience of the student nurses were Social value, Theoretical value and Lifestyle value.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

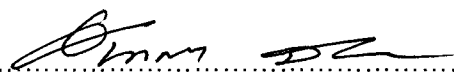
การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ในเขตภาคกลางตามทฤษฎีค่านิยมของ สแปรงเจอร์

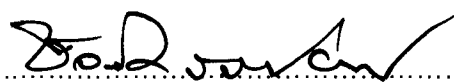
ของ
นางสาวสุนัตรา แก้ววิเชียร

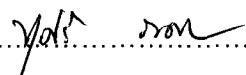
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

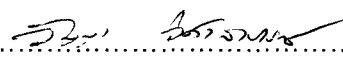

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พ.ศ.

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชวลิต รวยอาจิณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ วิทยา วิศาลาภรณ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ ประธานกรรมการ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการ ให้ คำปรึกษา แนะนำข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยดี ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และ รองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำ เสนอแนะ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ของงานวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ รองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา และ รองศาสตราจารย์ชุดิมา ปัญญาพินิจนุกร และอาจารย์ยุพยงค์ ทั้งสุบุตร วิทยาลัยพยาบาลบรมราช ชนนี้กรุงเทพ ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล คณะอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลกลุ่ม ตัวอย่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว และเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็นอย่างดีใน การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดามารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุนัตรา แก้ววิเชียร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
วิชาชีพพยาบาล	6
ความหมายวิชาชีพพยาบาล	6
ลักษณะของพยาบาล	7
ค่านิยม	8
ความหมายของค่านิยม	8
ลักษณะของค่านิยม	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม	16
ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย	26
การวัดค่านิยม	29
ค่านิยมของพยาบาล	40
การวิเคราะห์องค์ประกอบ	42
ลักษณะของข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการ	
วิเคราะห์องค์ประกอบ	43
จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ	44
ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ	44
แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
งานวิจัยในประเทศ	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ	52
งานวิจัยต่างประเทศ	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
ประชากร.....	60
กลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	61
การสร้างเครื่องมือ	62
ตัวอย่างแบบทดสอบวัดค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย	64
เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล.....	66
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	81
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	81
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	81
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	82
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	92
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามปีการศึกษา.....	61
2 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์ การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน.....	71
3 จำนวนองค์ประกอบ ข้อที่วิเคราะห์ได้ ค่าไอเกน น้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จาก การหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนแมกซ์ ของค่านิยม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล น้อยกว่า 2 ปี.....	72
4 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติ การพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี.....	74
5 จำนวนองค์ประกอบ ข้อที่วิเคราะห์ได้ ค่าไอเกน น้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จาก การหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนแมกซ์ ของค่านิยม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล มากกว่า 2 ปี.....	75
6 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติ การพยาบาลมากกว่า 2 ปี.....	78
7 เปรียบเทียบความสอดคล้องของลักษณะขององค์ประกอบค่านิยมของ นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน.....	80
8 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษา พยาบาล.....	94
9 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล ตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์.....	99
10 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลเป็นราย ตัวแปรของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล ต่างกัน.....	105
11 การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์ การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี.....	108
12 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติ การพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี โดยการหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธี แวนแมกซ์.....	110

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์ การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี.....	112
14	องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติ การพยาบาลมากกว่า 2 ปีโดยการหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธี แวนแอมกซ์.....	114

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพยาบาลเป็นงานที่ต้องให้บริการแก่ผู้ป่วยและประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ พยาบาลต้องเผชิญกับสภาวะทางอารมณ์ที่แปรปรวนทั้งของผู้ป่วยและญาติอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น พยาบาลจึงต้องมีความอดทน มีจิตสำนึกของการให้บริการ มีความเมตตากรุณา มีคุณธรรม และมีความนุ่มนวลต่อผู้ป่วยทุกคน ดังที่ แชนแมน (Chapman. 1977 : 4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้รับบริการว่าเป็นผู้รับ ส่วนผู้ให้บริการจะถูกมองว่าเป็นผู้ให้เพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นแชนแมนจึงคาดหวังให้พยาบาลเป็นผู้สร้างสรรค์ด้านสุขภาพและอุทิศตนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และ คาร์เปอร์ (Carper. 1979 : 11 – 19) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของพยาบาลไว้ 8 ด้าน คือ ความรู้ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ การถ่อมตน การมีความหวัง ความเป็นที่น่าไว้วางใจ และรู้จักเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องเหมาะสม นั่นคือ พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ถูกคาดหวังในลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไว้สูง ดังนั้นผู้ที่เลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลจึงควรมีคุณลักษณะและพร้อมที่จะปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมดังที่กล่าวมาแล้ว

โดยธรรมชาติของมนุษย์ จะเลือกสิ่งใดหรือปฏิบัติตนตามความชอบ ความเชื่อ และการสั่งสอนที่ได้รับมาจากครอบครัวและสังคมที่ดำรงอยู่ ซึ่งสิ่งนี้เรียกว่า “ ค่านิยม ” มีบทบาทสำคัญมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในฐานะเป็นตัวกำหนด เป็นตัวผลักดัน และเป็นตัวตัดสินให้มนุษย์มีพฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง เป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ (สุนทรี โคมิน และสนิธา สมักรการ. 2523 : 1) หรือดังคำกล่าวของ เดวิส และออสกา (Davis and Aroska. 1991 : 19) ที่กล่าวว่า “ ค่านิยมเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกกระทำการใดๆ ในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ” และดังที่ คาโมนาส ซี อี (Camunas C.E. 1991) กล่าวไว้ว่า ในการปฏิบัติการพยาบาลเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น พยาบาลจะแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานค่านิยม และค่านิยมของแต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกันไป เนื่องจากค่านิยมสร้างสมและปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กเล็กๆ ในสถาบันครอบครัว มีพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หนึ่ง เป็นคนสำคัญในการให้ความรู้และปลูกฝังอยู่เป็นประจำ จะสอนว่า อะไรว่าดี อะไรที่ว่าไม่ดี อะไรที่ว่าถูก อะไรที่ว่าผิด และอะไรที่ควร อะไรที่ไม่ควร สิ่งเหล่านี้ปลูกฝังมาตั้งแต่เล็กสะสมตกผลึกมาเป็นของตนเองเมื่อเข้าโรงเรียน มีครู มีเพื่อน ได้พบเห็นสื่อลักษณะต่างๆก็เกิดการเรียนรู้เพิ่มอีก (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 130) และด้วยเหตุผลที่ค่านิยมเป็นตัวกำหนดเหตุผลในการกระทำ มีอิทธิพลต่อการคิด การเลือก การตัดสินใจ และการแสดงออกถึงพฤติกรรมของบุคคล การทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของคนจึงต้องอาศัยการทำความเข้าใจกับค่านิยมของคนนั้นให้ต้องแท้ (ฟาริดา อิบราฮิม. 2541 : 32)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ค่านิยมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ การที่คนเราจะทำสิ่งใดให้ได้นั้น ควรมีค่านิยมที่ดีต่อสิ่งนั้นก่อน ดังเช่น การประกอบวิชาชีพพยาบาล พยาบาลก็ควรมีค่านิยมที่ดีต่องานและวิชาชีพของตน เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อ

ผู้ป่วย แต่เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้เกิดเงื่อนไขในการประกอบอาชีพมากขึ้น ดังนั้นการเลือกเรียนเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพจึงได้รับอิทธิพลจากเงื่อนไขเหล่านั้นด้วย เช่น เงื่อนไขในเรื่องของค่าตอบแทน เกียรติยศชื่อเสียง หรือแม้แต่การมีงานทำแน่นอนเมื่อเรียนจบแล้ว วิชาชีพพยาบาลก็อยู่ในเงื่อนไขเหล่านั้นด้วย ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะพยาบาลวิชาชีพคนหนึ่ง จึงสนใจที่จะศึกษานักศึกษาพยาบาลที่ได้ศึกษาทั้งทางภาคทฤษฎีและลงมือปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว กับนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาแต่ภาคทฤษฎีแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล อย่างแท้จริงจะมีค่านิยมสอดคล้องกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้เลือกทฤษฎีค่านิยมของ สแปรงเจอร์ (Aiken, 1989) มาทำการศึกษาเนื่องจากว่าค่านิยมของสแปรงเจอร์สามารถทำนายได้ว่า บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะยึดสิ่งใดเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และผลจากการศึกษานี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เหมาะสมกับวิชาชีพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างลักษณะขององค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ ตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ ที่วิเคราะห์จากนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลแล้วกับพยาบาลที่ยังไม่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลหรือยังมีน้อย จะมีองค์ประกอบของค่านิยมอะไรบ้างตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ และลักษณะขององค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้สอดคล้องกันหรือไม่ อันจะมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาพยาบาลมีค่านิยมที่สอดคล้องกับวิชาชีพและเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย
 - 1.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง 12 วิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 กับปีที่ 2 จำนวน 1,395 คน

1.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง 12 วิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 กับปีที่ 4 จำนวน 1,305 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 กับปีที่ 2 ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง จำนวน 555 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling)

2.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 กับปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง จำนวน 528 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี

3.1.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี

3.2 ตัวแปรตาม คือ องค์ประกอบของค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ จำแนกได้ดังนี้

3.2.1 ค่านิยมด้านความคิด

3.2.2 ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ

3.2.3 ค่านิยมด้านสุนทรียะ

3.2.4 ค่านิยมด้านสังคม

3.2.5 ค่านิยมด้านการเมือง

3.2.6 ค่านิยมด้านศาสนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกต่อความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ พึงปรารถนา-ไม่พึงปรารถนา มีอิทธิพลต่อการคิด การกระทำ และพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ช่วยตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติ หรือเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นอุดมการณ์หรือวิถีชีวิตของมนุษย์

2. ทฤษฎีค่านิยมของ สแปรงเจอร์ (Spranger) ได้จัดกลุ่มค่านิยมของมนุษย์เป็น 6 ด้าน คือ

2.1 ค่านิยมด้านความคิด (Theoretical values) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญ

และให้ความสนใจในการใช้สติปัญญาเพื่อคิดค้นหาความจริงด้วยการใช้เหตุผล สรุปอะไรด้วยเหตุผลเท่านั้น มีการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่ค่อยชอบความสวยงามเป็นพวกมีสติปัญญาสูง ได้แก่ นักปรัชญา นักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2.2 ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ (Economic values) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและสนใจสิ่งที่เป็นประโยชน์ เห็นความสำคัญของการสร้างความมั่งคั่ง เป็นพวกบูชาเงินทองเป็นพระเจ้า

2.3 ค่านิยมด้านสุนทรียะ (Aesthetic values) เป็นค่านิยมประเภทที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในความงาม ความมีศิลปะ เห็นคุณค่าของรูปแบบและความกลมกลืน มองความสวยงามความงามสำคัญกว่าความเป็นจริง พอใจในตัวของตัวเอง

2.4 ค่านิยมด้านสังคม (Social values) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในมนุษย์ เห็นความสำคัญของการมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน ชอบสังคม เห็นอกเห็นใจคนอื่น มีความเมตตากรุณา ไม่เห็นแก่ตัว ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

2.5 ค่านิยมด้านการเมือง (Political values) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในการได้มาซึ่งอำนาจ ชอบความเป็นผู้นำและการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น

2.6 ค่านิยมด้านศาสนา (Religious values) เป็นค่านิยมที่เห็นความสำคัญของการเข้าใจถึงแก่นแท้ของสรรพสิ่งในจักรวาลขึ้นชอบหลักธรรมศาสนามาค่านิยมสูงสุดคือ ความมีเอกภาพ

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึงวิธีการทางสถิติที่ช่วยจัดกลุ่มตัวแปรหลายๆ ตัวที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลง ซึ่งทำให้สามารถหาค่าจำกัดความของตัวแปรชัดเจนยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจาก

3.1 ค่าไอเกน (Eigen Value) หมายถึงค่าที่แสดงถึงองค์ประกอบนั้นมีคุณลักษณะที่วัด ในสิ่งเดียวกัน ซึ่งจะพิจารณาว่ามีกี่องค์ประกอบนั้น ได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนเท่ากับ หรือมากกว่า 1

3.2 น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ โดยพิจารณาได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.3

4. ค่านิยมวิชาชีพพยาบาล (Professional value in nursing) หมายถึง ความเชื่อ การกระทำ หรือสิ่งที่พยาบาลผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือ ยอมรับและให้ความสำคัญ นำมาใช้เป็นแนวทางในการทำงาน

5. ประสิทธิภาพการปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง

5.1 นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาเน้นภาคทฤษฎี ยังไม่ได้ปฏิบัติการพยาบาล หรือมีการปฏิบัติการพยาบาลแล้วแต่ยังปฏิบัติน้อยกว่า 2 ปี คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 กับปีที่ 2

5.2 นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาภาคทฤษฎีแล้ว และมีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 กับปีที่ 4

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิทางปริญญาโททางการวัดผลการศึกษาและอาจารย์พยาบาลจำนวน 5 ท่าน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลมีอย่างน้อย 1 องค์ประกอบตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์
ที่จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล
2. ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกันมี
ลักษณะขององค์ประกอบของค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์สอดคล้องกันอย่างน้อย 1 องค์ประกอบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. วิชาชีพพยาบาล
 - 1.1 ความหมายของวิชาชีพ
 - 1.2 ลักษณะของพยาบาล
2. ค่านิยม
 - 2.1 ความหมายของค่านิยม
 - 2.2 ลักษณะของค่านิยม
 - 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม
 - 2.4 ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย
 - 2.5 การวัดค่านิยม
 - 2.6 ค่านิยมของพยาบาล
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.1 ลักษณะของข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.4 แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. วิชาชีพพยาบาล

1.1 ความหมายวิชาชีพ พยาบาล

การพยาบาล ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 576) หมายถึง การดูแลคนไข้ และการปรนนิบัติคนไข้

การพยาบาล ตามความหมายของการประกอบโรคศิลป์ หมายถึง การกระทำช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการของโรค หรือการปฐมพยาบาล

การพยาบาล ตามความหมายของพระราชบัญญัติวิชาชีพพยาบาล หมายถึง การกระทำในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการของโรค และการลุกลามของโรค การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพอนามัย และการป้องกันโรค รวมทั้งช่วยเหลือแพทย์ และการกระทำตามคำสั่งในการรักษาโรคของแพทย์ ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปการพยาบาล

จากความหมายของการพยาบาลที่กล่าวมา สรุปได้ว่า วิชาชีพพยาบาล หมายถึง งานที่กระทำ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยให้บรรเทาจากโรค ช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย และให้การป้องกันโรค โดยใช้ความรู้ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ และศิลปะ

1.2 ลักษณะของพยาบาล

การดูแลผู้ป่วยหรือผู้รับบริการที่มีคุณภาพ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของพยาบาลผู้ให้บริการในทางการพยาบาลมีแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของพยาบาลดังนี้

คาร์เปอร์ (Carper. 1979 : 11-19) กล่าวถึงคุณลักษณะที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของการดูแล เป็น 8 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะสาขาด้านการดูแล ต้องการความรู้จะทำอะไรและอย่างไร ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. การเปลี่ยนแปลงให้ถูกจังหวะ (Alternating rhythms) เป็นการเปลี่ยนแปลงให้เกิดพฤติกรรมตามสถานการณ์
3. ความอดทน (Patience) เป็นการกระทำร่วมกับบุคคลอื่นโดยยอมรับบุคคลตามเวลาและรูปแบบที่เขาเป็นอยู่
4. ความซื่อสัตย์ (Honesty) เป็นการกระทำในทางที่ดี เคารพความจริง
5. ความเป็นที่น่าไว้วางใจ (Trust) ทั้งในลักษณะความเป็นอิสระ ความกล้าหาญ ความสามารถและการตัดสินใจ
6. ความถ่อมตน (Humility) อาจเป็นลักษณะของการศึกษาต่อเนื่อง พัฒนาประสบการณ์ ทั้งนี้โดยการยอมรับข้อจำกัดของตน
7. มีความหวัง (Hope)
8. กล้าหาญ (Courage) โดยกล้าจะเผชิญอันตรายโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเป็นพื้นฐาน

แชปแมน (Chapman. 1977 : 4) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้รับบริการในลักษณะของผู้รับ (Reciever) ส่วนผู้ให้บริการจะถูกมองว่าเป็นผู้ให้ (Giver) เพียงฝ่ายเดียว โดยเป็นผู้ที่ถูกคาดหวังว่าต้องเป็นผู้เสียสละที่มีผลตอบแทนคือความพึงพอใจเมื่อผู้รับบริการมีสุขภาพดี ดำรงชีวิตเป็นปกติสุข ในลักษณะดังกล่าว แชปแมน (Chapman) คาดหวังให้พยาบาลเป็นผู้สร้างสรรค์ด้านสุขภาพและอุทิศตนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เทย์เลอร์ (Taylor.1979 : 83) กล่าวถึงคุณลักษณะของพยาบาลโดยอ้างถึงค่านิยมแต่ละบุคคลที่เป็นตัวกำหนดลักษณะการสื่อสารรูปแบบการแสดงออกด้วยกิริยาท่าทาง (Non-verbal communication) และแสดงให้เห็นถึงความจริงใจและการดูแลที่ให้แก่ผู้รับบริการ เขาได้เน้นให้เห็นถึงวิชาชีพผู้ให้บริการทางสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นต้น ทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งคือ มีแรงจูงใจในการทำงานด้านสุขภาพแก่ประชากรทั้งมวล (Motivation for international work) แรงจูงใจเหล่านี้ประกอบด้วย

1. ความสนใจเรื่องเชื้อชาติและบุคคล
2. การเสียสละและความยุติธรรม (Altruism and social justice)
3. ความท้าทายที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific challenge)
4. การทำงานรูปแบบใหม่ที่ต้องพึ่งพาต่อกัน (New collaborative style)

พยาบาลต้องทำงานเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงวัยชราทั้งเมื่อสุขภาพดีและเมื่อเจ็บป่วย และตายในที่สุด ดังนั้นหน้าที่ของพยาบาลมีดังนี้

1. ให้บริการแก่สังคม พยาบาลต้องมีความรู้ และความชำนาญทั้งด้านศิลปปฏิบัติและวิทยาศาสตร์
2. ให้ความช่วยเหลือแก่ เด็ก คนชรา ผู้ป่วย คนพิการ หรือทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ ให้ได้รับความสุขสบาย บรรเทาความทุกข์ทรมาน และหายจากโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนช่วยเหลือในการส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพและการป้องกันให้แก่ประชาชนทั่วไป
3. ติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพราะการพยาบาลต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนอยู่เสมอไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ประชาชนในที่นี้หมายถึง คนที่มีสุขภาพดี และคนเจ็บป่วย ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน รวมทั้งบุคลากรอื่นๆในทีมสุขภาพด้วย

สรุปได้ว่า ลักษณะของพยาบาลต้องมีความรู้ทางการพยาบาล แสดงออกต่อผู้ป่วยและผู้รับบริการด้วยกิริยาท่าทางที่แสดงให้เห็นถึงความจริงใจ มีความเมตตากรุณา อ่อนน้อม ซื่อสัตย์ และกล้าหาญ

2. ค่านิยม

2.1 ความหมายของค่านิยม

มีผู้ให้คำนิยามของค่านิยมไว้หลายคน ซึ่งแตกต่างกันไป ทั้ง ๆ ที่มองสิ่งที่มีคุณค่า มีความสำคัญเป็นแบบเดียวกัน แต่ความนึกคิดและมุมมองแตกต่างกันไป จึงมีความหมายของค่านิยมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านปรัชญา สังคมศึกษา และจิตวิทยา ดังนี้

ฟีนิกซ์ (Phenix. 1958 : 549)ค่านิยมคือความชอบ ความสามารถแยกแยะให้เห็นความแตกต่างของความชอบ กับความไม่ชอบได้โดยการประเมิน

วูดรuff (Woodruff. 1952) ให้ความหมายของค่านิยมว่าเป็นสิ่งที่บุคคล หรือสมาชิกในสังคมยึดถือ และยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีความสำคัญสำหรับตนยอมรับเอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐานและอุดมคติในชีวิตตน

คิล แพทริก (Kil Patrick. 1954:15) กล่าวว่าค่านิยมเป็นความต้องการที่ได้รับการประเมินอย่างรอบคอบ มีค่าควรแก่การเลือกไว้เป็นสมบัติของตน

แกร์เรทท์ (Garrett.1961:573) สรุปว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่มาก่อนความต้องการ เมื่อบุคคลต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็แสดงว่าสิ่งนั้นเป็นค่านิยมของเขา ค่านิยมเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น

แอลพอร์ต (Allport.1961) ให้นิยามค่านิยมว่าเป็นความเชื่อที่มนุษย์ซึ่งมนุษย์ชื่นชอบกระทำ

เครช (Krech.1962:102) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความปรารถนา หรือเรียกว่าเป็นสิ่งที่ดี และสิ่งที่ไม่เป็นไปตามความปรารถนา หรือเรียกว่าสิ่งที่ไม่ดี ค่านิยมจะสะท้อนถึงวัฒนธรรมของสังคม ถ้าบุคคลโดยอมรับค่านิยมใดเป็นของตนเองแล้ว ค่านิยมนั้นก็จะเป็นเป้าหมายสำหรับบุคคลนั้น

ฮาเกน (Hagen.1962:113) ค่านิยมหมายถึงมาตรฐานซึ่งจะตัดสินใจในการเลือกของการปฏิบัติ เพื่อที่บุคคลจะได้ใช้เป็นช่องทางสนองความต้องการของตน

แมคโดนัลด์ (Mc.Donald.1963:280-281) สรุปว่า ค่านิยมเป็นความนิยมชมชอบของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติและทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ในใจที่บุคคลใช้ตัดสินว่าสิ่งใดเป็นที่พึงปรารถนาใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือก กำหนดการกระทำในสิ่งที่เขาเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม

พจนานุกรมทางสังคมศาสตร์ (Dictionary of the Social Sciences, 1965) ได้ให้ความหมายของคำว่าค่านิยมหมายถึง มาตรฐานทางวัฒนธรรมที่ได้ยอมรับกันแล้วในจุดหมายด้านเจตคติ ความปรารถนา และความต้องการของจริยธรรม สุนทรียภาพและพุทธิภาพ (Intellect) อันได้เปรียบเทียบกับและพิจารณาแล้ว

พจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Websters' English Dictionary) ได้ให้นิยามของ "ค่านิยม" ไว้ว่า เป็นการพิจารณาถึงสิ่งที่ได้รับมาจากสังคมของแต่ละบุคคลว่าสิ่งใดพึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์ เจตคติเป็นการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่มีความโน้มเอียงที่จะสนองตอบต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งความโน้มเอียงนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้คน

กินสเบิร์ก (Ginzberg.1966) อธิบายว่า ค่านิยมเป็นหลักที่บุคคลยอมรับเพื่อใช้กับตนเอง แล้วค่านิยมเหล่านี้จะช่วยเขาในการเลือก และจัดระเบียบสิ่งที่ให้เลือก ซึ่งค้นพบได้ในสถานการณ์ต่างๆของชีวิตเนื่องจากค่านิยมมีหลายอย่างคนเราจึงจัดค่านิยมเหล่านี้เป็นระบบจากสูงสุดไปถึงต่ำสุด

เกตเซลส์ (Getzels.1966) นิยามค่านิยมเป็นมโนภาพของความปรารถนาคือมองว่าอะไรควรปรารถนา อะไรไม่ควรปรารถนาที่แท้จริง ซึ่งเป็นผลการแสดงพฤติกรรมนั้นก็คือชื่นชอบการกระทำนั่นเอง

โรคิช (Rokeach.1968) ให้นิยามค่านิยมว่าเป็นความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่าควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า เป็นมาตรฐานในการตัดสินว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี

คริสเตนเซน (Cristensen. 1969:115) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นเกณฑ์ที่แต่ละบุคคลใช้เลือกสิ่งต่างๆ ที่มีให้เลือก ค่านิยมจะมีลักษณะใกล้เคียงกับความเชื่อและเจตคติ แต่ทั้ง 3 อย่างนี้ก็มีส่วนแตกต่างกันคือ ความเชื่อเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินว่าบางอย่างจริงหรือไม่จริง แต่เจตคติคือลักษณะภายในจิตใจที่คนเราแสดงต่อการกระทำหรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นเพียงแนวโน้มที่จะปฏิบัติเท่านั้น ส่วน

ค่านิยมจะเป็นมาตรฐานของความชอบหรือไม่ชอบ เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจ

มิลเลอร์ (Miller.1965:100) ให้ความหมายว่าค่านิยมเป็นทัศนคติและความเชื่อที่ฝังลึกในชีวิตของบุคคล และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทุกด้านจากพฤติกรรมง่าย ๆ และธรรมดาที่สุด เช่น การแต่งกาย จนถึงพฤติกรรมที่ยากและซับซ้อน เช่น การแสดงความคิดเห็น การเลือกคู่ครอง เป็นต้น

ซูเปอร์ (Super.1970) ได้อธิบายความหมายเกี่ยวกับค่านิยมในชีวิตและงาน (Value in Live and Work) ไว้ว่าค่านิยมหมายถึง คุณภาพซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเป็นที่พึงปรารถนาแก่จิตใจเป็นเป้าหมายหรือวิธีการที่มุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ค่านิยมอาจเกี่ยวข้องกับความสนใจและความเป็นคุณภาพที่บุคคลต้องแสวงหา มีใช้กิจกรรมหรือวัตถุใด ๆ ที่ห่อหุ้มอยู่ภายนอก ค่านิยมจึงเป็นเรื่องที่ลึกกว่าความสนใจ เช่น ความสนใจเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นค่านิยมทางปัญญา และความสนใจเชิงธุรกิจ อันหมายถึงการได้มาซึ่งวัตถุเป็นค่านิยมทางเศรษฐกิจ

คาร์เตอร์ (Carter.1973) ให้ความหมายค่านิยมว่าหมายถึงคุณลักษณะที่มนุษย์ได้ปรารถนา แล้วเห็นว่ามีคุณค่า มีความสำคัญ มีความหมายแล้วมีผลเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตของเขา ลักษณะนี้เป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคมช่วยกันรักษาและสนับสนุนให้คงอยู่

Encyclopedia of Sociology (1974) ให้ความหมายค่านิยมว่าคือความคิดของบุคคล หรือกลุ่มคนเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งที่เขาเห็นว่า เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา ซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการแสดงออกของบุคคล อาจเป็นวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของสังคม ค่านิยมมีอิทธิพลและมีความหมายต่อการเลือกและเป็นปลายทางในการกระทำโดยบุคคลจะมีจุดมุ่งหมาย หรือกระทำหลังจากที่ได้ประเมินคุณค่าแล้ว

เฟิเทอร์ (Feather.1975:4-5) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่นิยมเชื่อถือไว้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ตนเอง และสังคมเห็นสมควรยึดถือปฏิบัติ มากกว่าวิถีปฏิบัติหรือเป้าหมายอย่างอื่น

วอลเตอร์ และสก็อตต์ (Walter and Scott.1979:225) ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมหมายถึงความคิดรวบยอดที่เป็นพื้นฐานในการเลือกของบุคคล ซึ่งบุคคลแสดงออก เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่คิดว่าถูกหรือผิด สำคัญไม่สำคัญ ฉลาดหรือโง่ สวยหรือน่าเกลียดจริงหรือปลอม พื้นฐานแห่งการเลือกนี้อาจแสดงออกโดยสติสัมปชัญญะ หรือจากจิตใต้สำนึกก็ได้

แฟรงเคิล (Fraenkel.1980:216) ให้ความหมายค่านิยมว่าคือความคิดหรือมโนทัศน์ของบุคคล ในสิ่งที่บุคคลนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิต ค่านิยมมิใช่แต่สิ่งที่อยู่ในประสบการณ์ของคน แต่อยู่ในจิตใจของคน ซึ่งจะปรากฏให้เห็นจากคำพูดและการกระทำของคน ค่านิยมเป็นมาตรฐานของพฤติกรรม ความสวยงาม ความมีประสิทธิภาพ หรือคุณค่าที่บุคคลเห็นว่าควรยึดถือและพยายามรักษาไว้

นันแนลลี (Nunnally.1978) ให้ความหมายค่านิยมว่าเป็นความชื่นชอบเป้าหมายที่เป็นอุดมการณ์และวิถีทางของชีวิต

แฟรงเคิล (Fraenkel. 1980 : 216) ให้ความหมายค่านิยมว่า คือ ความคิดหรือมโนทัศน์ของบุคคล ในสิ่งที่บุคคลนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิต ค่านิยมมิใช่แค่สิ่งที่อยู่ในประสบการณ์ของคน แต่อยู่ในจิตใจของคนซึ่งจะปรากฏให้เห็นจากคำพูด และการกระทำของคน ค่านิยมเป็น

มาตรฐานของพฤติกรรม ความสวยงาม ความมีประสิทธิภาพ หรือคุณค่าที่บุคคลเห็นว่า ควรยึดถือ และพยายามรักษาไว้

ปราโมทย์ นาครทรรพ (2514:13) ได้ให้คำนิยามของค่านิยมว่าค่านิยมคือ แนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกประพฤติของมนุษย์

พทยา สายหู (2516:52-53) ได้ให้ความหมายของค่านิยม คือ ความรู้สึกหรือความเชื่อของบุคคลที่เชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือหรือน่ากระทำและยึดถือเป็นหลักประจำใจ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ฉีกฤทธิ ปราโมช (2514:4) กล่าวว่า “ค่านิยมในภาษาไทย หมายถึง ความรู้ และความยึดถือว่าอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด”

ทัศนา แคมณี (2516:42) กล่าวถึงค่านิยมว่า เป็นปัจจัยหรือสิ่งที่ช่วยให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถตัดสินใจได้ว่าเขาจะใช้ชีวิตของเขาอย่างไรดี พวกที่มีค่านิยมมักจะมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าตนมีหลักหรือแนวทางในการตัดสินใจเลือกยึดในการดำรงชีวิตของตน

ก่อ สวัสดิพานิช (2518:40) กล่าวว่า “ค่านิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งอื่นที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า จึงยอมรับมาปฏิบัติและวางแผนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความคิดเห็นของคนในสังคม

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน (2518:67) กล่าวว่า “ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณสนใจ ปรารถนาจะได้และอยากจะเป็น เป็นสิ่งที่บังคับให้ต้องปฏิบัติ อีกนัยหนึ่ง ค่านิยมเป็นสิ่งที่คนบูชา ยกย่อง มีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟัง และได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิธีการจัดรูปแบบความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคนในสังคม”

อานนท์ อาภาภิรม (2519:24) กล่าวว่า “ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของสมาชิก ของสังคม จะก้าวหน้า หรือเสียไปในทิศทางใดย่อมขึ้นอยู่กับ ค่านิยม ของสังคมนั้นเป็นสำคัญ”

พนัส หันนาคินทร์ (2520:17) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นการยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่า ที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ ความคิด อุดมคติ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และสุนทรียภาพ ทั้งนี้โดยได้ทำการประเมินค่าจากทรรศนะต่าง ๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

สุนทรี โคมิน และสนธิ สมัครการ (2522:13) ค่านิยมหมายถึง ความเชื่ออย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะที่ถาวร ที่เชื่อว่าบางอย่างในวิธีของการปฏิบัติเพื่อเป้าหมายของชีวิตบางอย่างนั้นเป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523:1) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อของบุคคลว่าสิ่งใดมีค่า มีความสำคัญ และเป็นที่พึงประสงค์ของเรา ในขณะที่สิ่งอื่นไม่มีค่า ไม่มีความสำคัญและไม่เป็นที่ต้องการ ค่านิยมทำหน้าที่เป็นมาตรฐานในการรับรู้ การประเมิน การเลือก และการตัดสินใจของบุคคล ค่านิยมเป็นเสมือนแกนกลางของบุคลิกภาพของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมุ่งไปสู่การกระทำเพื่อให้ได้สิ่งที่นิยมนั้น

ล่อ หุดางกูร (2523:4) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึงความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ในความรู้สึกของบุคคล หรือความรู้สึกยกย่อง ให้ความสำคัญสูงแก่บางอย่าง นอกจากนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่เรารู้สึกว่ามีความสำคัญหรือคุณค่าสูงนั้น เป็นได้ทั้งในด้านวัตถุและคุณธรรมเมื่อเรารู้สึกว่าสิ่งนั้น ๆ มีความสำคัญสูงแล้วเราก็จะมีความปรารถนาในสิ่งนั้น ๆ ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตและความประพฤติของบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มุ่งหมายนั้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523:31) ให้ความหมายของค่านิยมในทางสังคมว่าเป็นลักษณะของบุคคล ซึ่งหมายความว่าทัศนคติ ความสนใจ รวมทั้งความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการของบุคคล ส่วนค่านิยมในทางจิตวิทยา หมายถึง ค่านิยมที่เป็นลักษณะทางจิตสังคมมีไว้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ค่านิยมเป็นสภาพทางสังคมสิ่งอยู่ภายนอกตัวบุคคล และอาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้มาก

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2525:44) ค่านิยมหมายถึง ผลผลิตของสังคมวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่บุคคล สถาบัน สังคม และวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เห็นดี เห็นมีค่าควรแก่การยึดถือปฏิบัติโดยผ่านการสอนการเรียนรู้ทางสังคมที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานาน ค่านิยมใดที่ได้รับการตอกย้ำเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ เป็นเวลานานจากทุกระดับของระบบสังคมตั้งแต่ระดับเอกบุคคล ระดับกลุ่มสถาบันสังคมไปจนถึงโครงสร้างทางสังคมแล้ว ค่านิยมนั้น ๆ ก็ฝังลึกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกลักษณะด้วย

สาโรช บัวศรี (2526:13) ให้นิยามค่านิยมว่า เป็นสภาพ หรือ การกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่น หรือว่าเราควรกระทำหรือปฏิบัติเมื่อจะได้บรรลุถึงความมุ่งหมายของสังคมหรือตัวเอง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526) ให้ความหมายว่า ค่านิยมหมายถึง "สิ่ง" ที่คนสนใจ สิ่งที่คุณปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คุณถือว่าเป็นสิ่งบังคับ ต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็น "วิถีของการจัดรูปความประพฤติ" ที่มีความหมายต่อบุคคลและเป็นแบบฉบับความคิดที่ฝังแน่น สำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคนในสังคมและในชีวิต หรือเผชิญเหตุการณ์ทำให้มีการเลือกในสถานการณ์ หรือเวลานั้น ค่านิยมจึงรวมไปถึงจุดมุ่งหมายหรือความต้องการในชีวิต และสิ่งที่บุคคลชอบ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524:411-412) ให้ความหมาย ค่านิยม ว่า คือวิสัยสามารถของสิ่งใดก็ตามที่เชื่อว่าสนองความปรารถนาของมนุษย์ได้ หรือคุณสมบัติของสิ่งใดก็ตามซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ น่าสนใจแก่บุคคลหรือกลุ่ม คำนี้ต่างจากคำว่า อรรถประโยชน์ (Utility) เพราะค่านิยมขึ้นอยู่กับความเชื่อของมนุษย์ ของอย่างหนึ่งซึ่งโดยเนื้อแท้ไม่มีอรรถประโยชน์อย่างใดเลย อาจเป็นที่ยอมรับว่าสูง เพราะมนุษย์เชื่อว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์กับตน นอกจากนี้ของอย่างเดียวกันอาจจะมีค่าสำหรับบุคคลไม่เหมือนกัน เราจึงไม่สามารถวัดออกมาได้อย่างแน่นอนว่าของนั้นมีค่าอย่างไร ในทางสังคมวิทยาใช้คำว่า "คุณค่า" หรือ "ค่านิยม" ให้หมายถึงสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง

ไพฑูรย์ สุขศรีงาม (2534:72-73) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งของจริยศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับระบบความเชื่อ ที่บุคคลยึดถือในการปฏิบัติ จะนำมาซึ่งความมั่นคงปลอดภัย และเป็นที่ยอมรับสนับสนุนของกลุ่มบุคคลและบุคคลทั่วไปโดยค่านิยมจะทำหน้าที่แนะนำหรือชี้แนวทางในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย การเลือกแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนการประเมินความเสี่ยงและผลข้างเคียงที่ไม่ปรารถนา ซึ่งการตัดสินใจใด ๆ จะต้องยึดความรู้สึกที่เชื่อถือได้เป็นหลักเสมอ การมีค่านิยมช่วยให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินการทำงานของบุคคลได้

ลีวี่ คิวโล (2539:77) สรุปความหมายของค่านิยมจากผู้รู้หลายท่านว่า ค่านิยมหมายถึงสิ่งที่นิยมยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจการเลือกสรรใด ๆ ที่มนุษย์ต้องเลือกตัดสินใจในการกระทำอยู่ มนุษย์ต้องอาศัยคุณค่าประจำตัวเป็นเครื่องกำหนด แม้แต่สิ่งที่เคยทำจนเคยชินเป็นนิสัยก็มีคุณค่าที่ช่วยให้ทำเช่นนั้นกำหนดอยู่

จากความหมายของค่านิยมที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า“ค่านิยม”มีความหมาย 2 ประการ คือ

1. หมายถึง ความเชื่อหรือสิ่งที่บุคคลยึดถือ ยอมรับหรือให้ความสำคัญมีทั้งทางบวกและทางลบ ช่วยในการตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ
2. หมายถึง การให้คุณค่าแก่สิ่งต่าง ๆ โดยมีการจัดลำดับคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นว่า สิ่งใดมีคุณค่ามาก น้อย หรือไม่มีคุณค่า

2.2 ลักษณะของค่านิยม

ดังกล่าวแล้วว่าค่านิยมเป็นความเชื่อหรือสิ่งที่บุคคลยึดถือ และให้คุณค่ากับสิ่งนั้น ค่านิยมของแต่ละคนแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม การสั่งสอน และประสบการณ์ของคนๆนั้น นั่นคือค่านิยมมีลักษณะเฉพาะของตัวเอง ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของค่านิยมไว้ดังนี้

สมบัติ มหารศ (2520:2) กล่าวถึงลักษณะของค่านิยมไว้ 3 ประการ คือ

1. สิ่งที่ทำให้ใคร ๆ มีความต้องการและชอบพอ (Need and Like)
2. สิ่งที่ทำให้เรามองเห็นว่าความสำเร็จเป็นสิ่งจำเป็น
3. สิ่งส่งเสริมคุณธรรมทางใจ เช่น ให้มีความยินดี (Pleasure)

โรคิช (สุนทรี โคมินและสนธิ สมักรการ. 2522:13-17; อ้างอิงจาก Rokeach. 1977:5-7) กล่าวว่า ค่านิยมมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่านิยมมีลักษณะยืนยงถาวร (Enduring Quality of value) ความไม่เปลี่ยนแปลงง่ายหรือความคงที่ของค่านิยม ก็เพราะมนุษย์ได้ถูกสั่งสอนมาตั้งแต่เด็กเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ที่คนเรียนรู้จากการเติบโตในสังคมนั้น เช่น เด็กมักจะถูกสอนว่าต้อง “ซื่อสัตย์” ต้องรู้จัก “กตัญญูกตเวที” เป็นต้น กระบวนการสอนการเรียนรู้ได้เป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างจะยืนยงและคงที่ของค่านิยมต่าง ๆ ที่คนเรียนรู้จากการเติบโตในสังคมนั้น ๆ

อย่างไรก็ดี ค่านิยมไม่ใช่มีลักษณะคงที่เต็มที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงและเนื่องจากค่านิยมต่าง ๆ มีระดับความสำคัญแตกต่างและค่านิยมเหล่านี้ซึ่งมีความคงที่พอสมควรได้ถูกจัดอันดับเข้าเป็นระบบ

ตามลำดับความสำคัญ การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมเกิดขึ้นได้ด้วยประสบการณ์ในช่วงชีวิตของคน แต่การเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดขึ้นในลักษณะชั่วคราว ชั่วยาม ตามอารมณ์ขึ้นลงของมนุษย์

2. ค่านิยมมีลักษณะเปรียบเทียบระดับความสำคัญ (The Relative Quality of Value) ในชีวิตตามความเป็นจริงเราจะพบว่าเมื่อเด็กโตขึ้นและมีประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) มากขึ้น มีโอกาสพบเห็นว่าในแต่ละสถานการณ์ที่เขาประสบไม่ได้มีค่านิยมเดียวอย่างที่พ่อแม่ได้สั่งสอนไว้ แต่มีหลายค่านิยมที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน และเขาพบว่าคนจะให้ความสำคัญแก่ค่านิยมบางอย่างมากกว่าค่านิยมอีกอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่ไม่ได้สอนโดยตรงแต่เป็นสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากคำสั่งสอนประกอบกับการสังเกตจากการกระทำที่เป็นปทัสฐาน (Norm) ของคนในสังคมของเขา ด้วยการเรียนรู้เช่นนี้ เมื่อเขาเองมีโอกาสพบกับ " ค่านิยม " ที่ไม่สอดคล้องกัน และต้องทำการตัดสินใจเลือกค่านิยมอันใดอันหนึ่ง เขาก็จะเลือกตามที่เขาได้รู้เห็นมา ด้วยเหตุนี้โดยไม่รู้ตัวเขาจึงจัดลำดับค่านิยม โดยให้ความสำคัญเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันตามที่ตนรู้สึก แต่ก็มักจะไม่ว่างจากกลุ่มไปมากนัก การแยกแยะพวกค่านิยมที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างเต็มที่แล้วนำมาประสานกันจัดเป็นลำดับสูงต่ำเข้าเป็นระบบ (Hierarchically Organized System) ซึ่งภายในระบบนี้ แต่ละค่านิยมจะถูกจัดเรียงลำดับตามความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความสำคัญนี้เป็นความสำคัญที่เทียบเคียงซึ่งกันและกันในระหว่างค่านิยมต่างๆ (Relative Importance Among Values)

3. ค่านิยมมีลักษณะเป็นความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยมเป็นความเชื่อชนิด " พรรณนา กำหนด " (Prescriptive or Proscriptive) ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีทิศทางและเป้าหมายบ่งถึงวิถีทางของการปฏิบัติ (Means of Action) หรือจุดหมายปลายทางของการปฏิบัติ (End of Action) อันเป็นที่ปรารถนาด้วย " ความเชื่อ " จึงประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

3.1 ค่านิยมมีลักษณะเป็นความระลึก (Cognitive) ในความหมายที่ว่าบุคคลหนึ่งรู้ในทางที่ถูกของการประพฤติงานหรือรู้ในเป้าหมายที่ถูกในชีวิตของเขา

3.2 ค่านิยมมีลักษณะเป็นความรู้สึกผูกพัน (Affective) ในความหมายที่ว่าบุคคลนั้นมีอารมณ์อ่อนไหวเกี่ยวข้องกับค่านิยมนั้นคือ ชอบค่านิยมนั้นหรือเกลียด เห็นด้วย สนับสนุนหรือไม่เห็นด้วย หรือคัดค้านค่านิยมนั้น

3.3 ค่านิยมมีองค์ประกอบของพฤติกรรม (Behavior) อยู่ในตัวในความหมายที่ว่า เป็นตัวแทรกซ้อนที่นำไปสู่พฤติกรรมเมื่อถูกกระตุ้นให้เกิดมีการกระทำ (Activated) ขึ้น

แรธส์ ฮาร์มิน และไซมอน (Rath, Harmin and Simon. 1966:28-29) ได้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะของสิ่งที่จัดเป็นค่านิยมไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ค่านิยมต้องการการเลือกอย่างเสรี ไม่มีใครบังคับให้เลือก
2. ค่านิยมที่เลือกนั้นเลือกจากตัวเลือกหลายตัว มิใช่ยอมรับจากสิ่งที่มีอยู่เพียงสิ่งเดียว
3. การเลือกค่านิยมนั้นได้เลือกหลังจากได้พิจารณาถึงผลที่จะตามมาภายหลังแล้ว
4. ค่านิยมที่ได้เลือกแล้วนั้น บุคคลมีความภูมิใจในสิ่งที่ตนเลือก
5. ค่านิยมนั้นบุคคลยอมรับอย่างเปิดเผย ยินดีที่จะยอมรับและบอกกล่าวสนับสนุนสิ่งนั้น

6. ค่านิยมที่บุคคลเลือกแล้วนั้น แสดงออกด้วยการปฏิบัติมิใช่เพียงแต่คำพูด หรือยอมรับแต่อย่างเดียว
7. ค่านิยมที่บุคคลเลือกนั้น จะต้องมีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ จนเป็นกิจวัตร มิใช่ปฏิบัติเพียงครั้งเดียว

พนัส หันนาคินทร์ (2523:22-23) ได้สรุปคุณลักษณะของเกณฑ์ในการพิจารณาค่านิยมทั้ง 7 ประการขั้นต้น ไว้ดังนี้

ก. เลือก	1. อย่างเสรี 2. จากค่านิยมหลายประการ 3. หลังจากได้พิจารณาถึงผลต่อเนื่องอันจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามค่านิยมแต่ละอย่างแล้ว
ข. เกิดทุน	4. รักษาค่านิยมที่เลือกแล้ว และมีความพึงพอใจในค่านิยมนั้น 5. พร้อมที่จะยืนหยัดในค่านิยมนั้นอย่างเปิดเผย
ค. กระทำ	6. ตามค่านิยมที่ยอมรับยึดถือ 7. ซ้ำเป็นประจำ และถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

สุภาวดี มิตรสมหวัด (2523:144-145) กล่าวถึงลักษณะของค่านิยมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ค่านิยม เป็นสิ่งที่มีพื้นฐานทางความคิดลึกซึ้งกว่าความคิดธรรมดา โดยทั่วไป ความคิดดังกล่าวต้องมีลักษณะมั่นคงแน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงโดยง่าย
2. มีผลบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามและมีผลผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวทางอารมณ์ของบุคคล กล่าวคือ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ อยากได้ ไม่อยากได้ รู้สึกว่าดี หรือไม่ดีของคน
3. ต้องเป็นมาตรการที่จะให้บุคคลตัดสินใจว่าอะไรเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในการเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. ค่านิยมต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญต่อวิถีชีวิตของบุคคลในสังคม มิใช่เกี่ยวข้องอย่างผิวเผิน

จากลักษณะของค่านิยมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ค่านิยมมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นมาตรฐานที่กำหนดพฤติกรรมของคน แสดงจุดยืน แนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันของแต่ละคน
2. เป็นฐานในการตัดสินใจระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
3. เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมุ่งไปสู่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม

ทฤษฎีที่นักวิชาการ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค่านิยมของมนุษย์ มีอยู่ 2 ทฤษฎีด้วยกันคือ ทฤษฎีค่านิยมของสปรองเจอร์ (Spranger) และทฤษฎีค่านิยมของโรคิช (Rokeach) ดังนี้

สปรองเจอร์ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. 2527:48; อ้างอิงจาก Spranger. 1989. Information systems management in Practices. n.d.) ได้แบ่งค่านิยมของบุคคลออกเป็น 6 ประเภท โดยมีความเชื่อว่าการดำรงชีวิตของบุคคลโดยทั่วไป ต้องเป็นไปตามค่านิยมประเภทใดประเภทหนึ่งคือ

1. ค่านิยมทางวิชาการ หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษาหาความรู้ ซึ่งอาจกระทำโดยการทดลองวิทยาศาสตร์ การค้นคว้าวิจัยหรือการใช้ เหตุผลทางตรรกศาสตร์ เพื่อรวบรวมความรู้ต่าง ๆ เข้ากลุ่มเป็นระบบ พวกนี้มักเป็นนักปราชญ์ หรือนักวิทยาศาสตร์เป็นต้น
2. ค่านิยมทางเศรษฐกิจ หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีความพึงพอใจที่แสวงหาสิ่งให้อำนวยความสะดวกสบายความมั่นคง มุ่งสนใจสิ่งอำนวยประโยชน์ พวกนี้มักจะเป็นนักธุรกิจ นักอุตสาหกรรม นักการตลาดและนักการค้า เป็นต้น
3. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ หมายถึง ค่านิยมที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจชื่นชมในความงาม และความสัมพันธ์กลมกลืนต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติ ศิลป ดนตรี เป็นต้น
4. ค่านิยมทางสังคม หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม บุคคลพวกนี้มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่บุคคลอื่น จึงมักเป็นบุคคลที่มีความรักในเพื่อนมนุษย์ มีความเอาใจใส่กับความสุขสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม บุคคลพวกนี้จึงมักได้แก่ ผู้ที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ หรือทำงานเกี่ยวกับกิจการด้านบริการสังคม เป็นต้น
5. ค่านิยมทางการเมือง หมายถึงค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาอำนาจ อิทธิพล ชื่อเสียง ขอบแข่งขัน หรือดิ้นรนต่อสู้ ขอบที่จะเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลพวกนี้จึงได้แก่ นักการเมือง นักการปกครอง เป็นต้น
6. ค่านิยมทางศาสนา หมายถึงค่านิยมที่ทำให้บุคคลสนใจในเรื่องปรัชญาของชีวิต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความดีงามและแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อที่จะพบกับความสุข หรือจุดหมายอันสูงสุดตามหลักศาสนา บุคคลพวกนี้จึงมักได้แก่ พวกนักบวชในศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น

ทฤษฎีค่านิยมของโรคิช (สุนทรี โคมินและสนิท สมัครการ. 2522:11-13) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะยืนยงถาวร ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติหรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่ตนเองและสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายอย่างอื่น และโรคิชได้สร้างกรอบทฤษฎีจากฐานค่านิยมโดยเสนอแนวคิดที่ว่า ค่านิยมของมนุษย์ตั้งอยู่บนฐานคติเกี่ยวกับธรรมชาติ แห่งค่านิยมของมนุษย์ 5 ประการ ดังนี้

1. จำนวนของ “ค่านิยม” ที่แต่ละคนนั้นอยู่ในข่ายที่นับและศึกษาได้
2. ความแตกต่างของค่านิยมแสดงออกเป็นระดับ (Degree)

3. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้ (Value System)
4. ค่านิยมของมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคม และสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม
5. ผลที่ตามมาถือว่าค่านิยมของมนุษย์แสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในเกือบทุกรูปแบบ ที่นักสังคมสงเคราะห์สนใจ

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดตามทฤษฎีของโรบินสัน (โจนสมร เหลือโกศล. 2531:17-19; อ้างอิงจาก Robinson.1978) กล่าวว่า ค่านิยมได้มีขึ้นทุกแห่งในชีวิตของคน ค่านิยมมีบทบาทที่สำคัญต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ค่านิยมเป็นสิ่งที่ยากจะอธิบาย และมักจะปรากฏอยู่ในรูปของความรู้สึกที่ซ่อนเร้น

โรบินสัน ได้เสนอรูปแบบการได้มาซึ่งค่านิยม (The Value Acquisition Model) โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า บุคคลเป็นสิ่งมีชีวิตและมีอารมณ์และความสัมพันธ์ด้วย

รูปแบบของ โรบินสัน ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบในตัวบุคคล (Personal Component) ได้แก่ ความสามารถทั้งหมดของบุคคลในการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้หรือรายละเอียดให้เป็นไปตามลำดับ ข้อมูลขององค์ประกอบนี้คือ ประสบการณ์จริง

2. ระบบโครงสร้างในตัวบุคคล (Personal Construction System) เป็นระบบที่เกิดขึ้นหลังจากได้มีการจัดระเบียบของข้อมูลให้เป็นระบบ โดยอยู่ในรูปของโครงสร้างของรูปจำลองและแผนผัง

3. องค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (Interaction Component)

4. ระบบค่านิยมในตัวบุคคล (Personal Value System)

รูปแบบการได้มาซึ่งค่านิยมนี้นำไปสู่การตั้งสมมติฐานและใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในรูปของพฤติกรรมของบุคคลนั้น รูปแบบของโรบินสัน จึงแสดงในภาพประกอบ 4

การได้มาซึ่งค่านิยมขององค์ประกอบในตัวบุคคล (Personal Component) แสดงให้เห็นศักยภาพของบุคคลในการจัดการข้อมูล ข่าวสาร อย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับความสำคัญ ในสมมติฐานของโรบินสัน ได้ตั้งกฎเกณฑ์สำหรับพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเชื่อว่า สมมติฐานนี้เริ่มจากองค์ประกอบในตัวบุคคล (Personal Component) และประสบการณ์จริง (Experienced Reality) นี่เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะถูกเก็บรวบรวมไว้ในองค์ประกอบในตัวบุคคลในรูปของ รูปจำลอง (Image) และแผนผัง (Plans) ซึ่งต่อมาก็คือระบบโครงสร้างในตัวบุคคล (Personal Construction System)

ระบบโครงสร้างในตัวบุคคลจะกลายเป็นระบบค่านิยมในตัวบุคคล (Personal Value System) ภายหลังจากการเกิดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ในองค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (Interaction Component) กับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม และพัฒนามาเป็นระบบค่านิยมในตัวบุคคล (Personal Value System)

จากแนวคิดและทฤษฎีค่านิยม ได้มีการจัดกลุ่มของค่านิยมดังนี้

ในต่างประเทศการจัดกลุ่มของค่านิยมขึ้นอยู่กับนักศึกษาที่ทำวิจัยอย่างเชี่ยวชาญในด้านค่านิยม โดยมากจะเป็นนักจิตวิทยาสังคม ดังเช่น สแปรงเจอร์ ได้จัดกลุ่มค่านิยมเมื่อปี 1928 เป็น 6 ประเภท (Aiken. 1989) ซึ่งมีดังนี้

1. ประเภทเจ้าความคิด (Theoretical) คนประเภทนี้ชอบใช้สติปัญญาเพื่อคิดค้นหาความจริง ไม่ค่อยชอบความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอยของวัตถุ สนใจด้านเหตุผล คือพยายามลงสรุปอะไรด้วยเหตุผลเท่านั้น จึงถือเป็นพวกมีสติปัญญาสูง ได้แก่ นักปรัชญา นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ เป็นต้น จุดมุ่งหมายในชีวิตของเขา คือ การจัดระบบของความรู้ที่ศึกษาค้นคว้าอย่างมีกระบวนการ

2. พวกหัวเศรษฐกิจ (Economic) คนประเภทนี้สนใจสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นกลุ่มนักธุรกิจหรือนักทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจหรือการค้าขาย คนพวกนี้จะสนใจการผลิต การตลาด การบริโภคสินค้า การเครดิต และการสะสมทรัพย์สินสมบัติ นอกจากนั้นคนกลุ่มนี้ยังชอบหาเงินทองให้ได้มากกว่าคนอื่น มากกว่าที่จะมีอำนาจเหนือคนอื่น หรือบริการแก่คนอื่น ถ้าเขาจะเชื่อศรัทธาสงสิ่งอื่นใดก็ต้องมีความเชื่อว่าสิ่งนั้นจะต้องช่วยเหลือให้เขามีเงินทอง มีความร่ำรวย หรือจะเรียกว่า เป็นพวกบูชาเงินทองเป็นพระเจ้าก็ได้

3. พวกหัวสุนทรียะ (Aesthetic) คนประเภทนี้จะมองเห็นคุณค่าของรูปแบบและ

4. ความกลมกลืน การตัดสินใจว่าจะอะไรดีหรือสำคัญอยู่ที่หลักของความงาม ความได้สัดส่วนและความเหมาะสมนั้นคือคนประเภทนี้มองความสวย ความงาม สำคัญกว่าความเป็นจริง เขามักยึดความเป็นตัวของเขาเองและพอใจในตัวของตัวเอง กิจกรรมของพวกนี้หนักไปทางศิลปะวรรณกรรม เป็นต้น

5. พวกหัวสังคม (Social) ค่านิยมที่สูงสุดของพวกนี้คือความรักในมวลมนุษยชาติเป็นพวกชอบสังคม เห็นอกเห็นใจคนอื่น มีความเมตตา กรุณาคนอื่นและไม่เห็นแก่ตัว มีมนุษยสัมพันธ์ดี ชอบช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น

6. พวกหัวการเมือง (Political) คนประเภทนี้ชื่นชอบความมีอำนาจ มีลักษณะความเป็นผู้นำ มีแรงจูงใจที่ต้องการมีชื่อเสียง มีอิทธิพล และเกียรติยศ ชอบการแสดงออกในการใช้พลังอำนาจหรือเรียกว่าบูชาอำนาจก็ได้

7. พวกหัวศาสนา (Religious) ค่านิยมสูงสุดของคนประเภทนี้คือความมีเอกภาพ เป็นพวกลี้ลับ และพยายามศึกษาหลักของความดี-ความชั่ว เพื่อความเข้าใจโลกและจักรวาลพวกนี้มักอุทิศตนเพื่อช่วยคนอื่นและจะขึ้นชอบหลักธรรมของศาสนา

ส่วนโรคิช (Rokeach. 1979) แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ค่านิยมปลายทางและค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ

1. ค่านิยมปลายทาง (Terminal values) เรียงความสำคัญจากผลการศึกษานักศึกษาชาวอเมริกา ค่านิยมที่สำคัญมีอยู่ 18 อย่าง ดังนี้

- 1) ความสุขสบายในชีวิต (A comfortable life)
- 2) การใช้ชีวิตที่ตื่นเต้น (An exciting life)
- 3) ความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ (A sense of accomplishment)

- 4) ความสงบสันติสุขของโลก (A world of peace)
- 5) ความเป็นผู้มีสุนทรียภาพ (A world of beauty)
- 6) ความเสมอภาค (Equality)
- 7) ความมั่นคงในครอบครัว (Family security)
- 8) ความมีเสรีภาพ (Freedom)
- 9) ความสุข (Happiness)
- 10) ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในกลุ่ม (Inner harmony)
- 11) ความพร้อมด้านความรัก (Mature love)
- 12) ความมั่นคงของประเทศชาติ (National security)
- 13) การใช้ชีวิตตามสบาย (Pleasure)
- 14) ความอยู่รอด (Salvation)
- 15) การเคารพตนเอง (Self-respect)
- 16) การได้รับการยอมรับในสังคม (Social recognition)
- 17) การมีมิตรแท้ (True friendship)
- 18) ความรอบรู้ (Wisdom)

2. ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติหรือค่านิยมที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ (Instrumental or means values) นำไปสู่ความสำเร็จในจุดหมายปลายทาง ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญ 18 อย่างดังนี้

- 1) ความทะเยอทะยาน (Ambitions)
- 2) การยอมรับฟังความคิดผู้อื่น (Broadminded)
- 3) ความสามารถ (Capable)
- 4) ความสนุกสนาน (Cheerful)
- 5) ความสะอาด (Clean)
- 6) ความกล้าหาญ (Courageous)
- 7) การรู้จักให้อภัย (Forgiving)
- 8) การช่วยเหลือเกื้อกูล (Helpful)
- 9) ความซื่อสัตย์ (Honest)
- 10) ความคิดจินตนาการ (Imaginative)
- 11) การพึ่งพาตนเอง (Independent)
- 12) ความเฉลียวฉลาด (Intellectual)
- 13) ความมีเหตุผล (Logical)
- 14) ความรัก (Love)
- 15) ความเชื่อฟัง (Obedient)
- 16) ความสุภาพ (Polite)
- 17) ความรับผิดชอบ (Responsibility)
- 18) การรู้จักควบคุมตนเอง (Self-controlled)

โรคิช กล่าวว่า การจัดอันดับค่านิยมที่กล่าวมาขึ้นอยู่กับแต่ละชาติแต่ละภาษา นั่นคือวิถีชีวิตของแต่ละชาติทำให้มองเห็นความสำคัญของค่านิยมแตกต่างกัน เขาเคยศึกษานักศึกษาอิสราเอลพบว่า ค่านิยมอันดับหนึ่งของเขาคือ “ความมั่นคงของประเทศชาติ” กับ “ความสงบสันติสุขของโลก” ส่วนนักศึกษาชาวอเมริกา ให้อันดับความสำคัญสูงในค่านิยม “ความสุขสบายในชีวิต” กับ “ความทะเยอทะยาน” (Aiken. 1989)

การแบ่งค่านิยมตามแนวคิดของเฟนิก (Phenix. 1958) นั้นแบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ประเภทเหมือนกัน แต่จัดประเภทแตกต่างไปจากของสแปรงเจอร์ เฟนิกซ์แบ่งค่านิยมเป็นดังนี้

1. ค่านิยมทางวัตถุ (Material value) เป็นค่านิยมที่มองหนักไปทางปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ เรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค
2. ค่านิยมทางสังคม (Social value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ที่ก่อให้เกิดความรักในสังคม
3. ค่านิยมทางด้านความจริง (Truth value) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความรู้ตามความเป็นจริง การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาความจริงตามกฎหมายเกณฑ์ธรรมชาติ
4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติ เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม
5. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic value) เป็นการมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ ซาบซึ้งในความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ
6. ค่านิยมทางศาสนา (Religious value) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับ อุดมการณ์ทางศาสนา อุดมการณ์ทางชีวิต

เฟนตัน (Fenton) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางพฤติกรรม ได้แก่ ค่านิยมที่เป็นความมีระเบียบ เช่น การเคารพนับถือผู้อื่น ความสุภาพอ่อนโยน การตอบแทนผู้อื่น เป็นต้น
 1. ค่านิยมทางกระบวนการ ได้แก่ ค่านิยมที่เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ความมีเหตุผล รู้จักคิดสงสัย เป็นต้น
 2. ค่านิยมทางสาระเนื้อหา ได้แก่ ค่านิยมด้านการเมือง ศาสนา จริยธรรม และค่านิยมอื่น ๆ ของบุคคล

เฟรنگเกล (Fraenkel) ได้กล่าวถึงค่านิยม 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางด้านสุนทรียศาสตร์ หมายถึง การศึกษาพิจารณาสิ่งที่บุคคลเห็นว่า สวยงาม และมีความยินดีเบิกบานต่อสิ่งนั้น
2. ค่านิยมทางด้านจริยศาสตร์ หมายถึง การศึกษาพิจารณาเรื่องของความประพฤติ ว่า บุคคลควรประพฤติอย่างไร เน้นพิจารณาเรื่องความถูกต้อง ไม่ถูกต้อง

มาร์ริส (Marris) แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางการกระทำ เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ชอบหรือพอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าอีกสิ่งหนึ่ง
2. ค่านิยมทางความคิด เป็นความคิดของบุคคลที่ชอบหรือพอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าอีกสิ่งหนึ่ง
3. ค่านิยมทางจุดมุ่งหมาย หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่าตามจุดมุ่งหมาย แม้ว่าเราจะชอบหรือพอใจสิ่งนั้นหรือไม่ก็ตาม

นอกจากนี้นักการศึกษาหลายท่านและหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของไทยได้จัดกลุ่มของค่านิยมไว้ ดังนี้

การแบ่งประเภท หรือแบ่งกลุ่มของค่านิยม มีผู้แบ่งไว้หลายแบบตามความสนใจที่จะศึกษาดังนี้

สาโรช บัวศรี (2524) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท

1. ประเภทพื้นฐาน (Basic values) ประกอบไปด้วยค่านิยม ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ศีลธรรม (Moral values)
 - 1.2 คุณธรรม (Ethical values)
 - 1.3 ธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม (Cultural values)
 - 1.4 กฎหมาย (Legal values)
2. ค่านิยมวิชาชีพ (Professional values) ประกอบไปด้วยค่านิยมดังต่อไปนี้
 - 2.1 อุดมการณ์ในอาชีพของตน
 - 2.2 วินัยของวิชาชีพของตน
 - 2.3 มรรยาทของวิชาชีพของตน
 - 2.4 พระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพของตนโดยตรง

นอกจากนั้นสาโรช บัวศรี ยังอ้างวารสารของสมาคมฟายเดิลตาแคปปาที่เกี่ยวกับเรื่องค่านิยม ว่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภท เช่นกัน คือ

1. ค่านิยมที่เป็นศีลธรรม (Morality) ซึ่งได้แก่ค่านิยมที่เป็นศีลธรรมและคุณธรรมโดยเฉพาะ คือ Moral and ethical values ซึ่งพระศาสดาหรือพระผู้เป็นเจ้าได้กำหนดไว้
- 2 ค่านิยมที่เป็นธรรมเนียมประเพณี (Covention) ซึ่งหมายถึงค่านิยมทั้งหลายที่ประชาชนได้ตกลงเห็นชอบกำหนดกันขึ้นเองตามยุคตามสมัย อันได้แก่ธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย อุดมการณ์ วินัย ฯลฯ ค่านิยมแบบนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มคนในสังคม ดังนั้นค่านิยมของสังคมต่างกันอาจแตกต่างกันบ้างก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกาศเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2525 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งมีอยู่ 5 ประการ และมีรายละเอียดประกอบดังนี้

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ที่เอาค่านิยมสามประการมาอยู่ในประเภทเดียวกัน เพราะมีพฤติกรรมการแสดงออกและความรู้สึกเชื่อศรัทธาแนวเดียวกัน แบ่งเป็นลักษณะย่อยได้ดังนี้

หจจจจจจจจจ

- 1.1 ศึกษาหาความรู้เป็นเนืองนิจ
- 1.2 ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ
- 1.3 ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่น
- 1.4 มีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง
- 1.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.6 คิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้
- 1.7 ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริตไม่เลือกงาน
- 1.8 รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่และการกระทำ
- 1.9 ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อย

2. การประหยัดและออม เป็นการรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า รู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพ ฐานะความเป็นอยู่ของตนและสังคม แบ่งลักษณะย่อยได้ดังนี้

- 2.1 ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
- 2.2 มีความพอดีในการบริโภค
- 2.3 ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
- 2.4 คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนที่จะจ่าย ใช้เท่าที่จำเป็น
- 2.5 ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย หรือตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป
- 2.6 จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
- 2.7 เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์
- 2.8 รู้จักใช้ ดูแลรักษาและบูรณะทรัพย์ทั้งของตนและส่วนรวมวางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีส่วนการออมไว้พอสมควร

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ค่านิยมข้อนี้ชัดเจนอยู่แล้วว่าเป็นการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขแก่ตนเองและส่วนรวม แบ่งลักษณะย่อยได้ดังนี้

- 3.1 รักษาความสะอาดของบ้านเมือง ที่อยู่อาศัยและสาธารณะสถาน
- 3.2 ช่วยกันรักษาและไม่ทำลายสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อม
- 3.3 รู้จักสิทธิหน้าที่และละเว้นการใช้อิทธิสิทธิ์
- 3.4 รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง
- 3.5 สนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย
- 3.6 ไม่แก้ปัญหาโดยวิธีรุนแรงหรือไม่ชอบด้วยกฎระเบียบวินัยและกฎหมาย
- 3.7 มีมารยาทในการขับขี่ยานพาหนะ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร และช่วยดูแลรักษา ทางสัญจรไปมา
- 3.8 ทำหน้าที่พลเมืองดี โดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

- 3.9 รับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมายในฐานเจ้าหน้าที่
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง ความมีศรัทธาและยึดถือปฏิบัติตามแบบแผนการประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่ในความดีงามตามหลักธรรมของศาสนา แบ่งลักษณะย่อยได้ดังนี้
- 4.1 ไม่เบียดเบียนประทุษร้ายต่อคนและสัตว์
 - 4.2 มีความเมตตากรุณา
 - 4.3 ไม่เห็นแก่ได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่า ประโยชน์ส่วนตัว
 - 4.4 ไม่พูดปด ไม่พูดยุยงให้แตกร้าง ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดเหลวไหล
 - 4.5 มีความประพฤติดีในความสัมพันธ์ทางครอบครัวและทางเพศ
 - 4.6 เว้นสิ่งเสพติด มีสติสัมปชัญญะ
 - 4.7 มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
 - 4.8 มีความอดทน อดกลั้น
 - 4.9 มีความกตัญญูกตเวที
 - 4.10 ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่นอราชนิวัตรบังหลวง
 - 4.11 ละชั่ว ประพฤติดีทำจิตใจให้ผ่องใส
 - 4.12 เชื้อกฏแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประกอบด้วยลักษณะย่อยดังนี้
- 5.1 สถาบันชาติ
 - 5.1.1 ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ
 - 5.1.2 สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติ
 - 5.1.3 ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ
 - 5.1.4 ส่งเสริมและรักษาเกียรติของชาติภาคภูมิใจในความเป็นไทยและนิยมไทย
 - 5.1.5 สร้างเสริมความสามัคคีแห่งชาติ
 - 5.1.6 เสียสละประโยชน์สุขแห่งตนและแมชีวิตเพื่อประเทศชาติ
 - 5.1.7 ปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดีโดยการรับราชการทหารประกอบอาชีพสุจริต และเสียภาษีอากรเพื่อพัฒนาประเทศ
 - 5.1.8 ยกย่องให้เกียรติผู้ทำหน้าที่ป้องกันและเสียสละเพื่อประเทศชาติ
 - 5.1.9 ปฏิบัติตามคติพจน์ “การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ”
 - 5.2 สถาบันศาสนา ประกอบด้วยลักษณะย่อยดังนี้
 - 5.2.1 ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง
 - 5.2.2 ปลุกฝังความเชื่อความเลื่อมใสในศาสนาด้วยปัญญา
 - 5.2.3 ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาในชีวิตประจำวัน

- 5.2.4 สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันศาสนา
- 5.2.5 ช่วยส่งเสริมทุนบำรุงศาสนา
- 5.2.6 ไม่ทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและศิลปกรรมทางศาสนา
- 5.2.7 เผยแพร่ความรู้และการบัญญัติตามหลักศาสนา
- 5.2.8 เคารพเทิดทูนศาสนาและไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่น
- 5.2.9 สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ
- 5.3 สถาบันพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วยลักษณะย่อยดังนี้
 - 5.3.1 ศึกษาความรู้ ความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์
 - 5.3.2 รักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 - 5.3.3 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหาย ที่กระทบกระเทือนความมั่นคง ของสถาบันพระมหากษัตริย์
 - 5.3.4 แสดงความจงรักภักดี เทิดทูนพระเกียรติ และเผยแพร่พระราชกรณียกิจ
 - 5.3.5 ร่วมกันประกอบความดี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญ ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

ในการเอาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการมาใช้ จึงควรศึกษาส่วนประกอบย่อยหรือ คำอธิบายละเอียดด้วย การวางแผนการสอนหรือการวางแผนการสร้างเครื่องมือจึงจะสามารถทำได้ดี มีความเที่ยงตรงกับกรอบของแต่ละประเภทของค่านิยม สรุปค่านิยมพื้นฐานตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติปี 2525 มี 5 ประการ คือ

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและอดออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

พนัส หันนาคินทร์ (2523:24) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมที่มีลักษณะคงตัว คือ ค่านิยมที่จำเป็น อันจะต้องรีบปลูกฝังให้กับเยาวชนไทยและประชาชนทั่วไป เป็นค่านิยมที่ยอมรับโดยปราศจากข้อสงสัยในสังคม ตัวอย่างเช่น ความรักชาติ ความเป็นไทย ลัทธิชาตินิยม ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ความสะอาด เป็นต้น
2. ค่านิยมที่มีลักษณะไม่คงตัว หรือ ค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ ยังอยู่ในระหว่างการพิสูจน์ด้วยกาลเวลาว่าจะมีความคงทนถาวรสักเพียงใด เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความพึงพอใจในความงามของศิลปะ เป็นต้น การสร้างค่านิยมประเภทนี้อาจจะไม่รีบด่วนนัก เมื่อเทียบกับค่านิยมประเภทแรก

เสฐียรพงษ์ วรรณปก มีความเห็นสอดคล้องกับสมพร เทพสิทธา โดยแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท เช่นกัน (เสฐียรพงษ์ วรรณปก 2524 : 3-9) คือ

1. ค่านิยมในแง่ลบ หมายถึง การยึดถือหรือ ปฏิบัติไม่ดี หรือไม่ถูกไม่ควร ซึ่งมีลักษณะที่เห็นชัด 2 ประการ คือ

1.1 เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคุณธรรม คุณธรรมในที่นี้หมายถึง คุณธรรมสากลหรือคุณธรรมทางศาสนา ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่มีความเห็นร่วมกันว่าเป็นความดี เป็นแบบฉบับที่ควรประพฤติ เพื่อความสงบสุขของสังคม

1.2 การยึดถือคุณธรรมผิด ๆ ทั้งในสาระและรูปแบบ สาระหมายถึงแก่นหรือ เนื้อแท้ของหลักธรรม ส่วนรูปแบบคือ โครงร่างในเนื้อหาแท้นั้นเกาะยึดตลอดถึงเปลือกนอกที่หุ้มสาระนั้นให้คงอยู่

2. ค่านิยมในแง่บวก หมายถึง ค่านิยมในด้านดี ซึ่งก็คือคุณธรรมนั่นเอง ค่านิยมด้านนี้เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนและปลูกฝังให้แก่นุชนของชาติให้มากที่สุด

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2525:54) ได้แบ่งค่านิยมไว้ 3 ประเภท คือ

1. ค่านิยมรวม เป็นสิ่งที่ทุกคนยึดถือตรงกันเป็นสากล ใครทำผิดถือว่าฝ่าเหล่า ถูกแบ่งเหล่า
2. ค่านิยมจำเพาะ เป็นสิ่งที่คนกลุ่มน้อยบางกลุ่มในสังคมใหญ่ยอมรับแบบอย่างความเชื่อถือในเฉพาะกลุ่มย่อย
3. ค่านิยมที่เป็นทางเลือก เป็นค่านิยมที่เป็นทางเลือกหรือทางเลือกซึ่งสัมพันธ์กับค่านิยมที่เป็นสากล

เพ็ญแข ประจันปัจฉินัก และอ้อมเดือน สดมณี (2529:14) ได้สรุปประเภทของค่านิยมไว้ 2 ประเภทคือ

1.ค่านิยมทางวัตถุ หมายถึง ค่านิยมที่จัดได้ว่าเป็นค่านิยมของบุคคลในสังคมพัฒนา เช่น นิยมความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง การมีเหตุผล การแข่งขันต่อสู้ ความสามารถส่วนตนของบุคคล เป็นต้น บุคคลในสังคมพัฒนา ถือว่ามีค่านิยมเหล่านี้ในระดับสูง บุคคลในสังคมด้อยพัฒนา มีค่านิยมเหล่านี้อยู่ในระดับต่ำ และบุคคลในสังคมกำลังพัฒนามีการยอมรับค่านิยมเหล่านี้มากขึ้น

2.ค่านิยมทางระเบียบประเพณี หมายถึง ค่านิยมที่เป็นค่านิยมดั้งเดิมของสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นค่านิยมที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมนั้น และใช้ป็นสิ่งควบคุมศาสนาหรือจากจารีตสังคมสร้างขึ้นได้ ค่านิยมทางการเมือง ประเพณี มีความสำคัญต่อทั้งบุคคลและสังคม มีการปลูกฝังให้ยอมรับและบังคับให้มีการปฏิบัติตามด้วย

2.4 ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย

ค่านิยมของสังคมไทยมีปัจจัยสัมพันธ์กับกลุ่มทางสังคม ซึ่งอาจแบ่งเป็นกลุ่มอาชีพ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ข้าราชการ หรือนักธุรกิจ แบ่งตามเขต พื้นที่อยู่อาศัยก็อาจแบ่งได้เป็น สังคมเมือง สังคมชนบท แบ่งโดยอาศัยลักษณะสถาบันทางสังคมก็อาจแบ่งได้เป็นลักษณะของสังคม ครอบครัว สังคมการศึกษา สังคมศาสนา และสังคมเศรษฐกิจ ตลอดจนอาจแบ่งตามลักษณะของคน ส่วนรวมในสังคมที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคม เช่น ลักษณะค่านิยมของคนส่วนรวมในสังคมไทย ที่ได้รับถ่ายทอดมาจากรบรรพบุรุษ เป็นต้น

พื้นฐานค่านิยมของสังคมไทยส่วนใหญ่มาจากความเชื่อทางพุทธศาสนา ความเชื่อในอำนาจ สิ่งศักดิ์สิทธิ์และพิธีกรรมตามศาสนาพราหมณ์ รวมทั้งความผูกพันกับระบบศักดินาและอาชีพเกษตรกรรมที่มีมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นต้น ดังนั้นค่านิยมของคนไทย ได้มีผู้แบ่งไว้ดังนี้

1) ค่านิยมสำคัญทั่วไป

เป็นค่านิยมที่คนไทยส่วนใหญ่สนใจ ยกย่อง อยากรู้ อยากเป็น อยากทำ ได้แก่ รักพระมหากษัตริย์ นับถือพุทธศาสนา นิยมความมั่งคั่งหรือเงิน ยกย่องผู้มีอำนาจ ความเป็นเจ้านาย และยศฐาบรรดาศักดิ์ เคารพผู้อาวุโส รักพวกรักพ้อง กตัญญูรู้คุณ ยกย่องผู้มีความรู้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเป็นไท ไม่ชอบขัดใจใครเพราะมีความเกรงใจ ไม่ตรงต่อเวลา ชอบผัดผ่อนเลื่อนเวลา ให้อภัยกันง่าย ยิ้มเสมอ นิยมวัตถุสิ่งของ ไม่กล้าเสี่ยงขาดความอดทน ชอบเสี่ยงโชคขาดความกระตือรือร้น รักความสนุกสนาน ชอบความสบาย ชอบงานพิธี เชื่อถือโชคกลาง ขาดระเบียบวินัย สอดรู้สอดเห็นตัวใครตัวมัน ชอบโฆษณา ชอบของแจกหรือของแถม ลืมง่าย กินพริ้วเพรื่อ ชอบนับญาติ นิยมบุคคลมากกว่าอุดมการณ์ สุภาพเรียบร้อย เห็นใครดีไม่ได้ทำให้เกิดความใจแคบอย่างไม่มีเหตุผล ชอบต่อรอง

2) ค่านิยมเฉพาะสังคม

2.1 ค่านิยมในสังคมชนบทไทย ยอมรับบุญรับกรรมไม่ได้แย้ง ผูกพันกับธรรมชาติ เชื่อถือโชคกลาง นิยมเครื่องประดับ นิยมคุณความดี ชอบเป็นฝ่ายรับมากกว่าฝ่ายรุก ทำงานเป็นเล่นทำเล่นเป็นงาน นิยมพิธีการและการทำบุญเกินกำลัง ฟังปาอาศัยกัน ความเป็นส่วนตัวมากเกินไป รักญาติพี่น้อง มีความสันโดษ ไม่หวังอะไรที่เกินเลยกว่าที่เป็นอยู่

2.2 ค่านิยมในสังคมเมือง เชื่อในเรื่องเหตุและผล ขึ้นอยู่กับเวลา แข่งขันมาก นิยมตะวันตก ชอบจัดงานพิธี ฟุ่มเฟือยหรูหรา นิยมวัตถุ ชอบทำอะไรเป็นทางการ ยกย่องผู้มีอำนาจ ขาดระเบียบวินัย ไม่รักของส่วนรวม พุดมากกว่าทำ ไม่ชอบเห็นใครเหนือกว่า เห็นแก่ตัวไม่เชื่อใจใคร

กรณีการ อักษรกุล สุขเกษม (2524:148-149) ได้สรุปค่านิยมของสังคมไทยไว้ดังนี้

1. รักพระมหากษัตริย์ สังคมไทยเรบาทบาทของพระมหากษัตริย์อันเป็นของปวงชน มีความใกล้ชิดราษฎร พระองค์มีบทบาทมากทั้งในด้านสังคมและการปกครอง พระองค์ได้ออกไปพบกับราษฎรอยู่เสมอ ๆ แม้แต่ในถิ่นทุรกันดาร เพราะฉะนั้นพระองค์ท่านจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ เป็นสถาบันอันสูงสุดที่คนไทยยกย่องเทิดทูน ผู้ใดจะละเมิดไม่ได้
2. การทำบุญ กล่าวได้ว่าค่านิยมในเรื่องการทำบุญนี้ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากศาสนาพุทธ คือ ความเชื่อในเรื่องเวียนว่ายตายเกิด เรื่องกฎแห่งกรรม คนไทยจึงนิยมทำบุญเพื่อสะสมทุนเอาไว้ใช้ในชาติหน้า
3. เงิน ปัจจุบันเราสนใจเรื่องเงิน เรื่องวัตถุมากกว่า ดังนั้นคนจึงพยายามดิ้นรนเพื่อหาเงิน เพื่อสร้างฐานะของตนเอง นอกจากนั้นเงินทำให้ได้มาซึ่งอำนาจ และตำแหน่ง ความมีหน้ามีตา ความรัก ความเคารพ เป็นต้น คนบางคนบางพวกบางกลุ่มจึงยอมทำทุกอย่างแม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน
4. ความสนุกสนาน คนไทยเป็นผู้ที่รักสนุกตั้งนั้นกิจกรรมต่าง ๆ มักตั้งพื้นฐานอยู่บนความสนุกสนาน แม้กระทั่งงานศพซึ่งควรเป็นงานเศร้าโศกก็จะมีการจัดงานมหรสพ เช่น ลิเก เป็นต้น
5. ตัวใครตัวมัน ในสังคมไทยปัจจุบันนี้มักจะได้ยินคำว่า “ตัวใครตัวมัน” อยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจอันฝืดเคืองและสิ่งแวดล้อมอันสับสนไม่แน่นอน ทำให้คนไทยส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกว่าถ้าหากไปนึกถึงคนอื่นอยู่ตัวเราก็จะแย่ ทำให้คนส่วนใหญ่มุ่งเอาตัวรอดไว้ก่อน
6. อยากรู้ อยากเห็น ในชีวิตประจำวันของคนไทย ต่างสนใจเรื่องส่วนตัวซึ่งกันและกัน ชอบจับกลุ่มนินทาเรื่องของชาวบ้าน ชอบพูดให้ผู้อื่นเสียหาย ชอบสนใจเรื่องของผู้อื่น โดยเฉพาะเรื่องไม่ดีของคนอื่น
7. เชื่อถือโชคกลาง เป็นการไม่มั่นใจในตัวเอง เชื่อและนับถือผีสงเทวดา เครื่องรางของขลัง เป็นการหาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ กลัวในสิ่งลึกลับที่สามารถบันดาลความโชคดีหรือโชคร้าย เช่น ย้ายบ้านก็ต้องดูฤกษ์ ทำนาก็ต้องบูชาแม่โพสพ เป็นต้น
8. กินพำร่เพรื่อ คนไทยมีนิสัยกินของไม่เป็นเวลา มีโอกาสเมื่อไรก็กินได้เมื่อนั้นทำให้คนไทยเสียเวลากับการกินมาก อาหารแต่ละมื้อมีหลายอย่างทำให้ใช้เวลาในการทำมาก นอกจากนั้นยังชอบไปทานข้าวตามสถานที่ต่าง ๆ มีดนตรี เสียเวลาไปมาก
9. ชอบนับญาติ คนไทยเวลาพบปะคนก็มักจะลำดับญาติกับเขา กับคนที่ไม่รู้จักก็เรียกพี่ น้ำ ลุง เป็นการนับญาติไปในตัว
10. ค่านิยมอื่น ๆ คนไทยยังมีค่านิยมอื่น ๆ อีกมาก เช่น รักญาติพี่น้อง สนิ่ง่าย ชอบโฆษณา ชอบการพนัน ไม่ชอบขัดใจใคร ชอบเสี่ยงโชค เป็นต้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น การศึกษาของ สนิท สมัการ และสุนทร โคมิน ในปี พ.ศ. 2521 (อ้างใน รัชนิกร เศรษฐ. 2532:83) ซึ่งได้ศึกษาค่านิยมของคนไทยตามกลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 กลุ่ม ตามความหมายของโรคิช (Rokeach) คือค่านิยมวิถีปฏิบัติและค่านิยมจุดหมายปลายทางพบว่าค่านิยมที่สำคัญจัดได้ 9 อันดับ ซึ่งเรียงจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุดได้ดังนี้

- 1) ค่านิยมที่เน้น “ตน” และ “หน้า”
- 2) ค่านิยมที่เน้นพันธะบุญคุณ
- 3) ค่านิยมที่เน้นความสัมพันธ์ที่สิ้นและสบายใจค่านิยมที่เน้นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ โอกาส สิ่งแวดล้อม และมีความอะลุ่มอล่วย
- 4) ค่านิยมที่เน้นความเชื่อทางด้านศาสนา ความสงบ ทางจิตใจ
- 5) ค่านิยมการศึกษา ความสามารถ
- 6) ค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน
- 7) ค่านิยมด้านการงาน
- 8) ค่านิยมด้านความสนุกสนานสำราญ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2525)ได้ทำการศึกษาค่านิยมจากประชาชนและเยาวชนจังหวัดต่าง ๆ 10 จังหวัด คือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ อุบลราชธานี จันทบุรี สงขลา พระนครศรีอยุธยา อุดรดิตถ์ สกลนคร เพชรบุรี และยะลา มีค่านิยมที่จำเป็นเร่งด่วนควรปลูกฝังแก่คนไทย 9 ประการ

1. การประหยัดและประมาณตน เพื่อการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย
2. ความมุ่งมั่นทำงานเพื่องาน โดยตระหนักว่างานคือชีวิต
3. การใฝ่หาความรู้และการใช้สติปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
4. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและความคิดเห็นผู้อื่น
5. ความสามัคคีและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมโดยการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะ และไม่ทำงานให้ผู้อื่นเดือดร้อน
6. การรักษาความเป็นเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย
7. การยึดมั่นในศาสนาธรรม เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต
8. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ขอบังคับ กฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผน โดยเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของสังคม
9. การเคารพตนเอง พึ่งตนเองและไม่ย่อท้อต่อปัญหาชีวิต

ผลของการวิจัยชาวตะวันตกซึ่งเน้นวิจัยชาวชนบท เพราะถือว่าเป็นคนไทยส่วนใหญ่และผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักวิจัยไทย (สุภางค์ จันทวานิช. 2523) สรุปว่าสังคมไทยให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือเรียกกันว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์สูง (need for affiliation) ซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรมเหล่านี้

ความสุภาพ ถ่อมตน เกรงใจ กตัญญู
 ยิ้มแย้ม รักษาหน้า เคารพอาวุโส ชื่นชอบความรู้ลึก
 ไม่ชอบโต้แย้ง ประสานประโยชน์ ใฝ่สันโดษ ประณีประนอม
 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คิดถึงส่วนตัว ขาดการครุ่นคิดเชิงปรัชญา

ขาดอุดมการณ์ เชื่อไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ ขาดวินัย
ยึดหลักความสนุกสนานเป็นใหญ่ ชีวิตที่ได้แก่การมีเงิน
คิดถึงครอบครัวก่อนเพื่อนบ้านประเทศชาติ ทำบุญเพื่อหวังผลชาติหน้า
พ่อแม่เลี้ยงลูกดีวันนี้ ลูกจะเลี้ยงดูพ่อแม่ดีเมื่อแก่เฒ่า

2.5 การวัดค่านิยม

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513:89-90) กล่าวว่า การที่จะทราบว่าบุคคลใดมีค่านิยมอะไรนั้นพอจะสังเกตได้อย่างคร่าว ๆ จากสิ่งต่อไปนี้

1. ดูจากสิ่งที่บุคคลได้เลือกในชีวิตประจำวันของเขาว่า คนนั้นคนนี้ ได้เลือกทำอะไร ชื้ออะไร ไปไหน ฯลฯ เหล่านี้ ซึ่งก็พอจะเป็นช่องทางส่องให้เข้าใจถึงค่านิยมของคนนั้นได้บ้าง
2. ดูจากทิศทางแห่งความสนใจของบุคคลแต่ละคนย่อมจะมีทิศทางแห่งความสนใจที่พอจะมองออก และสังเกตได้ว่าเขาสนใจอะไร ทางไหน หรือสนใจทำอะไรในชีวิตสังคมส่วนใหญ่ ชีวิตการทำงาน ชีวิตครอบครัว และในชีวิตส่วนตัว
3. ดูได้จากคำพูดที่บุคคลแสดงออกโดยทั่ว ๆ ไป คนเรามักแสดงค่านิยมของตัวเองออกมาทางคำพูดเสมอ ๆ เช่น คนเรามักจะพูดว่า “สิ่งนั้นดีสิ่งนั้นไม่ดี” “ความประพฤติอย่างนั้นน่าเกลียด ความประพฤติอย่างนั้นน่าชมเชย” “นั่นเป็นเรื่องสำคัญต้องต่อสู้เอาให้ได้” หรือว่าสิ่งนั้นไร้ความหมาย” อย่างนี้ เป็นต้น
4. ดูได้จากคำพูดที่ใช้ในการสนทนา จะสังเกตเห็นเสมอ ๆ ในวงการสนทนาทั่ว ๆ ไปว่าคำพูดหรือความคิดเห็นบางอย่างก่อให้เกิดอารมณ์กับคนที่ร่วมสนทนาอย่างรุนแรง เช่น คำพูดบางอย่างหรือแนวความคิดบางอย่างทำให้คู่สนทนาโกรธ ไม่พอใจ หรือบางอย่างก็ทำให้พอใจหรือสบายใจจนเห็นชัด หรือคำพูดประโยคที่คู่สนทนาใช้และโต้เถียงกันกลับไปกลับมา ก็เป็นแนวทางที่เราพอจะทราบได้ว่า ค่านิยมของคนคนนั้น พอจะมีอะไรบ้าง
5. ดูได้จากการคิด การเขียน ของบุคคล ซึ่งมักแสดงออกถึงหลักการ อุดมการณ์ และความคิด ความเห็น รสนิยม ของตัวเองออกมาเสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางที่จะเข้าใจค่านิยมของนักคิด นักเขียนนั้นได้เป็นอย่างดี

วาทีต อุดามาศย์ (2524) กล่าวถึง การวัดค่านิยมว่า สามารถวัดได้จากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกของบุคคลต่าง ๆ ได้ เช่น ความคิดเห็น ความสนใจ ความรู้สึก เจตคติ หรืออุดมการณ์ ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น การงาน อาชีพ การเขียน ตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สำหรับเครื่องมือที่ใช้วัดค่านิยม ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับเครื่องมือที่ใช้วัดความสนใจ หรือเจตคติ หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีประเภทที่สำคัญ ๆ คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการรายงานด้วยตนเอง

โรบิน และวิลเลียม (Robin and William. 1964) กล่าวว่า การที่จะทราบว่าคนเราหรือสังคมมีค่านิยมอย่างไร จะสังเกตได้จากพฤติกรรม 4 ประการ คือ

1. การเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคมนั้น ๆ
2. ความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม
3. ความคิดเห็นของคนในแต่ละสังคม ที่แสดงออกในลักษณะของการเขียน การแสดง ความคิดเห็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงหลักการ อุดมการณ์ ตามค่านิยมของผู้เขียน หรือผู้แสดงความคิดเห็นนั้น

4. การสนทนาของบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป ตลอดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ประจำวัน

นันแนลลี (Nunnally. 1967) กล่าวว่าการศึกษาหรือการวัดค่านิยม ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับการวัดความสนใจ หรือแม้แต่เจตคติ ทั้งนี้เพราะ ค่านิยม ความสนใจ และเจตคติมีลักษณะใกล้เคียงกัน ถึงแม้จะไม่ใช้อย่างเดียวกันก็ตาม แม้เครื่องมือ (Instrument) ที่ใช้วัดความสนใจหรือเจตคติ ก็สามารถนำมาใช้กับการวัดค่านิยม โดยเฉพาะเครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กับเรื่องดังกล่าวได้ดี

เคอร์ลิงเยอร์ (Kerlinger. 1973) กล่าวว่า ค่านิยมของคนเรานั้นสามารถจะวัดได้จากพฤติกรรม เจตคติ หรือความคิดเห็นของคนเรา ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมเป็นการแสดงความนิยมชมชอบต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการประเมินค่าและค่านิยมของคนเรานั้นจะแสดงออกในทิศทางดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 141 – 142) กล่าวว่า การสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมนั้นสามารถทำได้หลายแบบ เช่น

1. การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดหมาย ถ้าเป็นการวัดค่านิยมใดค่านิยมหนึ่งจะต้องพยายามสร้างคำถามพอที่จะวัดค่านิยมนั้นได้ซึ่งต้องทดลองก่อน และผู้ใช้แบบสอบถามก็จะต้องฝึกไว้อย่างดี จุดอ่อนของแบบวัดลักษณะนี้อยู่ที่ผู้ตอบชอบแสดงการตอบอย่างตรงไปตรงมาหรือไม่ ถ้าผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ไม่ชอบพูดจะได้ข้อมูลลำบาก

2. การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย วิธีนี้จะได้ความจริงค่อนข้างสูง แต่ต้องมีข้อตกลงว่า ผู้ถูกสังเกตต้องแสดงพฤติกรรมความเป็นจริงออกมา การสังเกตที่ดีจะต้องใช้เวลาจำกัด ใช้แบบตรวจสอบรายการที่ทำไว้สำหรับสังเกตค่านิยมนั้นโดยเฉพาะ พฤติกรรมในแบบตรวจสอบรายการควรเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมค่านิยมนั้นๆ ได้อย่างดี ไม่ควรมีจำนวนข้อไว้สังเกตมากนักและการสังเกตที่ดีไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพื่อป้องกันความบกพร่องมักจะทำการสังเกต 2 คน ต่อผู้ถูกสังเกต 1 คน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน ถ้าผลการสังเกตของผู้ทำการสังเกต 2 คนสอดคล้องกัน แสดงว่า ผลการสังเกตใช้ได้ แต่ต้องแน่ใจว่า ผู้สังเกตทั้งสองมีการรับรู้เป็นปกติดีทั้งคู่

3. แบบรายงานตนเองหรือแบบสอบถาม เครื่องมือแบบนี้มีการออกแบบหลายอย่าง อาจเป็นภาษา หรือภาพ มีตัวเร้าเป็นคำถาม หรือเป็นสถานการณ์ แล้วพยายามให้ผู้สอบแสดง

รู้สึกตนเองออกมาโดยการเขียนตอบ จากตัวเราหรือคำถามเหล่านั้น ซึ่งจะมีรูปแบบต่างๆแล้วแต่ผู้ต้องการวัดคิดแบบของการวัดนั้นๆ เช่น มีคำถามมา แล้วให้ตอบ

- เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย
- ชอบมาก – ชอบ – ไม่ชอบ
- เป็นตัวเลือกลักษณะค่านิยมต่างๆ

ฯลฯ

จากที่กล่าวมา เครื่องมือที่ใช้ในการวัดค่านิยมมีหลายแบบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 145 – 159)

1.แบบวัดค่านิยมเดี่ยว มีจุดประสงค์เพื่อวัดค่านิยมเดี่ยวๆ เช่น ความมีวินัย หรือการพึ่งตนเอง อย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีการออกข้อสอบ ทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 แบบมีคำถามหรือสถานการณ์แล้วให้ตอบเดิมค่าลงไป แบบนี้ไม่มีตัวเลือกให้ การพิจารณาว่าตอบแบบไหนได้คะแนนเท่าไร จะต้องกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างดี ตัวอย่าง คำถามวัดความมีวินัย โดยวิธีการตอบแบบเสรี

- 1) ท่านชอบงานที่มีกฎระเบียบเคร่งครัดมากน้อยเพียงใด ตอบพร้อมเหตุผล

.....

- 2) ท่านยอมที่จะเข้าแถวยาวๆเพื่อซื้ออาหารที่ท่านชอบหรือไม่ ตอบพร้อมเหตุผล

.....

ฯลฯ

ตัวอย่าง คำถามจากสถานการณ์เกี่ยวกับค่านิยม ความมีวินัย แบบตอบโดยเสรี

- 1) แดงได้รับเชิญไปบรรยายที่โรงแรมแห่งหนึ่ง เวลา 9 – 12 น. แดงเป็นคนบรรยายสนุก ผู้ฟังหัวเราะชอบใจครั้นแคว้น ปรากฏว่าเลยเวลา 12.00 น. ไปแล้ว เนื้อหาที่บรรยายยังไม่จบ ถ้าท่านเป็นแดงจะทำอย่างไร ตอบพร้อมเหตุผล

.....

- 2) บริษัทแห่งหนึ่งเคร่งครัดเรื่องแบบแต่งกายมาก ผู้หญิงจะต้องมีชุดแบบของเขา ส่วนผู้ชายต้องผูกเน็คไทเสื้อเชิ้ตแขนยาว ถ้าท่านเป็นผู้ชายทำงานบริษัทนี้ลืมใส่เสื้อแขนยาวมาทำงาน ท่านจะทำอย่างไร ตอบพร้อมเหตุผล

.....

เกณฑ์การให้คะแนน ถ้ามองว่าการตอบและเหตุผลแสดงถึงเป็นคนมีวินัย ให้ 1 คะแนน ถ้าการตอบและเหตุผลแสดงถึงความเป็นคนไม่มีวินัย ให้ 0 คะแนน หรือจะซอยแยกเป็น 3 ระดับก็ได้

คือ ไม่มีวินัยให้ 0 คะแนน มีวินัยน้อยให้ 1 คะแนน มีวินัยมากให้ 2 คะแนน ดังนั้นเป็นต้น สิ่งสำคัญอยู่ที่การตีความหมายของการตอบ

1.2 แบบมีคำถามหรือสถานการณ์ แล้วให้ตัวเลือกไว้ให้ตอบแบบนี้อาจมีคำถามหรือสถานการณ์เกี่ยวกับค่านิยมที่ต้องการวัด แล้วเขียนตัวเลือกที่เกี่ยวกับค่านิยมนั้น โดยอาศัยหลักการให้คะแนน 0, 1 หรือ 0, 1, 2 ถือว่า 0 ไม่มีค่านิยมนั้นเลย 1 มีค่านิยมนั้นบ้าง 2 มีค่านิยมนั้นมาก หรืออาจจะ พิจารณาเพียงมีหรือไม่มีค่านิยมนั้นก็ได้อีก

ตัวอย่าง คำถามวัดค่านิยมความมีวินัย

- 1) ท่านชอบงานที่มีกฎระเบียบเคร่งครัดมากน้อยเพียงใด
 - () ก. ชอบ เพราะจะได้ไม่สร้างความวุ่นวาย
 - () ข. ไม่ชอบ เพราะจะทำงานด้วยความอึดอัด
 - () ค. ชอบมาก เพราะจะทำให้ทุกคนอยู่ในกรอบหน้าที่
- 2) ท่านยอมที่จะเข้าแถวยาวๆเพื่อซื้ออาหารที่ท่านชอบหรือไม่
 - () ก. ยอม เพราะไม่รู้ว่าจะไปซื้อที่ไหน
 - () ข. ยอม เพราะคิดว่าอดทนเดี๋ยวคงได้
 - () ค. ยอม เพราะเราเข้ามาที่หลังควรอยู่ตามลำดับ

เฉลย 1) ก = 1, ข = 0, ค = 2

2) ก = 0, ข = 1, ค = 2

หรือเขียนแบบให้น้ำหนักความสำคัญของค่านิยมนั้นว่า ข้อใดสำคัญมาก หรือสำคัญน้อยดังตัวอย่าง

ข้อความ	ความสำคัญ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ในครอบครัวควรทำตามสิ่งที่พ่อแม่บอกไว้เสมอ	()	()	()	()
2. ระเบียบที่ทำงานนั้นดำเนินไปได้ดี แม้จะขัดกับนิสัยตนเอง	()	()	()	()
3. การพูดจาตามสบาย โดยไม่ยึดถือระเบียบประเพณีของท้องถิ่น	()	()	()	()
ฯลฯ				

หรือเขียนแบบวัดค่านิยมในลักษณะของการเห็นความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญ แล้วให้ผู้ตอบตอบในรูปเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ตัวอย่างเช่น

ข้อความ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมาก
1. การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก	()	()	()	()
2. สังคมจะอยู่ได้ก็ด้วยการเคารพกฎหมายของบ้านเมือง	()	()	()	()
ฯลฯ				

ตัวอย่าง การเขียนตัวเลือกจากสถานการณ์ที่วัดค่านิยมด้านความมีวินัย

1) บริษัทแห่งหนึ่งเครื่องครัดเครื่องแต่งกายมาก ผู้หญิงจะต้องมีแบบชุดของเขาส่วนผู้ชายต้องผูกเนคไทเสื้อเชิ้ตแขนยาว ถ้าท่านเป็นผู้ชายทำงานบริษัทนี้ ลืมใส่เสื้อแขนยาวมาทำงาน ท่านจะทำอย่างไร

ก. ใส่แขนสั้นผูกเนคไทวันเดียวผู้จัดการคงไม่ทำอะไร

ข. รีบกลับบ้านไปเปลี่ยนเสื้อแขนยาวอย่างรีบด่วน

ค. ยืมเสื้อเพื่อนๆ คิดว่าได้ก็เปลี่ยน ไม่ได้ก็ไม่เปลี่ยน

2) นารีเอาขยะในบ้านไปทิ้งถังขยะสาธารณะซึ่งเคยวางไว้ข้างถนน แต่วันนั้นทางเทศบาลเอา ถังขยะนั้นไป ยังไม่ได้เอามาเปลี่ยน ถ้าท่านเป็นนารีจะทำอย่างไร

ก. วางทิ้งไว้ตรงจุดที่ถังขยะของเทศบาลเคยวางไว้

ข. ซุกทิ้งไว้ข้างถนนตรงที่มีสิ่งกีดขวางคนไม่เห็น

ค. นำไปทิ้งถังขยะในที่อื่นๆต่อไป

เฉลย 1) ก = 0, ข = 2, ค = 1

2) ก = 1, ข = 0, ค = 2

1.3 ใช้มาตราแบบนัยจำแนก (Semantic Differential Scale) เป็นเทคนิคของออสกู๊ด (Osgood) และคณะสร้างขึ้นเพื่อวัดเจตคติของมโนภาพ (Concept) ใด มโนภาพหนึ่ง เช่น พ่อหรือแม่ เป็นต้น หลักการในการวัดค่านิยม โดยเอาค่านิยมที่ต้องการวัดเป็นเป้าของความรู้สึก ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นมโนภาพ จากนั้นศึกษาคำที่มีความหมายเกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วหาคำที่เป็นคำตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ อย่างน้อย 5 คู่ขึ้นไป ซึ่งคำตรงข้ามนั้นจะต้องมีความหมาย หรือลักษณะเป็นคำวัดค่านิยมนั้นๆ ซึ่งแต่ละค่านิยมอาจจะใช้คำตรงข้ามแตกต่างกัน นำคำแต่ละคู่มาเขียนเป็นมาตราให้คะแนนโดยจัดอันดับจากที่มองในด้านบวกไปสู่ด้านลบ ทางด้านบวกจะให้ค่ามาก ส่วนด้านลบจะให้ค่าน้อย มาตราเป็นได้ตั้งแต่ 3 ถึง 7 ช่องแล้วแต่ผู้สร้างต้องการ มาตราดั้งเดิมของออสกู๊ดใช้ 7 ช่อง เมื่อนำไปทดสอบจะให้ผู้ถูกทดสอบกากบาทลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก

ตัวอย่าง การวัดค่านิยมความมีวินัย

คำชี้แจง : ให้อ่านค่านิยมที่เป็นมโนภาพ แล้วแสดงความรู้สึกตามความเป็นจริงว่าท่านรู้สึกใกล้เคียงไปทางใดกับมาตราที่กำหนดให้สองข้างนั้น เมื่อแน่ใจแล้วกากบาทลงในช่องนั้นตามความรู้สึกของท่านอย่างแท้จริง

1.	ดี								เลว
2.	ไม่สำคัญ								สำคัญ
3.	ประโยชน์								โทษ
4.	ไม่เหมาะ								เหมาะ
5.	มีคุณค่า								ไร้คุณค่า

2.แบบวัดค่านิยมเป็นกลุ่ม นักศึกษาวิจัยบางคนจัดกลุ่มค่านิยมไว้แล้ว เช่น ของ

สปรองเจอร์ที่จัดกลุ่มค่านิยมเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหัวความคิด ด้านหัวเศรษฐกิจ ด้านหัวสุนทรีย์ะ ด้านหัวสังคม ด้านหัวการเมือง และด้านหัวศาสนา ส่วนการศึกษาของไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดกลุ่มค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การประหยัดและอดออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การวัดค่านิยมเป็นกลุ่มนี้ ถ้าต้องการวัดครั้งเดียวให้หมดเลย ต้องออกแบบเครื่องมือวัดให้วัดครั้งเดียวได้ครบทุกค่านิยม ผู้ที่ออกแบบเครื่องมือวัดค่านิยมแบบนี้เป็นคนแรกคือ แอลพอร์ท และคณะ (Allport and others. 1931 – 1970) ดังตัวอย่างข้อสอบ การวัดค่านิยม (The Study of Values) ซึ่งออกแบบการวัดเป็น 2 ตอน ตอนแรกมีสถานการณ์ให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก ตอน 2 มีสถานการณ์ให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้ที่ตอบตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งจะต้องจัดลำดับความสำคัญและสามารถจะแปลผลจากตัวเลือกนั้นได้เลยว่า ผู้ตอบมีค่านิยมด้านใดมาก ด้านใดน้อย ตามทฤษฎีของสปรองเจอร์

ตัวอย่างข้อสอบ The Study of Values

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ข้อความหรือข้อคำถามแต่ละข้อ มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ ให้เลือกตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริง ตามเงื่อนไขที่ให้ไว้ดังนี้

	ก	ข
ถ้าเห็นด้วยกับข้อ (ก) และไม่เห็นด้วยกับข้อ (ข) ตอบ	(3)	(0)
ถ้าเห็นด้วยกับข้อ (ข) และไม่เห็นด้วยกับข้อ (ก) ตอบ	(0)	(3)

ถ้าเห็นด้วยกับข้อ (ก) มากกว่าข้อ (ข) เล็กน้อย ตอบ (2) (1)

ถ้าเห็นด้วยกับข้อ (ข) มากกว่าข้อ (ก) เล็กน้อย ตอบ (1) (2)

1) ถ้าท่านเป็นอาจารย์ที่มีความสามารถมากในโรงเรียน ท่านชอบที่จะสอนอะไร

ก. โคลงกลอน ข. เเคมี – ฟิสิกส์ ก. () ข. ()

2) จุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ก็คือการค้นหาความจริงบริสุทธิ์มากกว่ามุ่งนำไปใช้ปฏิบัติ

ก. ใช่ ข. ไม่ใช่ ก. () ข. ()

3) สมมติว่าท่านเป็นคนที่มีความสามารถมากมายในตัวท่านอย่างเพียงพอ ท่านชอบที่จะเลือกเป็นอะไร

ก. นายธนาคาร ข. นักการเมือง ก. () ข. ()

คำถามแบบนี้มี 30 ข้อ จะคลุมค่านิยม 6 ประการด้านละ 5 ข้อ การสร้างข้อคำถามจะต้องซ่อนเงื่อนไขปัญหาหรือข้อโต้แย้งให้ส่งผลต่อการตอบตัวเลือกที่ให้ การตอบแต่ละข้อต้องสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นคนมีค่านิยมด้านใด จากข้อสอบ 3 ข้อ เฉลยดังนี้

เฉลย ข้อ 1 ตอบ ก พวกหัวสุนทรียะ ตอบ ข พวกหัวความคิด

ข้อ 2 ตอบ ก พวกหัวความคิด ตอบ ข พวกหัวเศรษฐกิจ

ข้อ 3 ตอบ ก พวกหัวเศรษฐกิจ ตอบ ข พวกหัวการเมือง

ตอนที่ 2

คำชี้แจง สถานการณ์หรือคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้ 4 ตัวเลือก ให้ท่านตอบโดยเรียงคะแนนตามความชอบของท่าน ดังนี้

ตัวเลือกที่ชอบมากที่สุดให้น้ำหนัก 4

ตัวเลือกที่ชอบอันดับ 2 ให้น้ำหนัก 3

ตัวเลือกที่ชอบอันดับ 3 ให้น้ำหนัก 2

ตัวเลือกที่ชอบอันดับสุดท้ายให้น้ำหนัก 1

1) ถ้าท่านมีเวลาว่างเพียงพอ ท่านชอบที่จะทำอะไร

() ก. สะสมรูปปั้นหรือภาพเขียน

() ข. ก่อตั้งศูนย์ดูแลและช่วยเหลือคนปัญญาอ่อน

() ค. หาวิธีการที่จะทำให้ตนได้เป็นผู้แทนราษฎร

() ง. ก่อตั้งธุรกิจทางการค้าหรือลงทุนทางการเงินของตนเอง

2) เมื่อท่านคุยกับเพื่อนสนิทซึ่งเป็นเพศเดียวกันท่านสนใจที่จะคุยกันเรื่องอะไร

() ก. เป้าหมายของชีวิต

() ข. การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์

() ค. วรรณคดีหรือนวนิยาย

() ง. ระบบของสังคมและการให้ความช่วยเหลือสังคม

3) ท่านคิดว่ารัฐบาลที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายหลักในเรื่องใด

- () ก. ให้ความช่วยเหลือคนยากจน คนแก่ และคนป่วยมากขึ้น
- () ข. พัฒนาด้านอุตสาหกรรมและด้านการค้าขาย
- () ค. เน้นหลักจรรยาบรรณอย่างมากสำหรับด้านนโยบายและการทูต
- () ง. สร้างชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่รู้จักและนับถือของประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อสอบมี 15 ข้อรวมเป็น 60 ตัวเลือกจะต้องคลุมค่านิยมทั้ง 6 ด้านๆละ 10 ตัวเลือก ซึ่งเพียงพอในการวัดค่านิยมของผู้ถูกทดสอบ จากข้อสอบ 3 ข้อ เฉลยดังนี้

- ข้อ 1. ตัวเลือก ก. หัวสุนทรียะหรือค่านิยมด้านสุนทรียะ
 ข. หัวสังคมหรือค่านิยมด้านสังคม
 ค. หัวการเมืองหรือค่านิยมด้านการเมือง
 ง. หัวเศรษฐกิจหรือค่านิยมด้านเศรษฐกิจ

- ข้อ 2. ตัวเลือก ก. หัวศาสนาหรือค่านิยมด้านศาสนา
 ข. หัวความคิดหรือค่านิยมด้านความคิด
 ค. หัวสุนทรียะหรือค่านิยมด้านสุนทรียะ
 ง. หัวสังคมหรือค่านิยมด้านสังคม

- ข้อ 3. ตัวเลือก ก. หัวสังคมหรือค่านิยมด้านสังคม
 ข. หัวเศรษฐกิจหรือค่านิยมด้านเศรษฐกิจ
 ค. หัวศาสนาหรือค่านิยมด้านศาสนา
 ง. หัวการเมืองหรือค่านิยมด้านการเมือง

ตัวอย่างข้อสอบวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ประกอบด้วย

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและอดออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

การเขียนข้อสอบจะเขียนเป็นสถานการณ์หรือข้อคำถาม แล้วมีตัวเลือก 5 ตัวเลือก ใน 5 ตัวเลือกที่กำหนดจะแทนค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ หรือผู้สร้างจะให้ข้อละ 3 หรือ 4 ตัวเลือกก็ได้ แต่ตอนสุดท้ายค่านิยมที่วัดได้ควรจะมีจำนวนเท่าๆกัน ถ้าผู้ถูกทดสอบมีระดับการศึกษาค่าอาจจะมี 3 ตัวเลือกก็ได้ จำนวนข้อควรมีประมาณ 20 ข้อ แต่พยายามคำนวณว่า ข้อสอบชุดนั้นวัดค่านิยมแต่ละด้านอย่างน้อย 10 ครั้ง ก็ใช้ได้

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อคำถามหรือสถานการณ์แล้วเลือกตอบตัวเลือกทุกตัวโดยให้ความสำคัญตามที่ท่านรู้สึกชอบมากที่สุดจนถึงชอบน้อยที่สุด โดยการให้น้ำหนักไว้ดังนี้

ถ้าท่านชอบมากที่สุด	ให้น้ำหนัก 5
ถ้าท่านชอบมาก	ให้น้ำหนัก 4
ถ้าท่านชอบปานกลาง	ให้น้ำหนัก 3
ถ้าท่านชอบน้อย	ให้น้ำหนัก 2
ถ้าท่านชอบน้อยที่สุด	ให้น้ำหนัก 1

- 1) ท่านคิดว่ารัฐบาลที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายหลักในเรื่องใด
 - () ก. ปลุกฝังให้ประชาชนมีความเป็นไทยมากขึ้น
 - () ข. ส่งเสริมให้ทุกคนเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย
 - () ค. พัฒนาคนให้ขยันหมั่นเพียรช่วยตนเอง
 - () ง. รู้จักหารายได้ถูกวิธีและเก็บออมไว้ใช้จ่ายจำเป็น
 - () จ. ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน
- 2) เมื่อคุณคุยกับเพื่อนสนิทที่เป็นเพศเดียวกัน คุณสนใจที่จะคุยเรื่องอะไร
 - () ก. การใช้จ่ายสิ่งของที่หามาได้
 - () ข. ภัยของสภาพแวดล้อมทุกอย่าง
 - () ค. การทำจิตใจให้เป็นสุขยามมีทุกข์
 - () ง. การจัดกิจกรรมให้ชีวิตอยู่รอด
 - () จ. การป้องกันการโกงกินของนักการเมือง
- 3) ถ้าท่านจะเลือกคบใครมาเป็นเพื่อนร่วมงานแบบไว้เนื้อเชื่อใจ ท่านจะเลือกคนที่มีลักษณะใด
 - () ก. เป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - () ข. เป็นคนเรียบร้อยอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี
 - () ค. เป็นคนมีความมานะบากบั่นรู้จักหน้าที่
 - () ง. เป็นคนรู้จักคุณค่าของทรัพย์สินเงินทอง
 - () จ. เป็นคนไม่ดูดยชาติพันธุ์ของตนเอง

เฉลย 1) 5, 3, 1, 2, 4

2) 2, 3, 4, 1, 5

3) 4, 3, 2, 1, 5

การเขียนตัวเลือกจะต้องกระจายค่านิยมออกไปแตกต่างกันทุกข้อ ไม่ควรวางเรียงตามลำดับดังตัวอย่าง 3 ข้อ เรียงโดยการสุ่ม ตัวเลขที่ให้ไว้ไม่ใช้น้ำหนัก แต่เป็นค่านิยมพื้นฐานข้อที่เท่านั้น

ค่านิยมในการทำงาน (Work Values Inventory) ของ ซุปเปอร์ (Aiken. 1989) ได้ให้นิยามค่านิยมในการทำงานว่า เป็นสิ่งที่คนเราเชื่อ ยึดถือว่ามีความสำคัญมากต่อการทำงานของเขา เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเราแสวงหาจากงานที่เขาทำ ซุปเปอร์ได้กำหนดค่านิยมเกี่ยวกับการทำงาน 15 ด้าน ได้แก่

1. ค่านิยมด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

2. ค่านิยมด้านการจัดการ (Management)
3. ค่านิยมด้านผลสัมฤทธิ์ (Achievement)
4. ค่านิยมด้านสภาพแวดล้อม (Surroundimg)
5. ค่านิยมด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน (Supervisory relations)
6. ค่านิยมด้านวิถีชีวิต (Way of life)
7. ค่านิยมด้านความปลอดภัย (Security)
8. ค่านิยมด้านผู้ร่วมงาน (Associates)
9. ค่านิยมด้านสุนทรียะ (Aesthtics)
- 10.ค่านิยมด้านความมีศักดิ์ศรี (Prestige)
- 11.ค่านิยมด้านความมีอิสระ (Independent)
- 12.ค่านิยมด้านการทำงานหลากหลาย (Variety)
- 13.ค่านิยมด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (Economic returns)
- 14.ค่านิยมด้านทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruism)
- 15.ค่านิยมด้านกระตุ้นให้ใช้ปัญญา (Intellectual Stimulation)

จากค่านิยมทั้ง 15 ด้าน ให้เขียนข้อความเกี่ยวกับค่านิยมนั้นๆโดยประเมินความสำคัญแบบ
ลิเกิต มีจำนวน 45 ข้อ ซึ่งแต่ละค่านิยมจะมีข้อความเป็นตัวแทนวัดเพียง 3 ข้อ

ตัวอย่างข้อสอบวัดค่านิยมในการทำงาน

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความที่กำหนดให้แต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ท่านให้ความสำคัญหรือ
มองเห็นความสำคัญมากน้อยเพียงใด

ถ้ามองเห็นความสำคัญมากที่สุด	ขีดให้น้ำหนัก	5
ถ้ามองเห็นความสำคัญมาก	ขีดให้น้ำหนัก	4
ถ้ามองเห็นความสำคัญปานกลาง	ขีดให้น้ำหนัก	3
ถ้ามองเห็นความสำคัญน้อย	ขีดให้น้ำหนัก	2
ถ้ามองเห็นความสำคัญน้อยที่สุด	ขีดให้น้ำหนัก	1

ข้อความเกี่ยวกับการทำงาน	ความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. งานที่ท่านไม่ต้องทำซ้ำซากจำเจตลอดเวลา	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2. งานที่ท่านไม่ต้องแก้ปัญหาใหม่ๆอยู่เสมอ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3. งานที่ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนร่วมงาน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4. งานที่ท่านได้ช่วยเหลือผู้อื่น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5. งานที่ท่านสามารถมีวิถีชีวิตตามที่ท่านชอบมากที่สุด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6. งานที่ท่านมีอิสระในการทำงานนั้นๆ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ข้อความเกี่ยวกับการทำงาน	ความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. งานที่ท่านมีอำนาจเหนือผู้อื่น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8. งานที่ท่านต้องใช้ความสามารถด้านศิลป์	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9. งานที่ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอแก่ค่าครองชีพ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
10. งานที่ท่านทราบว่าเป็นงานที่มั่นคง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
11. งานที่ทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากผู้อื่น	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12. งานที่ท่านชอบสถานที่ทำงาน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13. งานที่ท่านมีหัวหน้างานเป็นคนมีเหตุผล	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14. งานที่ท่านได้เห็นผลของความพยายามของท่าน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
15. งานที่เปิดโอกาสให้ท่านได้คิดเสนอแนะใหม่ๆ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

จากตัวอย่างค่านิยมที่วัดแต่ละด้านเป็นดังนี้

ข้อ 1 ค่านิยมที่ 12	ข้อ 9 ค่านิยมที่ 13
ข้อ 2 ค่านิยมที่ 15	ข้อ 10 ค่านิยมที่ 7
ข้อ 3 ค่านิยมที่ 8	ข้อ 11 ค่านิยมที่ 10
ข้อ 4 ค่านิยมที่ 14	ข้อ 12 ค่านิยมที่ 4
ข้อ 5 ค่านิยมที่ 6	ข้อ 13 ค่านิยมที่ 5
ข้อ 6 ค่านิยมที่ 11	ข้อ 14 ค่านิยมที่ 3
ข้อ 7 ค่านิยมที่ 2	ข้อ 15 ค่านิยมที่ 1
ข้อ 8 ค่านิยมที่ 9	

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 142 – 144) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไว้ดังนี้

- กำหนดค่านิยมที่จะวัด ว่าต้องการค่านิยมอะไร เป็นค่านิยมเดี่ยว หรือค่านิยมกลุ่ม
- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าค่านิยมที่ต้องการวัดมีความเป็นมาอย่างไร
- นิยามค่านิยมที่กำหนด เพื่อล้อมกรอบความหมายของค่านิยมตัวนั้นว่ามีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร ต้องนิยามให้กระจ่างชัด เพื่อให้สร้างเครื่องมือได้เที่ยงตรงตามที่ต้องการ
- เลือกแบบการสร้างเครื่องมือซึ่งมีหลายแบบ เช่น
 - การสัมภาษณ์
 - การสังเกต
 - แบบรายงานตนเองหรือแบบสอบถาม
- เขียนข้อสอบวัดค่านิยมตามแบบ โดยผู้สร้างข้อสอบต้องเลือกแบบของการเขียนคำถามและคำตอบก่อน และต้องสร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนไว้ด้วย

6. ตรวจสอบข้อความ เป็นการตรวจสอบเบื้องต้น โดยผู้ชำนาญด้านค่านิยม และผู้ชำนาญด้านการวัด

7. ศึกษาอำนาจจำแนกรายข้อ เพื่อดูว่าข้อคำถามแต่ละข้อจำแนกผู้ที่มีค่านิยมกับผู้ที่ไม่มีความนิยมได้หรือไม่ ถ้าอำนาจจำแนกสูงแสดงว่าจำแนกได้เลือกข้อนั้นไว้ใช้ ถ้าอำนาจจำแนกต่ำควรปรับปรุงหรือตัดทิ้งไป การออกข้อสอบวัดค่านิยมจึงควรออกจำนวนเผื่อเอาไว้ นั่นคือ ออกเกินที่ต้องการอย่างน้อย 25 % ขึ้นไป ถ้าผู้สร้างต้องการข้อสอบจำนวนจำกัด ให้ใช้วิธีเรียงข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงมากลดหลั่นกันมา แล้วตัดเอาจำนวนข้อตามที่ต้องการ

8. จัดข้อสอบเป็นชุด เครื่องมือการวัดค่านิยมอาจจะเป็นค่านิยมเป็นชุดหรือค่านิยมเดี่ยวก็ได้ แต่ผลจากการวิเคราะห์จะทำให้ได้ข้อนี้ เสียข้อนั้นสลับกันไป วิธีเลือกจะต้องพิจารณาให้จำนวนข้อของแต่ละชนิดค่านิยมจำนวนเท่าๆกัน เพื่อไม่ให้ลำบากแก่การแปลความหมายของคะแนน

9. หากคุณภาพของเครื่องมือ หมายถึงความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

10. หาเกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึงข้อเท็จจริงทางสถิติ ที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนจากประชากรที่นิยามไว้อย่างดีแล้ว และเป็นคะแนนตัวที่จะบอกระดับความสามารถของผู้สอบว่าอยู่ระดับใดของกลุ่มประชากร

2.6 ค่านิยมของพยาบาล

การพยาบาลเป็นบริการที่มนุษย์จัดให้แก่กันเพื่อที่จะช่วยส่งเสริมสิทธิในการมีชีวิตอยู่ให้สุขภาพดี บำบัดทุกข์ บำรุงสุขของกันและกัน ดังนั้นจึงต้องการคุณธรรมขั้นสูง ความเชื่อถือที่วิชาชีพได้รับจากสังคม ขึ้นอยู่กับความประพฤติของสมาชิกแต่ละคนในวิชาชีพ ดังนั้น เกียรติคุณหรือความเลื่อมของวิชาชีพจึงอยู่ที่ความสำเร็จและความล้มเหลวในการรักษาจรรยาวิชาชีพของพยาบาล เนื่องจากการพยาบาลถือกำเนิดจากมโนธรรมและความสำนึกในสิทธิมนุษยชน มีสฟลอเรนซ์ ในดิงเกล เป็นพยาบาลคนแรกที่ประกาศจริยธรรม “ คำปฏิญาณในดิงเกล ” เพื่อใช้เป็นหลักในการประกอบอาชีพการพยาบาลซึ่งแสดงออกถึงเจตนารมณ์ ความคิดเห็น และความเชื่อในจริยธรรมพื้นฐานของชีวิต

ค่านิยมวิชาชีพส่วนใหญ่จะต้องสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพซึ่งเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานของกลุ่มวิชาชีพ ค่านิยมวิชาชีพ (Fraenkel. อ้างถึงในนาคยา ปิลันธนานนท์.2530:499) ประกอบด้วย

1. อุทิศการณ้ประจำวิชาชีพของตน
2. วินัยประจำวิชาชีพของตน
3. มารยาทประจำวิชาชีพของตน
4. พระราชบัญญัติเฉพาะวิชาชีพตน

ด้วยเหตุที่ค่านิยมมีความสำคัญและเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล กลุ่ม หรือในสังคมนั้นๆ วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่น และให้การดูแลแก่ผู้ป่วยโดยไม่เลือกเพศชาติ วรรณะ ชนชั้น หรือศาสนา จึงควรทำความเข้าใจในค่านิยมของบุคคล หรือสังคมนั้นๆที่ตน

ปฏิบัติงานเอาไว้ซึ่ง ฟราย (Fry) เสนอว่า ในการปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลควรเข้าใจค่านิยม 3 ลักษณะ คือ

1. ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal values) เป็นความเชื่อและเจตคติที่บุคคลยึดถือเป็นความเชื่อและพื้นฐานในการแสดงพฤติกรรม แต่ละคนจะมีการลำดับค่านิยมตามความสำคัญที่มีต่อตนเอง ระบบของค่านิยมของแต่ละบุคคลได้รับอิทธิพลมาจาก การเลี้ยงดู ศาสนา ความเชื่อทางการเมือง วัฒนธรรม การศึกษา และประสบการณ์ชีวิต

2. ค่านิยมทางวัฒนธรรม (Cultural values) เป็นค่านิยมที่ปลูกฝังอยู่ในวัฒนธรรม หรือกลุ่มคนแต่ละแห่ง มีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพ ความเจ็บป่วย เช่น การดูแลสุขภาพในวัฒนธรรมตะวันตกจะแตกต่างกับวัฒนธรรมตะวันออก การพยาบาลเป็นการปฏิบัติเพื่อให้การดูแลซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันหลายวัฒนธรรม ดังนั้นจึงต้องพิจารณาค่านิยมของผู้รับบริการด้วยว่าเกี่ยวข้องกับการพยาบาลที่จะให้อย่างไร โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีชีวิตและความตาย ชีวิตหลังการตาย ซึ่งแต่ละศาสนาแต่ละวัฒนธรรมแตกต่างกัน พยาบาลควรทำความเข้าใจและยอมรับค่านิยมเหล่านั้นเพื่อนำมาพิจารณาให้การดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ค่านิยมวิชาชีพ (Professional values) ค่านิยมนี้เห็นได้ชัดเจนจากจรรยาบรรณที่ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือ

นิภา คิดประเสริฐ (2527 : 24) เสนอไว้ว่า ค่านิยมวิชาชีพของพยาบาลควรประกอบด้วย

1. พยาบาลต้องยอมรับในความเป็นวิชาชีพของตนเอง โดยการปฏิบัติกิจกรรมซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับวิชาชีพการพยาบาล ไปสู่ความเป็นวิชาชีพที่สมบูรณ์ โดย

- 1.1 ยึดมั่นในจริยธรรมของวิชาชีพ
- 1.2 ยอมรับในความเป็นอิสระของวิชาชีพ
- 1.3 ประกอบวิชาชีพโดยใช้ความรู้ของวิชาชีพและรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานสูงสุดในการให้การพยาบาลอันพึงทำได้ในความเป็นจริงของแต่ละสถานการณ์
- 1.4 ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้อันเป็นแก่นของวิชาชีพ
- 1.5 ยอมรับว่าการเข้าสู่วิชาชีพ ควรเป็นการศึกษาวิทยาการเฉพาะด้านในระดับการศึกษาชั้นสูง

2. พยาบาลต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของวิชาชีพและมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

จากการประมวลความคิดเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทย และค่านิยมวิชาชีพการพยาบาล จำนง อังคนาวีศัลย์ (2538) สรุปค่านิยมวิชาชีพการพยาบาลประกอบด้วยค่านิยม 8 ด้าน คือ

1. การเคารพสิทธิมนุษยชน
2. ความซื่อสัตย์สุจริต
3. ความรับผิดชอบ
4. ความอุทิศตน
5. ความเสียสละ

6. ความเอื้ออาทร
7. ความมีระเบียบ
8. ความเมตตากรุณา

ศรีประภา ปิยะศิริศิลป์ (2539) ได้ใช้แนวทางจากค่านิยมวิชาชีพที่ จ่านงค์ อังคนาวิตัลย์ (2538) ได้สรุปไว้ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสรุปไว้ว่าค่านิยมวิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วยค่านิยม 4 ด้าน คือ

1. การตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต หมายถึงการรับรู้และเข้าใจว่าชีวิตทุกชีวิตมีคุณค่าเท่าเทียมกันจึงปฏิบัติต่อผู้รับบริการโดยเท่าเทียมกัน ตามสิทธิพื้นฐานที่ควรจะได้รับ
2. การศรัทธาต่อการดำรงอยู่ของชีวิต หมายถึงความเชื่อว่าทุกชีวิตมีความสามารถและความต้องการต่อสู้เพื่อการมีชีวิตอยู่ถึงแม้จะทนทุกข์ทรมานเพียงใด พยาบาลจึงควรมีความเมตตากรุณาเห็นใจเอื้ออาทร และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. การเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ หมายถึงการเห็นความสำคัญและการยอมรับในความแตกต่างของบุคคล แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ
 - 3.1 การเคารพศักดิ์ศรีของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เคารพตนเอง พึ่งพาตนเอง มีความใฝ่รู้ มีสัจจะและสามารถพัฒนาตนเองได้
 - 3.2 การเคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลมีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น รับฟังผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยใช้ความรู้และรับผิดชอบในผลที่ตนปฏิบัติต่อผู้อื่น
4. การมีสุนทรียภาพ หมายถึงการมีจิตสำนึกในเรื่องคุณค่า ความดี ความงาม และความมีศิลปะจึงกระทำการสิ่งต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และอยากให้ผลงานดี มีความสุขกับการทำงาน และมีกิริยาละเมียดละไม

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการทางสถิติที่จะช่วยค้นหาลักษณะของตัวแปรหลายๆตัวที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นการลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลงเพื่อง่ายต่อการเข้าใจ ทำให้สามารถมองเห็นโครงสร้างและแบบแผนของตัวแปรในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งจะช่วยอธิบายความหมายและลักษณะของตัวแปรทำให้สามารถให้คำจำกัดความของตัวแปรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ช่วยตัดสินใจว่าจะศึกษาตัวแปรด้านใดบ้าง และตัวแปรใดเกี่ยวข้องกับตัวแปรใด การจับกลุ่มของตัวแปรซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปร สามารถหาน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรแต่ละตัวได้ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) นี้ สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้นอันแสดงถึงขนาด (Magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจะปรากฏค่าต่างๆที่สำคัญ คือ

1. ค่า Communality คำนวณได้จากการนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading)

แต่ละตัวมียกกำลังสอง เป็นค่าที่แสดงถึงอิทธิพลของแต่ละองค์ประกอบที่มีผลต่อตัวแปรหนึ่งๆ และ ถ้านำค่าCommunality ของทุกองค์ประกอบมารวมกันจะมีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่า ถ้าจะอธิบาย การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรได้หมด จะต้องใช้ทุกองค์ประกอบ แต่ในทางปฏิบัติจะพิจารณาว่า ถ้าใช้ เพียงบางองค์ประกอบและสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรได้สูง (ได้ค่าผลรวม Communality มาก) ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ทุกองค์ประกอบ

2. ค่า Eigen Value คำนวณได้จากการนำค่า communality ขององค์ประกอบใดองค์ ประกอบหนึ่งของทุกตัวแปรมาหาผลรวม เป็นค่าที่จะบอกว่าองค์ประกอบที่สกัดมาได้นั้นสามารถใช้อธิบายตัวแปรได้กี่ตัว

3. ค่า Percent of Variance ได้จากการนำค่า Eigen Value มาคิดเป็นร้อยละโดยเปรียบ เทียบกับยอดรวม เป็นค่าที่แสดงความสามารถในการอธิบายตัวแปรในรูปของร้อยละสามารถใช้ได้ใน กรณีที่มีค่า Eigen Value มากกว่า 1 หลายองค์ประกอบ และไม่ต้องการใช้หลายองค์ประกอบ ให้ พิจารณาจากค่า Percent of Variance โดยกำหนดเปอร์เซ็นต์ที่จะใช้เป็นเกณฑ์ว่าต้องการให้อธิบาย ตัวแปรได้อย่างน้อยกี่เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

3.1 ลักษณะของข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

โดยปกติข้อมูลที่จะนำมาใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบได้นั้นจะต้องเป็น ข้อมูลที่สามารถคำนวณได้ระดับช่วงขึ้นไป เช่น การศึกษาการรวมกลุ่มของข้อมูลส่วนตัว ผู้บริโภค ที่เป็นนักศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ เกรดเฉลี่ย รายจ่าย ฯลฯ ต่อมา มีการนำข้อมูลระดับเรียง อันดับ เช่น ทักษะระดับความคิดเห็น ซึ่งจะได้ข้อมูลที่เป็นระดับคะแนน นอกจากนี้ถ้าเป็นข้อมูลที่มี ค่าคำนวณไม่ได้แบบระดับนามบัญญัติก็สามารถใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ โดยกำหนดเป็นตัว แปรหุ่น (Dummy) เช่น สถานภาพมี 3 กลุ่ม คือ โสด แต่งงานแล้ว และอื่นๆ ก็จะต้องกำหนดตัว แปรหุ่นขึ้นมา 2 ตัวดังนี้

ตัวแปรที่ 1 แทน ถ้าเป็นโสด ให้มีค่าเป็น 1 ถ้าไม่ใช่ให้มีค่าเป็น 0

ตัวแปรที่ 2 แทน ถ้าเป็นแต่งงานแล้ว ให้มีค่าเป็น 1 ถ้าไม่ใช่ให้มีค่าเป็น 0

ถ้าข้อมูลเป็นสถานภาพอื่นๆ คือ กรณีที่ตัวแปรที่ 1 และ 2 มีค่าเป็น 0 ทั้งคู่

การทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทำใน 2 ลักษณะ คือ

1. ค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีกี่องค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory Factor Analysis Model)
2. เพื่อพิสูจน์ สนับสนุน ยืนยัน หรือทดสอบสมมติฐานว่า หรือข้อค้นพบของผู้อื่นว่ามีกี่องค์ ประกอบนั้นๆในคุณลักษณะ (Trait) นั้นจริงหรือไม่(Confirmatory Factor Analysis Model)

3.2 จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ช่วยบรรยายเกี่ยวกับ Domain ที่ต้องการศึกษา
2. ช่วยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
3. ช่วยจัดประเภทของตัวแปร
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วม(Functional Relation) ระหว่างตัวแปร
5. วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบ (Factorial Structure) ของตัวแปรที่เป็นเกณฑ์ และระบบตัวแปรที่จะเป็นประโยชน์ในสมการถดถอย
6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตนเองกับของผู้อื่น
7. ลดข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ได้ลักษณะร่วมที่ซ่อนอยู่
8. ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)
9. ใช้ในการสร้างแบบวัดลักษณะต่างๆ

3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ส. วาสนา ประवालพุกษ์ (ม.ป.ป. : 5) กล่าวถึงขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบว่ามีขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมข้อมูล
2. การสร้างเมตริกสัมพันธ์หรือเมตริกความแปรปรวน และความแปรปรวนร่วม
3. การสกัดองค์ประกอบ
4. การหมุนแกน
5. การสร้างมาตรารองค์ประกอบ

ในอดีตการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะมีตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าคำนวณด้วยมือจะมีความยุ่งยากมากจึงไม่ค่อยมีผู้นำมาใช้ในการวิเคราะห์โดยเลียงไปใช้วิธีอื่นแทน แต่ในปัจจุบันเมื่อมีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉพาะโปรแกรม SPSS มีคำสั่งที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยได้โดยมีวิธีการใช้ที่ไม่ยุ่งยากนัก จึงได้มีการนำวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบมาประยุกต์ใช้กันมากขึ้น เช่น การวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ ทางการศึกษา ทางเกษตร และทางการตลาด

การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น จะต้องมัลักษณะเป็นตัวแปรต่อเนื่องหลาย ๆ ตัวแปร ที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่ง เสนอข้อมูลในลักษณะของเมตริกเรียกว่า “ เมตริกของข้อมูล ” (data matrix)

2. การสกัดตัวประกอบ (Extracting initial factors) มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาจำนวนแฟกเตอร์ร่วมน้อยที่สุดระหว่างตัวแปร วิธีการสกัดองค์ประกอบมีหลายวิธี เช่น

- Principal Component Analysis (PC)
- Least Square Analysis (LS)
- Maximum Likelyhood
- Alpha Factoring
- Image

ส่วนคอมพิวเตอร์มักจะใช้วิธีที่ 1 หรือ 2 คือ ในขั้นนี้ผู้วิเคราะห์ยังไม่ต้องพะวงเกี่ยวกับแฟกเตอร์ที่ได้ว่าจะเป็น Orthogonal หรือ Oblique ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งแรกนี้แต่ละแฟกเตอร์จะไม่สัมพันธ์กัน นอกจากนั้นยังไม่ต้องสนใจเกี่ยวกับการตีความหมาย หรือการแปลความของแฟกเตอร์ที่วิเคราะห์ออกมาได้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ องค์ประกอบจำนวนน้อยกว่าที่จะได้มาจากตัวแปรจำนวนมากที่นำมาวิเคราะห์ ในการกำหนดองค์ประกอบรวมนั้น ทฤษฎี Rank ของเมตริกสหสัมพันธ์ที่ปรับแล้ว (Adjust Correlation Matrix) จะเท่ากับค่าของจำนวนองค์ประกอบรวม แต่ในทางปฏิบัติจริงจะทำเช่นนั้นไม่ได้เพราะข้อมูลจากการสังเกตมีความคลาดเคลื่อน และค่า Commuality ที่อยู่ที่เส้นทแยงมุมของเมตริกสหสัมพันธ์ที่ปรับแล้วนั้นเป็นค่าโดยประมาณไม่ใช่ค่าที่แท้จริง

3. การหมุนแกน (Rotation) วิธีการหมุนแกน มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาวิธีที่ง่ายในการอธิบายองค์ประกอบ โดยคงจำนวนองค์ประกอบและ Communalities ไว้คงเดิม ในการศึกษาเพื่อหาจำนวนองค์ประกอบรวมนั้น จะหมุนแกนโดยวิธีใดก็ได้ และไม่ต้องคำนึงว่าแฟกเตอร์จะมีสหสัมพันธ์หรือไม่ หนังสือบางเล่มจะบอกว่าควรใช้ Orthogonal มากกว่า Oblique นั้นเพราะว่า Orthogonal เข้าใจง่ายและแปลผลได้ง่ายกว่า วิธีหมุนแกนมี 2 วิธี คือ

3.1 Orthogonal องค์ประกอบรวมนั้นต่าง ๆ ไม่สัมพันธ์กัน มี 3 วิธี คือ

3.1.1 Quartimax หมุนแกนโดยการเปลี่ยนแถวให้ง่ายขึ้น

3.1.2 Varimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนคอลัมน์ให้ง่ายขึ้น คือ ให้เกิดความแปรผันของคอลัมน์ใน Factor Pattern Matrix

3.1.3 Eqimax ใช้วิธีประนีประนอมระหว่าง Quartimax กับ Varimax

3.2 Oblique มี 2 วิธีหลัก คือ

3.2.1 Oblimin หมุนแกนโดยยึด reference axes

Quartimin $r = 0$ most oblique

Quartimin $r = .5$ least oblique

Covarimin $r = 1$ least oblique

3.2.2 Oblimax หมุนแกนโดยไม่ใช้ reference axes แต่ใช้ Pattern matrix หมุนแกนเช่นเดียวกับ Quartimax Orthogonal

4. การสร้างมาตราองค์ประกอบ (Factor Scale) จุดประสงค์ในการสร้างมาตราองค์ประกอบมี 2 ประการคือ

4.1 เพื่อค้นหามิติของข้อมูลสังเกต

4.2 เพื่อนำองค์ประกอบรวมบางองค์ประกอบไปใช้ในการค้นคว้าต่อไปโดยทั่วไปในการวิเคราะห์องค์ประกอบ จะใช้มาตราการสร้างองค์ประกอบเพื่อจะศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบต่อไป

วิธีการสร้างมาตราองค์ประกอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น

1. ใช้การถดถอย (Regression)
2. ใช้เกณฑ์ (Least Squares)
3. วิธีของบาร์ทเลส (Bartless)
4. ใช้หลักของออร์โธกอนอล (Orthogonality Constraints)
5. ใช้ผลรวมของค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าสูงในตัวแปรสังเกตต่างๆ
6. สร้างส่วนประกอบสำคัญ (Principal Component Scale)

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2525 : 182) ได้กล่าวถึงงานวิจัยที่ใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบว่าเป็นงานวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบว่าบรรดาเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบ แบบสำรวจซึ่งอาจเป็นชุดเดียวกันแต่แยกวัดเป็นหลายด้าน หรือหลายชุด ชุดที่วัดแต่ละด้านเหล่านั้นวัดในสิ่งเดียวกันหรือที่เรียกว่าวัดองค์ประกอบร่วมกันหรือไม่ มีกี่องค์ประกอบ และเครื่องมือหรือเทคนิคที่สร้างขึ้นเหล่านั้น มีความสามารถในการวัดองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้วิจัยจะพิจารณาผลวิเคราะห์แล้วใช้หลักเหตุผลกำหนดชื่อองค์ประกอบที่วัดได้ หรือเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการทราบว่าเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีหรือแนวคิดอย่างหนึ่ง เมื่อนำไปใช้จริงแล้วจะเกิดผลตรงตามทฤษฎีหรือแนวคิดหรือไม่ หรือการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบว่า เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถวัดองค์ประกอบที่มุ่งหวังในการวัดได้จริง ลักษณะสำคัญของงานวิจัยที่สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ในการวิจัยอีกประเภทหนึ่งคือ การเปรียบเทียบจำนวนองค์ประกอบโดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน เช่น เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลของกรรมวิธีทดลอง (Treatment) ต่างๆที่ให้แต่ละกลุ่ม ลักษณะของงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ศิริชัย พงษ์วิชัย (2543 : 397) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบสามารถนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาการรวมกลุ่มกันของแต่ละตัวแปร เป็นการนำเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบมาช่วยในการพิจารณาถึงน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวว่าตัวแปรใดมีความสำคัญต่อกลุ่มมากน้อยเพียงใด
2. การเลือกตัวแปรที่ใช้ในการวัดด้านต่างๆ เป็นการนำเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบมาใช้ในการคัดเลือกตัวแปรที่ใช้ในการวัดเกี่ยวกับ ทศนคติ พฤติกรรม หรือเจตคติ เพื่อยืนยัน หรือขัดแย้งกับตัวแปรที่กำหนดการวัดไว้ตามทฤษฎีแล้ว ซึ่งผลสุดท้ายจะได้กลุ่มตัวแปรที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัววัดในเรื่องที่ต้องการ ในกรณีนี้บางคนเรียกว่า การวิเคราะห์เพื่อยืนยันมาตรวัด (Confirm Factor Analysis)
3. การรวมตัวแปรเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอย เป็นการนำเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบมาใช้ในการแก้ปัญหาของการวิเคราะห์การถดถอยที่ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันเอง (Multi Collinearity) ซึ่งถ้าเกิดปัญหาเช่นนี้ผู้วิจัยจะต้องตัดตัวแปรบางตัวออกไป แต่ถ้าผู้วิจัยต้องการใช้ตัวแปรทั้งหมดเพื่อไม่ให้กระทบกับกรอบของการวิจัย ผู้วิจัยสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบทำการรวมตัวแปรทั้งหมด ให้เป็นปัจจัยหรือตัวแปรเพียงตัวเดียว

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อวิเคราะห์ว่าค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง มีค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์กี่องค์ประกอบ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบในลักษณะค้นหา (Exploratory Factor Analysis Model)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมมีผู้ทำการวิจัยดังนี้

สุนทรี โคมิน และ สันติ สมัครการ (2523) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นคนไทยทั้งชายและหญิง จำนวน 2,469 คน ที่มีความรู้อย่างต่ำอ่านหนังสือออก แบบทดสอบประกอบด้วย ค่านิยมจุดหมายปลายทาง 20 ค่านิยม มีค่าความเชื่อมั่น 0.59 – 0.84 และค่านิยมวิถีปฏิบัติ 23 ค่านิยม มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.53 – 0.86 กระบวนการที่ใช้ในการเลือกค่านิยมทั้ง 2 ชุดโดยใช้วิจารณ์ญาณส่วนบุคคล จากผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ค่านิยมที่คนไทย

ถือว่าเป็นจุดหมายปลายทางระดับที่สูงที่สุด คือความมั่นคงของชาติ และระดับต่ำสุด คือ ความมั่งมีในเงินทองวัตถุ 2) ค่านิยมวิถีปฏิบัติระดับสูงสุด คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความกตัญญูรู้คุณ และ ค่านิยมวิถีปฏิบัติระดับต่ำสุด คือ ความทะเยอทะยาน 3) ค่านิยมกับรายได้ ไม่ทำให้ค่านิยมแตกต่างกันอย่างเด่นชัด 4) ค่านิยมกับอาชีพพบว่า ไม่ทำให้ค่านิยมแตกต่างกัน 5) ค่านิยมกับระดับการศึกษา ในค่านิยมจุดหมายปลายทาง พบว่า ค่านิยมในการยึดถือหลักธรรม ศาสนา ความมั่นคงของชาติ โลกที่สันติสุข และการช่วยเหลือผู้อื่น พบว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำให้ความสำคัญกับค่านิยมเหล่านี้สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง ส่วนค่านิยมวิถีปฏิบัติพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับต่าง ๆ กันมีความแตกต่างกันทางค่านิยมวิถีปฏิบัติในสังคมอย่างมาก ค่านิยมที่ผู้มีการศึกษาค่ำให้ความสำคัญสูงกว่าผู้มีการศึกษาสูง คือ ความกตัญญู การรักษาน้ำใจกัน การให้อภัย การพึ่งพาอาศัย การอ่อนน้อมเชื่อฟังกัน ส่วนค่านิยมที่ผู้มีการศึกษาสูงให้ความสำคัญสูงกว่าผู้มีการศึกษาค่ำ คือ การเป็นตัวของตัวเอง ความรับผิดชอบ การมีความสามารถสูง การศึกษาสูง ความคิดสร้างสรรค์ และการมีแนวคิดกว้าง

เพ็ญแข ประจันปัจจนิก และ อ้อมเดือน สดมณี (2529) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมของชาวชนบทไทย : ค่านิยมทางวัตถุ กับค่านิยมทางระเบียบประเพณี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครอบครัวในหมู่บ้านเจริญและไม่เจริญ ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม จำนวน 161 คน ผลการวิจัยพบว่าประชากรในหมู่บ้านเจริญและไม่เจริญมีการยึดถือในค่านิยมทางระเบียบประเพณีในระดับไม่แตกต่างกัน ส่วนการยอมรับค่านิยมทางวัตถุประชากรในหมู่บ้านเจริญมีการยอมรับค่านิยมทางวัตถุมากกว่าหมู่บ้านไม่เจริญ

ไชแสง ชวศิริ (2533) ศึกษาค่านิยมทางการพยาบาลของอาจารย์พยาบาลในประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาระดับความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลต่อพฤติกรรมค่านิยม 5 ด้าน คือ ตนเอง งานวิจัยการปฏิบัติการพยาบาล การศึกษาพยาบาล และคุณสมบัติของพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์พยาบาล จำนวน 262 คน ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและทบวงมหาวิทยาลัย ใช้วิธีการสุ่มแบบวิธีการกำหนดโควตา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมค่านิยมด้านตนเอง งานวิจัย และคุณสมบัติของพยาบาลอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับสูง โดยให้เหตุผลว่าเกิดจากความเห็นว่า พฤติกรรมนั้นมีคุณค่าและสมควรปฏิบัติต่างกัน คือ พฤติกรรมค่านิยมด้านตนเอง งานวิจัย การปฏิบัติการพยาบาล และการศึกษามีจำนวนสูง ส่วนด้านคุณสมบัติของพยาบาลมีจำนวนสูงมาก นอกจากนี้ยังพบว่า วุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ด้านการสอน มีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมค่านิยมในแต่ละด้าน

เกษม เกษมนกิกกุล (2534) ศึกษาความแตกต่างของค่านิยมจุดหมายปลายทางกับค่านิยมวิถีปฏิบัติจากตัวแปรด้านเพศ ระดับการศึกษาของนักเรียน และการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมจากบิดามารดา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมจุดหมายปลายทาง กับค่านิยมวิถีปฏิบัติของนักเรียน และศึกษาปฏิสัมพันธ์ของค่านิยมจุดหมายปลายทาง และค่านิยมวิถีปฏิบัติจากตัวแปรด้านการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมกับเพศของนักเรียน รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา ระดับ

การศึกษาของบิตามารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 592 คน พบว่านักเรียนให้ความสำคัญแก่ค่านิยมจุดหมายปลายทางเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้ ค่านิยม “ ความสงบสุขทางใจ ” “ การมีชีวิตที่สบายพอควร ” “ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ” “ ความสงบสุขในสังคม ” “ ความภาคภูมิใจในตนเอง ” “ ความสำเร็จในชีวิต ” , “ ความมั่งมีในเงินทองและวัตถุ ” และ “ การได้รับการยกย่องในสังคม ” นักเรียนให้ความสำคัญแก่ค่านิยมวิถีปฏิบัติเรียงตามลำดับได้ดังนี้ค่านิยม “ การประมาณตนและการรักษันโดษ ” “ การมีความสามารถสูง ” “ ความรับผิดชอบ ” “ ความกตัญญูรู้คุณ ” “ ความรับผิดชอบ ” “ ความมีน้ำใจเมตตาอารี ” “ การบังคับตนเอง ” และ “ ความซื่อสัตย์ ” ค่านิยมส่วนที่เป็นสังคมของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศพบว่า นักเรียนชายให้ความสำคัญแก่ค่านิยม “ การได้รับการยกย่องในสังคม ” “ การบังคับตนเอง ” และ “ ความกตัญญูรู้คุณ ” สูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงให้ความสำคัญแก่ค่านิยม “ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ” และ “ ความซื่อสัตย์ ” สูงกว่านักเรียนชาย ค่านิยมที่เป็นส่วนบุคคลของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญแก่ค่านิยม “ ความสงบสุขทางใจ ” “ การประมาณตนเองและการรักษันโดษ ” “ การเป็นตัวของตัวเอง ” และ “ การมีความสามารถสูง ” สูงกว่านักเรียนชายและนักเรียนชายให้ความสำคัญแก่ค่านิยม “ ความมั่งมีเงินทองและวัตถุ ” สูงกว่า นักเรียนหญิง ค่านิยมที่เป็นส่วนบุคคลของนักเรียนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ความสำคัญแก่ค่านิยม “ ความมั่งมีในเงินทองและวัตถุ ” “ ความสำเร็จในชีวิต ” และ “ การมีความสามารถสูง ” สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ค่านิยมที่เป็นส่วนสังคมของนักเรียน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ความสำคัญแก่ค่านิยม “ ความมั่นคงของประเทศชาติ ” และ “ ความกตัญญูรู้คุณ ” สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จำนง อังคนาวิตาสลย์ (2538) ศึกษาค่านิยมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลราชวิถีที่มีต่อการบริการสุขภาพในสังคมไทยปัจจุบัน โดยศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร การอุทิศตนเพื่อส่วนรวมและวิชาชีพ กับศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อค่านิยมในสังคมไทย ปัจจุบันซึ่งคาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการให้บริการสุขภาพใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพ 64 คน สุ่มแบบไม่เจาะจง เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และใช้การสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตใช้เวลาเก็บข้อมูล 1 ปี 2 เดือนผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความคิดเห็นต่อค่านิยมความเสียสละอุทิศตนเพื่อส่วนรวมและวิชาชีพ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ในลักษณะของการแสดงออกที่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางศีลธรรมส่วนบุคคลสูงกว่าที่ขึ้นอยู่กับ พื้นฐานทางวิชาชีพซึ่งได้ศึกษามาจากสถาบันการศึกษา ส่วนความเสียสละ และ ความรับผิดชอบที่ขึ้นอยู่กับความเชื่อ และทัศนคติต่อผู้ป่วยและญาติ พยาบาลเชื่อว่าบุคคลที่ไม่อยู่ในวิชาชีพพยาบาลไม่สามารถบริการผู้ป่วยอย่างที่ได้พยาบาลทำได้ ผู้ป่วยและญาติต้องการให้พยาบาลบริการทุกอย่างทั้งความสุขสบายในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาล การรักษาพยาบาล และการให้ความรู้เกี่ยวกับความเจ็บป่วย โดยพยาบาลเห็นด้วยว่าควรจะเป็นผู้อธิบายความรู้เองมากกว่าให้ผู้ป่วยและญาติอ่านจากโปสเตอร์ที่จัดไว้ให้ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดยอมรับว่า ไม่สามารถเสียสละและอุทิศตนเพื่อ

งานได้อย่างเต็มที่เพราะสภาพทางสังคมไม่เอื้ออำนวย พยาบาลต้องรับภาระงานหนักมากขึ้น ในขณะที่จำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นแต่จำนวนพยาบาลมีจำกัด และสิ่งที่พยาบาลวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะช่วยให้มีขวัญกำลังใจที่จะทำงานหรืออยู่ในวิชาชีพได้อย่างภูมิใจคือ การเพิ่มค่าตอบแทนให้สูงกว่าที่เป็นอยู่ ให้มีการปรับตำแหน่งที่ทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นซึ่งมีการศึกษาในระดับเดียวกัน และเมื่อมีระยะเวลาปฏิบัติงานพอสมควรแล้วก็ควรให้ดเว้นการปฏิบัติงานในเวรบายและเวรดึก

ภัทรภร สีตลวรารค์ (2541) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และค่านิยมวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ของผู้ป่วย ของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร แบบวัดค่านิยมวิชาชีพ และแบบวัดการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลห้องผ่าตัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การได้รับความรู้/การอบรมด้านจริยธรรม และการได้รับการสนับสนุนด้านจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย

พัชรี ประเสริฐกิจ (2541) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพและเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัด 4 ชุด คือ แบบวัดค่านิยมวิชาชีพ แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและแบบวัดการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย ผลการวิจัยพบว่า อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงานในงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และค่านิยมวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษา การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตคติต่อวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย

ผุสนีย์ แก้วมณีย์ (2542) ศึกษาผลของการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา แบ่งกลุ่มตามความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพโดยการทำให้ค่านิยมกระจ่าง และการสอนโดยการใช้วรรณกรรมสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวม 7 ครั้ง กลุ่มควบคุมมีการศึกษาด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ 7 เรื่อง และแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลังได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพสูงกว่าก่อนได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มที่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ศึกษาด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุมา ชัยลักษณะนันท์ (2542) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ในการเลือกอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2541 จำนวน 950 คน เป็นนักเรียนชาย 463 คน นักเรียนหญิง 487 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการ ศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียน คือ เพศ การอบรมเลี้ยงดู อาชีพของบิดามารดา ความคาดหวังของบิดามารดา การรับรู้ข่าวสารด้านอาชีพ ตัวแปรที่ส่งผลต่อ ค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี ด้านรายได้ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การรับรู้ ข่าวสารด้านอาชีพ และ เพศ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือกอาชีพ ได้ร้อยละ 14.4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่การอบรมเลี้ยงดู การรับรู้ข่าวสารด้านอาชีพและ รายได้ ของบิดามารดาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือกอาชีพได้ร้อยละ 17.4 ด้านความมีอิสระได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู และความคาดหวังของบิดามารดาสามารถร่วมกันอธิบาย ความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือกอาชีพได้ร้อยละ 4.9 ด้านความมีอำนาจและการเป็นผู้นำ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังของบิดามารดาสามารถร่วมกันอธิบายความ แปรปรวนของค่านิยมในการเลือกอาชีพได้ร้อยละ 7 ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้า ได้แก่ เพศ การรับรู้ข่าวสารด้านอาชีพ การอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษา ของบิดามารดาและเขตที่อยู่อาศัยของนักเรียนสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมในการ เลือกอาชีพได้ร้อยละ 14.2 ด้านสภาพแวดล้อมที่ดีของนักเรียน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารด้านอาชีพ อาชีพ ของบิดามารดาและการอบรมเลี้ยงดูสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือก อาชีพได้ร้อยละ 5.9 ด้านความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ เพศ และการอบรมเลี้ยงดูสามารถร่วมกันอธิบาย ความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือกอาชีพได้ร้อยละ 10 ด้านบริการสังคม ได้แก่การอบรมเลี้ยงดู เพศ และการรับรู้ข่าวสารด้านอาชีพสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือก อาชีพได้ร้อยละ 4.1 ตัวแปรที่ส่งผลต่อค่านิยมในการเลือกอาชีพโดยรวมทุกด้านของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ เพศ เขตที่อยู่อาศัยของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดู และอาชีพของบิดามารดาสามารถ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมในการเลือกอาชีพได้ร้อยละ 13.3

กรรณิการ์ ชิใจงาม (2542) ศึกษาค่านิยมในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของครู สังกัดกรมสามัญกรุงเทพมหานคร โดยเปรียบเทียบค่านิยมในการดำเนินชีวิตกับการดำเนินชีวิตของ ครูตามตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในอาชีพครู และภูมิสำเนา ของครู และศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นครู สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครจำนวน 603 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (F-test) และการ ทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า 1. ค่านิยมในการดำเนินชีวิตด้านวิถีปฏิบัติมี

ลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความกตัญญูรู้คุณ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การรักษาน้ำใจกัน การประมาณตน และการรักสันโดษ การเป็นตัวของตัวเอง ความมีน้ำใจเมตตาอารี ความสุภาพ ความรักใคร่ชอบพอสนิทสนม การให้อภัย ความสะอาด การศึกษาสูง ความทะเยอทะยาน การมีแนวคิดกว้าง การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การพึ่งพาอาศัยกัน ความสนุกสนานร่าเริง ความกล้า การมีอารมณ์สงบและความสำรวม ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ความคิดสร้างสรรค์ การมีความสามารถสูง การบังคับตัวเอง ตามลำดับ คำนิยมในการดำเนินชีวิตด้านจุดหมายปลายทางชีวิต มีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความสุขในชีวิตครอบครัว ความสงบสุขทางใจ การมีมิตรที่ดี การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง ความสำเร็จในชีวิต โลกที่มีสันติสุข ความมั่นคงของประเทศชาติ ความกว้างขวางในสังคม ความภาคภูมิใจในตัวเอง ความรักอิสระเสรี การช่วยเหลือผู้อื่นความเสมอภาค ความงามของธรรมชาติและศิลปะ ความสุขสำราญ การมีชีวิตที่สบายพอควร ความเป็นปราชญ์เป็นผู้รู้ดี การมีคนรัก การได้รับการยกย่องในสังคม ความมั่งมีในเงินทองและวัตถุ การมีชีวิตที่ตื่นเต้น ตามลำดับ

2. คำนิยมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในอาชีพการงาน ภูมิสำเนา

3. การดำเนินชีวิตของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสภูมิสำเนา

4. คำนิยมในการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินชีวิตของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ในการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบมีผู้ทำการวิจัยดังนี้

สุภาพร เลาสถิตย์ (2525) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามทัศนคติ 7 ด้าน คือ ด้านครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการปกครอง ด้านกิจกรรม ด้านเพื่อน ด้านบริการ และด้านอาคารสถานที่ พบว่า ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนทั้ง 7 ด้านนั้นวัดองค์ประกอบเดียวกัน และนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมนึก คู่เมือง (2527) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม 56 สถานการณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม มี 2 องค์ประกอบคือ การประหยัดและออมสิ่งต่างๆ กับ ความสำนึกในคุณค่าของการประหยัดและออม

ประชา ผ่องใส (2530) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 887 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นไทยแบบมาตราส่วนประมาณค่าพบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพความเป็น

ไทยได้ 28 องค์ประกอบ นักเรียนชายมี 30 องค์ประกอบ นักเรียนหญิงมี 31 องค์ประกอบ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมี 3 องค์ประกอบ นับถือศาสนาอิสลามมี 30 องค์ประกอบ บุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นัดดา นาศรีเจริญสุข (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 924 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบทดสอบวัดคุณลักษณะความเป็นนักอ่านที่ดี พบว่า องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดีมี 5 องค์ประกอบ คือ การเก็บรวบรวมสาระสำคัญจากการอ่าน มีเจตคติที่ดีในการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้จากการอ่าน มีลักษณะท่าทางที่ถูกต้องในการอ่าน และมีวิจารณญาณในการอ่าน

จรุงศักดิ์ บุญฤทธิ์ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความสนใจตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 870 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสนใจ พบว่า องค์ประกอบความสนใจมี 4 องค์ประกอบ คือ มีความพอใจตามได้ มีความพอใจตามกำลัง มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง และมีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ

สมถวิล ปิตายัง (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครราชสีมา และเปรียบเทียบค่านิยมในการเลือกอาชีพโดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพที่นักเรียนเลือก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 510 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามวัดค่านิยมในการเลือกอาชีพ การเปรียบเทียบค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่เลือกกลุ่มอาชีพต่างกัน 6กลุ่มคือกลุ่มอาชีพส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสังคมกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ กลุ่มอาชีพด้านเครื่องจักรกล กลุ่มอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจ กลุ่มอาชีพทางศิลปะและกลุ่มอาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 308 คน พบว่า มีค่านิยมในการเลือกอาชีพ องค์ประกอบ 1 (ความสามารถ) องค์ประกอบ 2 (ความมีอิสระ)

กัลยา สุวรรณรอด (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,077 คน (โดยแยกตามเพศ) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมี 6 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความเป็นผู้นำ และความอดทน มีค่าความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 44.5% องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชายมี 5 องค์ประกอบคือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และความเป็นผู้นำ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 43.8% ส่วนองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหญิงมี 3 องค์ประกอบคือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความซื่อสัตย์ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 47.9% ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.919

พิมพา ภูมิอร (2538 : 82-88) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,509 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตมี 7 องค์ประกอบ คือ สัมพันธภาพ มองโลกในแง่ดี ความเชื่อมั่นในตนเอง เจตคติต่อตนเอง สมรรถภาพในการทำงาน ความมีเหตุผลและกล้าเผชิญความจริง ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิต เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่าองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง) ไม่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) และองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร แต่เกษม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,164 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมี 3 องค์ประกอบ คือ ความใจกว้าง ความเห็นอกเห็นใจ และความรับผิดชอบ มีค่าความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 40.2 % ของความแปรปรวนทั้งหมด องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จำแนกตามเขตการแบ่งพื้นที่ของกรุงเทพมหานครซึ่งแบ่งตามเขตชั้นนอก และเขตชั้นใน มีจำนวนองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบเท่ากัน คือ ความใจกว้าง การติดต่อสื่อสาร ความรับผิดชอบ และการควบคุมตนเอง มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 40.7 % , 40.6% ของความแปรปรวนทั้งหมดตามลำดับ แบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8653

อารยา สุมาตย์ (2540) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมี 5 องค์ประกอบ คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในการปรับตัว ความไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค ความกล้า และความน่าเชื่อถือ มีความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 51.2 % ของความแปรปรวนทั้งหมด องค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 5 องค์ประกอบ คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในการปรับตัว ความไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค ความกล้า และการพึ่งตนเองมีความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 50.9 % ของความแปรปรวนทั้งหมด ส่วนองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 5 องค์ประกอบ คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในการปรับตัว ความมั่นคงทางจิตใจ ความกล้า และความน่าเชื่อถือ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 52.5 % ของความแปรปรวนทั้งหมด การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง จำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบด้านความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถ

ในการปรับตัว ความน่าเชื่อถือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบด้านความกล้าและความไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุไร จันทรสว่าง (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,527 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในโรงเรียน กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียนมี 4 องค์ประกอบ คือ ปฏิบัติต่อครู ความพอใจโรงเรียน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน แยกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาณี อินทรอักษร (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วยอาจารย์ผู้ทำการสอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 500 คน และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1,200 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่แบบสอบถามวัดคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 84 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของอาจารย์ มีองค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีเหตุผล ด้านการตัดสินใจ ด้านความใจกว้าง ด้านอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านความน่าเชื่อถือ
2. คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักเรียน ได้้องค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเสียสละ ด้านความใจกว้าง ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการตัดสินใจ
3. คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของอาจารย์และนักเรียนพบว่ามี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ด้านการตัดสินใจ และด้านความใจกว้าง

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ มีผู้ทำการวิจัยดังนี้

แคมป์เบล (Campbell. 1963:3809) ได้ใช้เครื่องมือ Allport-Vernon-Linzey Study of Values ศึกษาค่านิยมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ของวิทยาลัยแห่งหนึ่งจำนวน 200 คน พบว่านัก

ศึกษามีค่านิยมทางการเงิน ทางการเมือง และทางสุนทรีย์ภาพเพิ่มขึ้นทีละน้อยๆตามลำดับชั้นเรียน แต่ค่านิยมทางวิชาการ ทางสังคมและทางศาสนากลับลดลง เป็นผลตรงข้ามของชั้นเรียน นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนที่มีค่านิยมคงที่อยู่เสมอ คือ ค่านิยมทางศาสนาสูง ค่านิยมทางวิชาการและทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง และค่านิยมต่ำสุดเป็นค่านิยมทางสุนทรีย์ภาพ

เคลเซย์ (Kelsey. 1964:2813) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิทยาศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิชาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย จำนวน 1,625 คน ค่านิยมที่ศึกษามี 6 ประเภท คือ ค่านิยมทางวิชาการ การเงิน สังคม การเมือง ศาสนาและสุนทรีย์ภาพ ผลปรากฏว่า นักเรียนสาขาวิทยาศาสตร์ มีค่านิยมทางการเงิน นักเรียนสาขาวิชาศิลปศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ มีค่านิยมทางศาสนาและวิชาการสูง นักเรียนสาขาพาณิชยศาสตร์ มีค่านิยมสูงทางการเมืองและทางการเงิน และนักเรียนสาขาวิชาการศึกษามีค่านิยมทางศาสนาและสังคมสูง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนชายมีค่านิยมทางวิชาการทางการเงิน และทางการเมืองสูง ส่วนนักเรียนหญิงสูงทางศาสนา สุนทรีย์ภาพและสังคม จะเห็นได้ว่านักเรียนในแต่ละสาขามีค่านิยมสูงในบางประเภทไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชาเน้นเนื้อหาวิชาไม่เหมือนกัน เลยทำให้เกิดแนวโน้มในค่านิยมที่แตกต่างกันไปด้วย

ไวท์ (White. 1969:610) ได้ใช้เครื่องมือ 2 ชนิด คือ Allport – Vernon – Linzey Study of Values ศึกษาค่านิยมทางวิชาการ การเงิน สุนทรีย์ภาพ สังคม การเมือง และศาสนา ใช้ร่วมกับแบบสำรวจ Minnesota Teacher Attitude Inventory สำรวจทัศนคติของครู นักศึกษาบริหารธุรกิจ และพนักงานผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่านิยมทางวิชาการ สุนทรีย์ภาพ และทางศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และกลุ่มครูยังมีค่านิยมทางการเงิน และทางสังคมสูงกว่ากลุ่มพนักงาน ในขณะที่เดียวกันก็มีค่านิยมทางการเมือง และทางศาสนาสูงกว่านักศึกษบริหารธุรกิจอีกด้วย

เอลเลียตต์ (Elliot.1970:4304) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักศึกษาธุรกิจ นักศึกษาบริหารธุรกิจ นักศึกษาสังคมศาสตร์ ครูสอนธุรกิจ และนักธุรกิจ เกี่ยวกับค่านิยมในเรื่องต่อไปนี้ คือ ศาสนา ศิลปกรรม สังคม การศึกษา การอนุรักษ์นิยม เศรษฐกิจ การปกครอง และปรัชญาในการเลือกงาน โดยใช้ Roscoe' Polyphasic Value Inventory เป็นเครื่องมือทดสอบ ซึ่งใช้ทดสอบกับนักศึกษาธุรกิจ จำนวน 316 คน นักศึกษาบริหารธุรกิจ 353 คน นักศึกษาสังคมศาสตร์ 291 คน ครูสอนธุรกิจ สุ่มตัวอย่างมาจาก 10 วิทยาลัย จำนวน 594 คน นักธุรกิจ สุ่มตัวอย่างมาจาก 5 รัฐ จำนวน 479 คน จากการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระบบค่านิยมของบุคคลเหล่านี้ และแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดที่สุด ระหว่างนักศึกษาสังคมศาสตร์กับนักธุรกิจ ในกรณีเปรียบเทียบเป็นกลุ่ม ก็จะพบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ในระบบค่านิยม ระหว่างนักศึกษาสังคมศาสตร์กับนักศึกษาธุรกิจ ระหว่างนักศึกษาธุรกิจกับนักธุรกิจ และระหว่างนักศึกษาธุรกิจกับนักศึกษบริหารธุรกิจ มีความแตกต่างในระบบค่านิยมเพียงเล็กน้อยเพียงเล็กน้อยระหว่างครูสอนธุรกิจกับนักธุรกิจ (ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ทั้ง 2 กลุ่ม) และยังพบว่านักศึกษาธุรกิจกับนักศึกษาธุรกิจมีแนวโน้มที่จะยึดถืออนุรักษ์นิยม ในขณะที่นักศึกษาสังคมศาสตร์มีแนวโน้มที่จะยึดถือค่านิยมแห่งความพอใจของตน

สกีล (Skeel. 1977: 63-64) ได้ศึกษาค่านิยมของนักเรียนระดับ 6 จำนวน 312 คน โดยใช้ “ Rokeach’ s Value Survey ” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในแอพพาลาเชีย อเมริกา เป็นนักเรียนในชนบท ในเมือง และชานเมืองในรัฐเคนตักกี นักเรียนในชนบทรัฐวิสคอนซินและรัฐเพนซิลวาเนีย และอเมริกันอินเดียนในเขตคุ้มครองแห่งหนึ่งของรัฐนอร์ทดาโกต้า รวมทั้งหมด 13 กลุ่ม การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาค่านิยมของครูในรัฐเคนตักกี และครูทางฝั่งทะเลตะวันออก เป็นการเปรียบเทียบอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนในแอพพาลาเชียและนักเรียนในแถบชานเมืองไม่ให้ความสำคัญต่อค่านิยมด้านเสรีภาพเหมือนนักเรียนในเมือง นักเรียนชนบทบอกว่าชีวิตที่ตื่นเต้นมีความสำคัญต่อตัวเขามาก แต่นักเรียนในเมืองและครูให้ความสำคัญอยู่ในระดับต่ำกลุ่มครูให้ความสำคัญต่อค่านิยมด้านความสงบทางใจในระดับสูง นักเรียนที่อยู่ในเมืองและในชนบทบอกว่าสันติสุขของโลกมีความสำคัญมาก แต่ครู นักเรียนอเมริกาและนักเรียนแถบชานเมืองให้ความสำคัญอยู่ในระดับต่ำ

วิลเลียม (William. 1978) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลระดับบัณฑิตศึกษา โดยศึกษาปัจจัยด้านอายุ ประสบการณ์การศึกษา การเลือกวิชาหลัก เป้าหมายทางวิชาชีพและบุคลิกภาพ ว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และเปรียบเทียบค่านิยมของนักศึกษาตั้งแต่แรกเข้าและเมื่อจบปี 1 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดค่านิยมระหว่างบุคคล และค่านิยมส่วนบุคคลของกอร์ดอน ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของนักศึกษาเมื่อเรียนจบชั้นปีที่ 1 ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการยอมรับนับถือ ความมีอิสระ สูงกว่าเมื่อแรกเข้า ค่านิยมการปฏิบัติตามผู้อื่น ค่านิยมเรื่องความร่วมมือ เมื่อแรกเข้าสูงกว่าเมื่อจบปี 1 นักศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนมีค่านิยมด้านการยอมรับนับถือ การทำงานมีระบบ และการควบคุมค่าใช้จ่ายสูงกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการพยาบาลมีค่านิยมด้านการตัดสินใจเร็ว การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การมีอิสระสูงกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการสอน ปัจจัยด้านอายุและการเลือกวิชาหลักไม่ส่งผลต่อค่านิยม

วอทโต (Votto. 1984 : 375-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบค่านิยมกับลักษณะของสมาชิกคณะกรรมการโรงเรียนและผู้บริหารที่ได้รับการคัดเลือกแล้วในรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า

1. ค่านิยมทางด้านสังคมและการเมือง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ผู้บริหารมีค่านิยมด้านการเมืองอยู่ในระดับสูง และสมาชิกคณะกรรมการโรงเรียนมีค่านิยมทางด้านทฤษฎีอยู่ในระดับสูง
3. ค่านิยมทางด้านศาสนา ทั้งผู้บริหารและสมาชิกคณะกรรมการโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ
4. สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของโรงเรียนและค่านิยมด้านการเมืองและสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทอร์สโตน และคณะ (1989 Quoted in Silva and Sorrell. 1991:111-125) ศึกษาค่านิยมที่อาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาลยึดถือ ศึกษากรณีในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมที่อาจารย์และนักศึกษาพยาบาลยึดถือ และศึกษาการยอมรับของอาจารย์ต่อค่านิยม 7 ประการของสมาคมวิทยาลัยพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์ที่สมัครใจจำนวน 54 คน จากทั้งหมด 79 คน นักศึกษา 351 คน ซึ่งกำลังศึกษาวิชาการศึกษาพยาบาลผู้สูงอายุนระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 19-54 ปีเครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดค่านิยมที่สร้างขึ้น

ตามแนวคิดค่านิยม 7 ประการของสมาคมวิทยาลัยพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา คือ ความเสียสละ ความเท่าเทียมกัน ความมีสุนทรียภาพ ความมีอิสระ ศักดิ์ของความเป็นมนุษย์ ความยุติธรรม และความจริง และใช้แบบสำรวจค่านิยมของ Rokeach โดยให้ผู้ตอบจัดลำดับค่านิยมตามความสำคัญในความคิดเห็นของตน ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของค่านิยมที่อาจารย์พยาบาลยึดถือมากที่สุด คือการเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และความเสียสละ ส่วนค่านิยมส่วนบุคคลที่อาจารย์ยึดถือแบ่งออกเป็น

1. ค่านิยมประเภทวิธีการ (Instrumental values) ความถี่ที่มากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ และความรัก

2. ค่านิยมประเภทที่เป็นเป้าหมายในตนเอง (Terminal values) ความถี่ที่มากที่สุดคือ ความผสมกลมกลืนอย่างเหมาะสมในตนเอง การยอมรับนับถือตนเอง และ ความรู้สึกประสบความสำเร็จ

สำหรับนักศึกษาพยาบาล ความถี่ของค่านิยมที่นักศึกษาพยาบาลยึดถือมากที่สุดในส่วนค่านิยมที่เป็นเป้าหมายในตนเอง คือ ความรู้สึกประสบความสำเร็จ ความสุข ความซื่อสัตย์ และการยอมรับนับถือตนเอง ส่วนค่านิยมวิธีการ คือ ความรัก ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ

บลูดอร์น และกิลส์ไพน์ (Bludorn and Gillespie, 1999 : 143 – 158) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากเครื่องมือการวัดทัศนคติทางด้าน การแข่งขัน โดยใช้โครงสร้างการวัดทัศนคติทางการแข่งขัน (The Competing Values Framework – CVF) ของควินน์และเพื่อน เพื่อนำไปสร้างเกณฑ์ทางด้านประสิทธิภาพ และศึกษาถึงพฤติกรรมต่างๆในองค์กร เช่น วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลง ในการศึกษาครั้งนี้ได้ขยายขอบเขตการศึกษาจากการใช้รูปแบบที่เทียบเท่ากันทางโครงสร้าง (LISREL) กับ

(a) การทดสอบโครงสร้าง CVF

(b) เพื่อแก้ไขเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพขององค์กร

ด้วยการใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้จัดการและผู้บริหารในโรงพยาบาลต่างๆในเขตเมืองใหญ่ทางมิดเวสเทิร์นของสหรัฐอเมริกา จำนวน 300 คน ประกอบด้วยตำแหน่ง ผู้จัดการระดับสูง 15 คน ระดับกลาง 155 คน และผู้บริหาร 129 คน เป็นเพศหญิง 79 % มีอายุเฉลี่ย คือ 40 ปี แบบสอบถามที่ใช้วัดเป็นฉบับที่ได้รับการแก้ไข (โดยแก้ไขการใช้คำถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น) จากฉบับเดิมที่มีหัวข้อจำนวน 16 หัวข้อ (Quinn and Sprietzer, 1999) โดยแบ่งโครงสร้างการวัด 4 ด้าน คือ มนุษยสัมพันธ์ ระบบแบบเปิด เป้าหมายที่สมเหตุสมผลและทัศนคติภายในกระบวนการ แต่ละด้านมี 4 หัวข้อ ผลจากการใช้รูปแบบที่เทียบเท่ากันทางโครงสร้าง (Structural Equation Modeling – SEM) ที่ให้ค่า chi – square ของ 111014 ($p = .19$ $df = 99$) และค่าของ GFI = .98, CFI = 1.00, IFI = 1.00 จึงให้การสนับสนุนต่อโครงสร้างองค์ประกอบทั้ง 4 ของ CVF พร้อมทั้งข้อสันนิษฐานทางด้านสหสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างแฝงก็เป็นจริง 5 ประการ มีเพียงความสัมพันธ์เดียวที่เป็นข้อยกเว้น คือ สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทัศนคติภายในกระบวนการ และระบบแบบเปิด ดังนั้น ผลคะแนนโดยรวมได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงอย่างสูงในเครื่องมือ CVF

โลว์ และเรย์โนลด์ (Lowe and Reynolds. 2000 : 100 – 116) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในโครงสร้างแฝงทางด้านความกังวลในกลุ่มวัยทอง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ที่อยู่ในวัยทองมีอายุระหว่าง 60 – 100 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยที่ 78.52 ปี จำนวน 458 คน เป็นหญิง 325 คน และมีระดับการศึกษาอยู่ในระหว่าง 5 – 16 ปี ($x = 12.73$ ปี) ส่วนใหญ่เป็นชาวผิวขาว (91.7 %) มีที่พักอาศัยอยู่ในศูนย์สังเคราะห์ผู้เกษียณอายุ, ชุมชนผู้เกษียณอายุ, ศูนย์พลเมืองอาวุโส, หรือบ้านของตนเองทั้งในตัวเมืองและชนบท ในเขตตะวันตก, ตะวันตกเฉียงเหนือและเฉียงใต้ในสหรัฐอเมริกา เครื่องมือที่ใช้ในการวัดกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนคือ แบบสอบถามที่มีหัวข้อว่า “ สิ่งที่ฉันคิดและรู้สึก ” ประกอบด้วยหัวข้อย่อยจำนวน 46 หัวข้อ ที่กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความที่บรรยายถึงความคิด, ความรู้สึก และ พฤติกรรมในเวลาที่แตกต่างกัน แล้วเลือกคำตอบว่า “ ถูก ” หรือ “ ผิด ” ให้ตรงกับตนเอง ภายในระยะเวลา 20 - 25 นาทีคะแนนที่ได้รับจากคำตอบทั้งสองจะเป็น ส่วนกลับกัน ดังนั้นผู้ที่ได้รับคะแนนสูงจะบ่งบอกถึงระดับความกังวลที่มีอยู่สูงเช่นกัน จากข้อมูลที่ได้มาจึงใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยการสกัดองค์ประกอบแบบ principal axis factoring พร้อมกับการหมุนแบบ oblique (promax) และแบบ orthogonal (varimax) ผลจากการหมุนแบบ promax ให้การแปลผลเป็น 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางด้านเกี่ยวกับความกังวล 3 ประการ (ความกังวล/ความเครียด, ความกลัวแก่และความกลัววัยวयो) ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีความกังวลอื่นๆที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งยังให้การสนับสนุนถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ AMAS – E และองค์ประกอบทางด้านเกี่ยวกับการโกหกอีก 1 ประการ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม พบว่า ค่านิยมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น อายุ เพศ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยมของบิดามารดา ระดับการศึกษา วิชาที่เรียน และอาชีพของแต่ละบุคคล ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบสามารถแยกกลุ่มคน หรือจัดกลุ่มคนที่มีลักษณะที่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด หรือการกระทำ ซึ่งเมื่อนำการวิเคราะห์องค์ประกอบมาใช้ร่วมกับค่านิยม กับนักเรียน นักศึกษาวิชาชีพ หรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการให้บริการ ผลที่ได้จะทำให้รู้ค่าค่านิยมของกลุ่มที่ศึกษาเป็นอย่างไร สามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับเปลี่ยน หรือส่งเสริมค่านิยมของกลุ่มที่ศึกษาให้สอดคล้องกับ อายุ สังคม วัฒนธรรม การเรียน และอาชีพของกลุ่มนั้นๆ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาว่า ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมีองค์ประกอบใดบ้างและสอดคล้องกันหรือไม่ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบในลักษณะค้นหา (Exploratory Factor Analysis Model)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี คือ ปีที่ 1 กับปีที่ 2 จำนวน 1,395 คน และมีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี คือ ปีที่ 3 กับปีที่ 4 จำนวน 1,333 คน รวมทั้งหมด 2,728 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล จากการเปิดตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2539 : 400 ; อ้างอิงจาก Yamane.1967 : 886 – 887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % มีระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ กลุ่มของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปีคือ ปีที่ 1 กับปีที่ 2 ได้ 316 คน และนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี คือ ปีที่ 3 กับปีที่ 4 ได้ 316 คนเช่นกัน แต่เนื่องจากการวิเคราะห์หองค์ประกอบควรใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดตั้งแต่ 500 คน ขึ้นไป ดังนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) ได้ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 กับปีที่ 2 จำนวน 555 คน และนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 กับปีที่ 4 จำนวน 518 คน ซึ่งมีรายละเอียดการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยพยาบาลเป็นกลุ่มการสุ่ม (Cluster) โดยสุ่มมา 40 % ได้วิทยาลัยพยาบาลจำนวน 5 วิทยาลัย

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยพยาบาลเป็นชั้น (Strata) และปีการศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) โดยจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 กับปีที่ 2 ซึ่งมีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีจำนวน 555 คน และนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 กับปีที่ 4 มีจำนวน 518 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 1,073 คน ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลที่ใช้ในการทดสอบ

วิทยาลัยพยาบาล	กลุ่มที่มีประสบการณ์การพยาบาลน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี		กลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติพยาบาลมากกว่า 2 ปี	
	นักศึกษาปี 1	นักศึกษาปี 2	นักศึกษาปี 3	นักศึกษาปี 4
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม	80	51	57	53
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี	60	49	66	41
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพพทุธบาท	60	50	64	48
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราชนบุรี	57	53	50	45
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราชนบุรี - จักรีรัช	55	40	49	45
รวม	312	243	286	232
รวมแต่ละกลุ่มตัวอย่าง	555		518	
รวมทั้งหมด	1, 073			

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

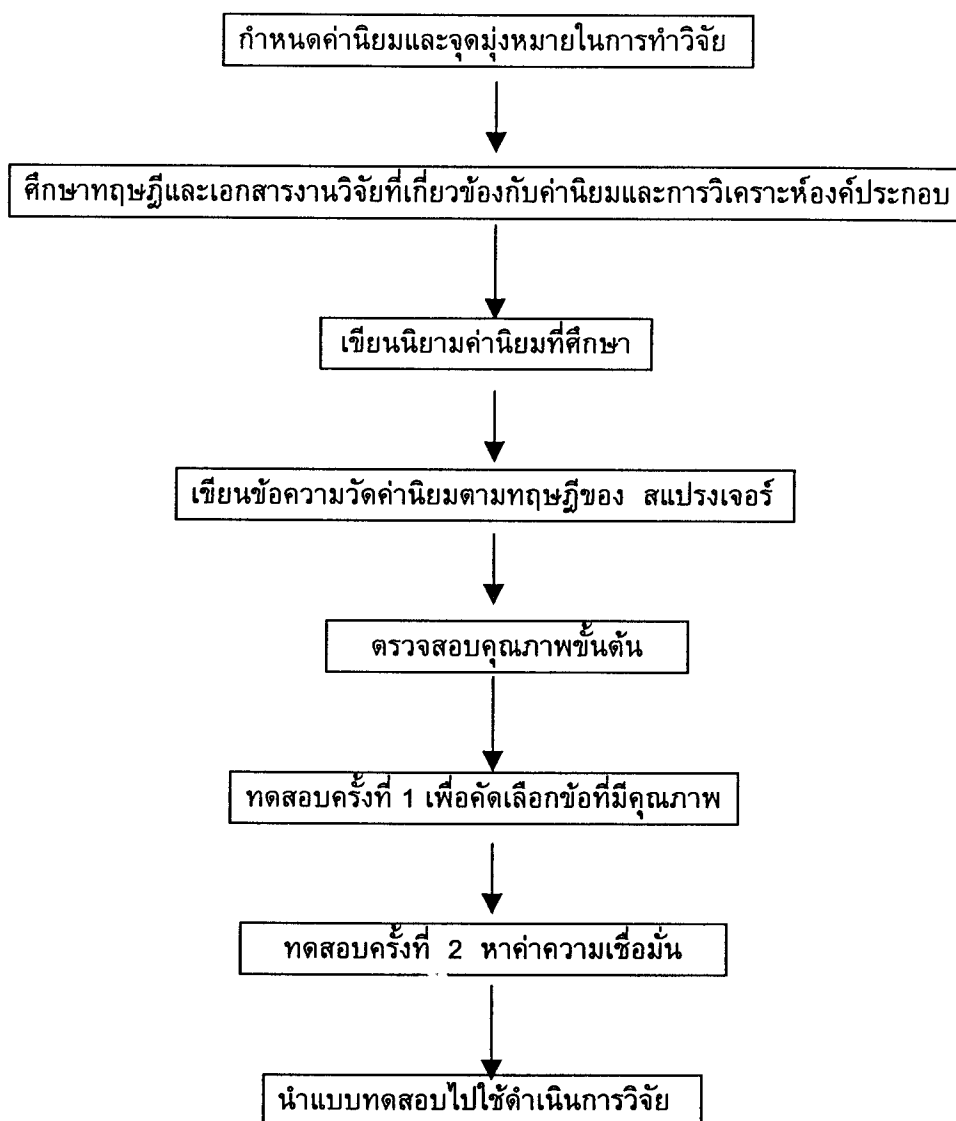
เครื่องมือที่ใช้ในศึกษาครั้งนี้ คือ แบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 135 – 136) ซึ่งแบ่งค่านิยมเป็น 6 ด้าน คือ

1. ค่านิยมด้านความคิด (Theorotical Values)
2. ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ (Economic Values)
3. ค่านิยมด้านสุนทรียะ (Aesthetics Values)
4. ค่านิยมด้านสังคม (Social Values)
5. ค่านิยมด้านการเมือง (Political Values)
6. ค่านิยมด้านศาสนา (Religious Values)

โดยสร้างเป็นแบบข้อความหรือข้อคำถามจำนวน 150 ข้อ มีคำตอบให้เลือกข้อละ 2 คำตอบ รวม 300 คำตอบ ซึ่งครอบคลุมค่านิยมทั้ง 6 ด้านๆละ 50 คำตอบ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิเคราะห์องค์ประกอบของค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลางตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง

จากภาพประกอบมีรายละเอียดของขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง ดังนี้

1.กำหนดค่านิยมและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย การสร้างเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลางตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์

2.ศึกษาความหมาย ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม และการวิเคราะห์องค์ประกอบดังในบทที่ 2

3.เขียนนิยามค่านิยมตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน

4.เขียนข้อความวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ ให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน โดยสร้างเป็นข้อความหรือข้อคำถามจำนวน 150 ข้อ มีคำตอบให้เลือกข้อละ 2 ตัวเลือกรวมเป็น 300 คำตอบ ซึ่งครอบคลุมค่านิยมทั้ง 6 ด้านๆละ 50 คำตอบ ซึ่งข้อคำถามและคำตอบทุกข้อจะต้องเป็นตัวแทนของค่านิยมแต่ละด้านเท่าๆกัน

5.นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์พิจารณาความสอดคล้องกับนิยามแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขจากนั้นจึงให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ผลการตรวจคำตอบค่านิยม 300 คำตอบ ได้คำตอบที่ผ่านเกณฑ์ 274 คำตอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีคำตอบไม่ผ่านเกณฑ์ 26 คำตอบ ได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาใช้ร่วมกับคำตอบที่ผ่านเกณฑ์แล้วรวมเป็น 300 คำตอบ

6.นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t -test โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำของคำตอบค่านิยมแต่ละด้าน แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่คำตอบมีค่าอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ทั้ง 2 คำตอบจำนวน 30 ข้อคำถาม มี 60 คำตอบ ซึ่งคำตอบทั้งหมดเป็นตัวแทนค่านิยมทั้ง 6 ด้านๆละ 10 คำตอบได้ผลดังนี้

6.1 ด้านความคิด จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ -1.098 ถึง 5.123 คัดเลือกไว้ 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ 2.046 ถึง 5.123

6.2 ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ -2.725 ถึง 6.793 คัดเลือกไว้ 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ 2.065 ถึง 4.874

6.3 ด้านสุนทรียะ จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ -1.051 ถึง 5.822 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ 2.223 ถึง 5.822

6.4 ด้านสังคม จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ -1.572 ถึง 5.792 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ 2.154 ถึง 5.792

6.5 ด้านการเมือง จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ -1.796 ถึง 7.499 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ 2.264 ถึง 7.499

6.6 ด้านศาสนา จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ -1.344 ถึง 4.218
 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t ตั้งแต่ 2.012 ถึง 4.205

7. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกจากการทดสอบในข้อ 6 ไปทดสอบกับนักศึกษาพยาบาลของ
 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมจำนวน 100 คน โดยการทดสอบ 2 ครั้ง เว้นระยะเวลา
 ทดสอบ 7 วัน แล้วนำผลที่ได้จากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์
 แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของค่านิยมแต่ละ
 ด้านมีดังนี้

ค่านิยมด้านความคิด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.89
ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.86
ค่านิยมด้านสุนทรียะ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.78
ค่านิยมด้านสังคม	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.76
ค่านิยมด้านการเมือง	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.82
ค่านิยมด้านศาสนา	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.90

8. นำแบบทดสอบที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย

คำชี้แจง : ข้อความหรือข้อคำถามแต่ละข้อ มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ ให้เลือกตอบตามความรู้สึก
 ที่เป็นจริง ตามเงื่อนไขที่ให้ไว้ดังนี้

ถ้าเห็นด้วยกับข้อ ก. แต่ไม่เห็นด้วยกับข้อ ข.	ตอบ	ก. (3)	ข. (0)
ถ้าเห็นด้วยกับข้อ ข. แต่ไม่เห็นด้วยกับข้อ ก.	ตอบ	ก. (0)	ข. (3)
ถ้าเห็นด้วยกับข้อ ก. มากกว่าข้อ ข. เล็กน้อย	ตอบ	ก. (2)	ข. (1)
ถ้าเห็นด้วยกับข้อ ข. มากกว่าข้อ ก. เล็กน้อย	ตอบ	ก. (1)	ข. (2)

คำตอบ

ตัวอย่างการตอบค่านิยมด้านความคิด

(0) ท่านคิดว่าสาขาวิชาใดมีความสำคัญต่อมนุษยชาติมากกว่ากัน

ก. คณิตศาสตร์ ข. ศิลธรรม ก. (3) ข. (0)

(00) ผลงานข้อใดที่ท่านเห็นว่ามีส่วนช่วยในการสร้างความเจริญก้าวหน้า
 ของมนุษยชาติมากกว่ากัน

ก. การทำฝนเทียม ข. การเลิกทาส ก. (2) ข. (1)

คำตอบ

(000) ท่านชอบดูภาพยนตร์แนววิทยาศาสตร์มากกว่าแนวตลก

ก. ไม่ใช่

ข. ใช่

ก. (0) ข. (3)

ตัวอย่างการตอบค่านิยมด้านเศรษฐกิจ

(0) ถ้ามีหนังสือให้อ่าน 2 เล่ม ท่านจะเลือกอ่านเล่มใด

ก. ศิลปะและวรรณคดี

ข. อุตสาหกรรมในเมืองไทย

ก. (0) ข. (3)

(00) ถ้าท่านอยู่ในตำแหน่งที่ทำได้ ท่านจะเลือกทำอะไร

ก. ยกมาตรฐานการครองชีพ

ข. ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นเพื่อส่วนรวม

ก. (2) ข. (1)

(000) ท่านชอบคุยเรื่องการสร้างฐานะมากกว่าการเรียนรู้ต่อ

ก. ใช่

ข. ไม่ใช่

ก. (3) ข. (0)

ตัวอย่างการตอบค่านิยมด้านสุนทรียะ

(0) เมื่อมีเวลาว่างพอท่านจะเลือกทำอะไร

ก. ชมนิทรรศการศิลปะ

ข. ออกค่ายอาสาพัฒนา

ก. (3) ข. (0)

(00) ท่านคิดว่าศิลปินมักจะสร้างผลงานเพื่อความพึงพอใจของตนมากกว่าทำเพื่อสังคม

ก. ใช่

ข. ไม่ใช่

ก. (2) ข. (1)

(000) เมื่อท่านไปชมพระที่นั่งพิมานเมฆท่านนึกถึงสิ่งใดมากกว่ากัน

ก. ประวัติความเป็นมา

ข. ความสวยงามของศิลปะ

ก. (0) ข. (3)

ตัวอย่างการตอบค่านิยมด้านการเมือง

(0) ถ้ามีโอกาสท่านจะเลือกฟังบรรยายเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. เศรษฐกิจไทยวันนี้

ข. การปฏิรูปการปกครอง

ก. (0) ข. (3)

(00) ถ้ามีบุตรท่านต้องการให้บุตรของท่านเลือกเรียนสาขาใดมากกว่ากัน

ก. กฎหมาย

ข. ศิลปะ

ก. (2) ข. (1)

(000) ท่านยินดีบริจาคเงินเพื่อการสร้างวัดมากกว่าอนุสาวรีย์วีรชน

ก. ไม่ใช่

ข. ใช่

ก. (3) ข. (0)

ตัวอย่างการตอบค่านิยมด้านสังคม

(0) ท่านคิดว่าบุคคลใดมีประโยชน์มากกว่ากัน

ก. แพทย์อาสา

ข. นักวิทยาศาสตร์

ก. (3) ข. (0)

คำตอบ

- (00) วัดอุประสงค์ของการไปวัดในปัจจุบัน ควรเป็นไปในรูปใด
 ก. ทำให้คนไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเสียสละ
 ข. เพื่อจรรโลงพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบไป ก. (2) ข. (1)
- (000) ถ้าท่านมีเงินเหลือเพื่อท่านจะบริจาคเงินเพื่ออะไร
 ก. ใช้ลดภาษีเงินได้
 ข. ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า ก. (0) ข. (3)

ตัวอย่างการตอบค่านิยมด้านศาสนา

- (0) ท่านคิดว่าสิ่งใดทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
 ก. หลักธรรมของศาสนา ข. กฎระเบียบ ก. (3) ข. (0)
- (00) ท่านชอบฟังการบรรยายเรื่องใด
 ก. ความมั่นคงของชาติ ข. พลังจิตและสมาธิ ก. (1) ข. (2)
- (000) ท่านชอบพูดคุยกับบุคคลประเภทใด
 ก. เจ้าของกิจการ ข. นักปฏิบัติธรรม ก. (0) ข. (3)

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนน มีการให้ดังนี้

ชอบ ข้อ ก แต่ไม่ชอบ ข้อ ข	ให้คะแนน	ก (3)	ข (0)
ชอบ ข้อ ข แต่ไม่ชอบ ข้อ ก	ให้คะแนน	ก (0)	ข (3)
ชอบ ข้อ ก มากกว่า ข เล็กน้อย	ให้คะแนน	ก (2)	ข (1)
ชอบ ข้อ ข มากกว่า ก เล็กน้อย	ให้คะแนน	ก (1)	ข (2)

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

ถ้าได้คะแนนเฉลี่ยรายข้อ มากกว่า หรือ เท่ากับ 2.50 แปลว่า	มีค่านิยมด้านที่วัดอยู่ในระดับสูง
ถ้าได้คะแนนเฉลี่ยรายข้อ 1.50 – 2.49 แปลว่า	มีค่านิยมด้านที่วัดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
ถ้าได้คะแนนเฉลี่ยรายข้อ 0.50 – 1.49 แปลว่า	มีค่านิยมด้านที่วัดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
ถ้าได้คะแนนเฉลี่ยรายข้อ น้อยกว่า 0.50 แปลว่า	มีค่านิยมด้านที่วัดน้อย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษาพยาบาล
2. ติดต่อวิทยาลัยพยาบาลเพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาพยาบาลเป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. วางแผนดำเนินการสอบโดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบทดสอบไปดำเนินการด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 6 มกราคม 2546 ถึง 7 มีนาคม 2546 โดยอธิบายให้นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบถึงจุดมุ่งหมายในการทดสอบ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบนี้ โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - 3.1 เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก t ของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ จากนักศึกษาพยาบาลที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จำนวน 100 คน
 - 3.2 เก็บข้อมูลครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ จากนักศึกษาพยาบาลที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จำนวน 100 คน
 - 3.3 เก็บข้อมูลครั้งที่ 3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จำนวน 239 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จำนวน 192 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสถาบันราชภัฏ จำนวน 208 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี จำนวน 174 คน และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี จำนวน 184 คน
4. นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาหาค่าสถิติ และ วิเคราะห์องค์ประกอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2539:248-249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้ t – test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 305)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ t	หมายถึง	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ
$\bar{X}_H$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S^2_H	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S^2_L	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มสูง
n_L	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 85)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนการสอบครั้งที่ 1
$\sum Y$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนการสอบครั้งที่ 2
$\sum X^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวของการสอบครั้งที่ 1 ยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวของการสอบครั้งที่ 2 ยกกำลังสอง
$\sum XY$	หมายถึง	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณของคะแนนการสอบครั้งที่ 1 (X) กับ คะแนนการสอบครั้งที่ 2 (Y)
N	หมายถึง	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

3. วิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้โปรแกรม SPSS / PC⁺ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวลูแมกซ์ (Varimax Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- k = คะแนนเต็มรายข้อ
- X = แบบทดสอบวัดค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์
- X₁ = ค่านิยมด้านความคิด
- X₂ = ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ
- X₃ = ค่านิยมด้านสุนทรียะ
- X₄ = ค่านิยมด้านสังคม
- X₅ = ค่านิยมด้านการเมือง
- X₆ = ค่านิยมด้านศาสนา
- $\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ยรายข้อ
- S = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. วิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามกลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี
3. เปรียบเทียบความสอดคล้องของลักษณะขององค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมแต่ละด้าน

จากการนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี จำนวน 508 คน และนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี จำนวน 489 คน ได้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

X	ประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี			ประสบการณ์มากกว่า 2 ปี		
	k	$\bar{x}$	s	k	$\bar{x}$	s
X ₁	3	1.73	0.33	3	1.65	0.31
X ₂	3	1.02	0.35	3	1.05	0.37
X ₃	3	1.67	0.38	3	1.76	0.40
X ₄	3	1.92	0.36	3	2.16	0.35
X ₅	3	0.98	0.33	3	1.01	0.32
X ₆	3	1.38	0.39	3	1.36	0.37

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรายข้อของค่านิยมในด้านความคิด ด้านสุนทรียะ และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 1.67 ถึง 1.92 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านศาสนา มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 0.98 ถึง 1.38 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนคะแนนเฉลี่ยรายข้อของค่านิยมด้านความคิด ด้านสุนทรียะ และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 1.65 ถึง 2.16 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านศาสนา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.01 ถึง 1.36 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

สำหรับความเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อของค่านิยมแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 0.33 ถึง 0.39 และนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 0.31 ถึง 0.40 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนแต่ละด้านกระจายน้อยและมีการกระจายใกล้เคียงกัน

2. วิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามกลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปีและกลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก PC (Principal Component Analysis) และเพื่อให้การแปลความหมายของตัวแปรชัดเจนยิ่งขึ้น จึงทำการหมุนแบบอโรโกนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) โดยหมุนที่ค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 2.59 ได้องค์ประกอบทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังตาราง ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนแบบอโรไทรอนอลโดยวิธีแวนแมกซ์ ของค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	5.630	4ก	0.688
		4ข	-0.688
		7ก	0.594
		7ข	-0.594
		9ก	0.386
		9ข	-0.386
		20ก	0.589
		20ข	-0.589
2	4.398	13ก	-0.544
		13ข	0.544
		21ก	-0.634
		21ข	0.634
		24ก	0.612
		24ข	-0.612
		29ก	0.578
		29ข	-0.578
3	3.472	1ก	0.518
		1ข	-0.528
		5ก	0.617
		5ข	-0.617
		22ก	-0.602
		22ข	0.602
		30ก	0.436
		30ข	-0.436

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
4	3.245	3ก	-0.644
		3ข	0.644
		14ก	-0.467
		14ข	0.467
		23ก	-0.501
		23ข	0.501
		26ก	0.370
		26ข	-0.370
5	2.596	6ก	0.359
		6ข	-0.359
		11ก	-0.361
		11ข	0.361
		18ก	-0.741
		18ข	0.741
		28ก	0.325
		28ข	-0.325

จากตาราง 3 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบอโรโกนอลโดยวิธีแวนแมกซ์ที่นำมาจัดเป็นองค์ประกอบ โดยคัดเลือกข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับหรือมากกว่า 0.30 หากตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ในองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบถือว่าเป็นตัวแปรซ้ำซ้อนให้ตัดทิ้งไป และหากตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.30 ในองค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่งก็ตัดทิ้งเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากตาราง 3 พบว่า แบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี ได้ตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ได้จากแบบทดสอบวัดค่านิยมทั้ง 5 องค์ประกอบ มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 4 ข้อ คือ ข้อ 4ก 7ก 9ก 20ก มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.630 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.386 ถึง 0.688

องค์ประกอบที่ 2 มี 4 ข้อ คือ ข้อ 13ข 21ข 24ก 29ก มีค่าไอเกนเท่ากับ 4.398 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.544 ถึง 0.634

องค์ประกอบที่ 3 มี 4 ข้อ คือ ข้อ 1ก 5ก 22ข 30ก มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.472 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.436 ถึง 0.617

องค์ประกอบที่ 4 มี 4 ข้อ คือ 3ข 14ข 23ข 26ก มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.245 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.370 ถึง 0.644

องค์ประกอบที่ 5 มี 4 ข้อ คือ 6ก 11ข 18ข 28ก มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.596 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.325 ถึง 0.741

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แสดงข้อความที่อยู่ในองค์ประกอบในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
1	1 อุทิศตนเป็นผู้สืบทอดศาสนา 2 สถานที่ปฏิบัติธรรม 3 ศาสนา 4 พุทธประวัติ	ด้านศาสนา
2	1 จำนวนข้าวที่เกี่ยวได้ 2 รีบทำงานเพื่อสร้างฐานะ 3 ต้องตามคืนให้ได้เพราะเงินมีความหมายสำหรับ ท่านเสมอ 4 มีเงินใช้	ด้านเศรษฐกิจ
3	1 ทนความ 2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 สส. ที่มีคนนับถือมาก 4 ขาดลิขสิทธิ์ให้นักธุรกิจ	ด้านการเมือง
4	1 การถ่ายทำภาพยนตร์ 2 คอนเสิร์ต 3 เจ้าของร้านทอง 4 ทันสมัยและสดใส	ด้านสุนทรีย์
5	1 การสัมภาษณ์วิเคราะห์เพื่อลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 2 ขาดทุนแน่นอน 3 ชอบเป็นหัวหน้ากลุ่ม 4 ยิ่งสูงยิ่งหนาว	ด้านเศรษฐกิจและ การเมือง

จากตาราง 4 แสดงข้อความและชื่อองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ข้อความทั้งหมดเกี่ยวข้องกับศาสนา ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านศาสนา

องค์ประกอบที่ 2 ข้อความทั้งหมดเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านเศรษฐกิจ

องค์ประกอบที่ 3 ข้อความส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเมือง ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการเมือง

องค์ประกอบที่ 4 ข้อความส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการศิลป ผู้วิจัย จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านสุนทรีย์

องค์ประกอบที่ 5 ข้อความเกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจและการเมือง ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านเศรษฐกิจและการเมือง แต่เนื่องจากองค์ประกอบนี้ไม่แสดงค่านิยมที่เด่นชัดว่าเป็นด้านใด ผู้วิจัยจึงตัดองค์ประกอบนี้ออก

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้พบว่าค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มี 4 องค์ประกอบตามทฤษฎีของสปรองเจอร์ คือ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสุนทรีย์

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก PC (Principal Component Analysis) และเพื่อให้การแปลความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นจึงทำการหมุนแกนแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) โดยหมุนที่ค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 3.104 ได้องค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนิแมกซ์ ของค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	5.852	6ก	-0.339
		6ข	0.339
		10ก	-0.504
		10ข	0.502
		11ก	0.320
		11ข	-0.320

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
		13ก	0.416
		13ข	-0.416
		21ก	0.463
		21ข	-0.463
		22ก	0.630
		22ข	-0.633
		24ก	-0.429
		24ข	0.429
		27ก	0.321
		27ข	-0.324
		28ก	-0.358
		28ข	0.358
		29ก	-0.413
		29ข	0.413
		30ก	-0.527
		30ข	0.527
2	4.972	4ก	0.648
		4ข	-0.648
		7ก	0.626
		7ข	-0.626
		9ก	0.380
		9ข	-0.380
		16ก	-0.324
		16ข	0.324
		17ก	-0.367
		17ข	0.367
3	3.458	3ก	-0.420
		3ข	-0.420
		8ก	-0.624
		8ข	-0.624

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
		14ก	0.525
		14ข	-0.525
		23ก	0.479
		23ข	-0.479
4	3.104	2ก	0.326
		2ข	-0.326
		15ก	0.480
		15ข	-0.485
		19ก	0.421
		19ข	-0.421
		20ก	0.356
		20ข	-0.356
		26ก	0.381
		26ข	-0.381

จากตาราง 5 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบอโรโกลอนอลโดยวิธีแวนแมกซ์ที่นำมาจัดเป็นองค์ประกอบ โดยคัดเลือกข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับหรือมากกว่า 0.30 หากตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ในองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนให้ตัดทิ้งไป และหากตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.30 ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งก็ตัดทิ้งเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากตาราง 5 พบว่าแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี ได้ตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ได้จากแบบทดสอบวัดค่านิยมทั้ง 4 องค์ประกอบ มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 11 ข้อ คือ ข้อ 6ข 10ข 11ก 13ก 21ก 22ก 24ข 27ก 28ข 29ข 30ข มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.852 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.320 ถึง 0.527

องค์ประกอบที่ 2 มี 5 ข้อ คือ 4ก 7ก 9ก 16ข 17ข มีค่าไอเกนเท่ากับ 4.972 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.382 ถึง 0.648

องค์ประกอบที่ 3 มี 4 ข้อ คือ 3ก 8ก 14ก 23ก มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.458 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.479 ถึง 0.624

องค์ประกอบที่ 4 มี 5 ข้อ คือ 2ก 15ก 19ก 20ก 26ก มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.104 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.326 ถึง 0.485

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แสดงข้อความที่อยู่ในองค์ประกอบในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
1	1 พี่เบืวขหมู่ของเยววชนชาวเขา 2 ความห่วงใยซึ่งกันและกัน 3 เป็นประโยชน์ต่อผู้ยากไร้ 4 การช่วยเหลือกัน 5 ทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว 6 ครูที่นักเรียนรัก 7 ปลง และคิดว่าชาติที่แล้วท่านโงงเขามาชาตินี้จึงต้องใช้คืน 8 คนที่ไม่จำเป็นต้องฉลาด แต่มีน้ำใจ 9 คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย 10 ความสงบสุข 11 คิดผสมพันธุ์พืชชนิดอื่นต่อไป	ด้านสังคม
2	1 อุทิศตนเป็นผู้สืบทอดศาสนา 2 สถานที่ปฏิบัติธรรม 3 ศาสนา 4 ฝึกวิปัสสนา 5 พังธรรม	ด้านศาสนา
3	1 วิธีการโคลนนิ่ง 2 สืบสวน 3 มายากล 4 นักวิทยาศาสตร์ในองค์การนาซา	ด้านความคิด

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
4	1 คนเราต้องพึ่งพาอาศัยกัน 2 รสของอาหาร 3 กฎหมาย 4 พุทธประวัติ 5 ทนสมัยและสดใส	ด้านการดำเนินชีวิต

จากตาราง 6 แสดงข้อความและชื่อองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีข้อความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมเด่นชัดจำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านสังคม

องค์ประกอบที่ 2 ข้อความทั้งหมดเกี่ยวข้องกับศาสนา ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านศาสนา

องค์ประกอบที่ 3 ข้อความส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาและความคิด ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความคิด

องค์ประกอบที่ 4 ข้อความส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำสิ่งต่างๆในการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการดำเนินชีวิต

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี พบว่ามี 3 องค์ประกอบตามทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเจอร์ คือ ด้านสังคม ด้านศาสนา และด้านความคิด

3. เปรียบเทียบความสอดคล้องของลักษณะขององค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน มาเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นดังในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความสอดคล้องของลักษณะขององค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มี
ประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

องค์ประกอบ	นักศึกษาพยาบาลที่มี ประสบการณ์การ พยาบาลน้อยกว่า 2 ปี	จำนวน ข้อ	องค์ประกอบ	นักศึกษาพยาบาลที่มี ประสบการณ์การ พยาบาลมากกว่า 2 ปี	จำนวน ข้อ
1	ด้านศาสนา	4	1	ด้านศาสนา	5
2	ด้านเศรษฐกิจ	4	2	ด้านสังคม	6
3	ด้านการเมือง	3	3	ด้านความคิด	4
4	ด้านสุนทรีย์	3	4	ด้านการดำเนินชีวิต	5

จากตาราง 7 พบว่าองค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน 1 องค์ประกอบ คือ ด้านศาสนา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ของนักศึกษาพยาบาล
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างลักษณะขององค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ตามทฤษฎีของ
สแปรงเจอร์ที่วิเคราะห์จากนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลมีอย่างน้อย 1 องค์ประกอบ ตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ที่
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล
2. ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกันมีลักษณะของ
องค์ประกอบของค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์สอดคล้องกันอย่างน้อย 1 องค์ประกอบ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 – 4 ปีการศึกษา 2545 ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง จำนวน 997 คน ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครทุ่งทอง จำนวน 239 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส จำนวน 174 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ จำนวน 184 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี จำนวน 192 คน และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี จำนวน 208 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยพยาบาลเป็นกลุ่มการสุ่ม (Cluster) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยพยาบาลเป็นชั้น (Strata) และปีการศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามานะ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 400 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 ; 886 – 887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยมที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ โดยสร้างเป็นข้อคำถามที่มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ ครอบคลุมค่านิยมทั้ง 6 ด้านๆ ละ 10 คำตอบ รวมมีคำถามทั้งหมด 30 ข้อ มีคำตอบ 60 คำตอบ ดังต่อไปนี้

ค่านิยมด้านความคิด (Theoretical Values) จำนวน 10 คำตอบ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.046 ถึง 5.123 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ (Economic Values) จำนวน 10 คำตอบ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.065 – 4.874 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

ค่านิยมด้านสุนทรียะ (Aesthetics Values) จำนวน 10 คำตอบ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.223 – 5.822 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

ค่านิยมด้านสังคม (Social Values) จำนวน 10 คำตอบ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.154 – 5.792 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

ค่านิยมด้านการเมือง (Political Values) จำนวน 10 คำตอบ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.264 – 7.499 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

ค่านิยมด้านศาสนา (Religious Values) จำนวน 10 คำตอบ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.012 – 4.205 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดค่านิยม ไปทดสอบกับ นักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง โดยผู้วิจัยได้ติดต่อวิทยาลัยพยาบาล เพื่อขอทราบจำนวนนักศึกษาของแต่ละวิทยาลัยพยาบาล ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปแจกด้วยตนเอง แล้วนำแบบทดสอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. วิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามกลุ่มที่มีประสบการณ์การ ปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี

3. เปรียบเทียบความสอดคล้องของลักษณะองค์ประกอบของค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนเฉลี่ยรายข้อในด้านความคิด ด้านสุนทรียะ และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 1.67 ถึง 1.92 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านศาสนามีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 0.98 ถึง 1.38 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนคะแนนเฉลี่ยรายข้อของค่านิยมในด้านความคิด ด้านสุนทรียะ และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 1.65 ถึง 2.16 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านศาสนามีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 1.01 ถึง 1.36 แสดงว่ามีค่านิยมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อของค่านิยมแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 0.33 ถึง 0.39 และนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีค่าเท่ากับ 0.31 ถึง 0.40 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 กลุ่มมีคะแนนกระจายแต่ละด้านน้อย และมีการกระจายใกล้เคียงกัน

2. เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อค้นหาค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน ตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสุนทรียะ ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านศาสนา ด้านสังคม ด้านความคิด และด้านการดำเนินชีวิต

3. องค์ประกอบของค่านิยมที่สร้างตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ ที่วิเคราะห์ได้ระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน พบว่า มีสอดคล้องกัน 1 ด้าน คือ ด้านศาสนา

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน ตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสุนทรียะ ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านศาสนา ด้านสังคม ด้านความคิด และด้านการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 ที่ว่า ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลมีอย่างน้อย 1 องค์ประกอบตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ที่จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล

2. จากการวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน ตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ พบว่ามีสอดคล้องกัน 1 ด้าน คือ ด้านศาสนา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ที่ว่า ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน มีลักษณะขององค์ประกอบของค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์สอดคล้องกันอย่างน้อย 1 องค์ประกอบ

จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีค่านิยมสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม เกษมนนกิจกุล (2534) ที่ศึกษาความแตกต่างของค่านิยมจุดหมายปลายทางกับค่านิยมวิถีปฏิบัติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับค่านิยมจุดหมายปลายทาง “ ความสงบสุขทางใจ ” “ ความกตัญญูรู้คุณ ” “ ความซื่อสัตย์ ” “ การประมาณตนและการรักษาน้ำใจ ” “ การมีชีวิตที่สบายพอควร ” “ ความมั่งมีในเงินทองและวัตถุ ” “ ความสำเร็จในชีวิต ” “ ความภาคภูมิใจในตนเอง ” “ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ” “ การได้รับการยกย่องในสังคม ” และ “ การมีความสามารถสูง ” ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง เนื่องจากการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี มีการศึกษาด้านทฤษฎีมากกว่าด้านปฏิบัติ จึงพบว่า ค่านิยมที่มีในระดับมัธยมศึกษายังคงมีผลต่อนักศึกษาพยาบาลที่ยังมีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี สำหรับนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี พบว่ามีค่านิยมสอดคล้องกับงานวิจัยของ จ้านงค์ อังคนาวิตัลย์ (2538) ที่ศึกษาค่านิยมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลราชวิถีที่มีต่อการบริการสุขภาพในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งได้สรุปค่านิยมวิชาชีพพยาบาลว่า ประกอบด้วยค่านิยม 8 ด้าน คือ การเคารพสิทธิมนุษยชน ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความอุทิศตน ความเสียสละ ความเอื้ออาทร ความมีระเบียบ และความเมตตากรุณา และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลเลียม (William, 1978) ที่ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลเมื่อเรียนจบชั้นปีที่ 1 ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการยอมรับนับถือสูงกว่าเมื่อแรกเข้า ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์ ด้านสังคม

นอกจากนี้ยังพบว่าค่านิยมที่ศึกษาจากนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม มีค่านิยมสอดคล้องกับที่สมาคมวิทยาลัยพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา (AACN. 1986) ได้ระบุค่านิยมที่สำคัญสำหรับพยาบาลไว้ 7 ด้าน คือ ความเสียสละหรือการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ความเท่าเทียมกัน ความงาม การยึดถือความจริง ความอิสระ การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความยุติธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่านิยม ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีค่านิยมที่เหมาะสมกับวิชาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี และนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี มีองค์ประกอบของค่านิยมที่เหมือนกันเพียง 1 องค์ประกอบ ถ้าจะนำการวิจัยนี้ไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลควรนำไปศึกษาองค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลเพื่อพิสูจน์ หรือยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกันมีองค์ประกอบค่านิยมตามที่ได้ศึกษาในครั้งนี้นหรือไม่ โดยใช้จำนวนองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาตามกลุ่มประสบการณ์แต่ละกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาพบว่ายังมีค่านิยมทฤษฎีอื่นๆ หรือด้านอื่นๆอีกหลายด้าน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกันจากทฤษฎีค่านิยมอื่นๆ หรือนำไปใช้ในการวิจัยกับนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับสูงกว่านี้ หรือพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ชีใจงาม.(2542).การศึกษาค่านิยมในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ คม.(ภาควิชาพลศึกษา).กรุงเทพฯ :
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพานิช.(2518).วัยรุ่นกับค่านิยมและระบบศีลธรรม เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษากรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ไชแสง ชวศิริ.(2533).ค่านิยมทางการพยาบาลของอาจารย์พยาบาลในประเทศไทย.ปริญญาานิพนธ์ พย.ม.(การบริหารการศึกษาพยาบาลและบริการพยาบาล).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน.(2526).คู่มือค่านิยม.กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต.
- ดึกฤทธิ์ ปราโมช,มรว.(2514).หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (10 กรกฎาคม 2514).กรุงเทพฯ.
- เคลื่อน บุญแก้ว.(2515).การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครูนักเรียนเกษตรกรรม และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- จำนงค์ อังคนาวิน.(2538). การศึกษาค่านิยมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลราชวิถีที่มีต่อการบริการสุขภาพในปัจจุบัน. ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศรี วงศ์รัตน์.(2541).เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2523.กันยายน)." การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนและ ประชาชนไทย ".วารสารการวิจัยทางการศึกษา.
- ทิตนา แชนมณี.(2516.กันยายน)." กระบวนการพยาบาลค่านิยมแท้".วารสารครุศาสตร์.
- นาดยา ปิลันธนานท์.(2530).บทบาทของทฤษฎีการกระจำงค่านิยมกับการศึกษา.ใน ธีรพร อูรรโณ (บรรณาธิการ),จริยธรรมกับการศึกษา.กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2540).การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล.กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- บุญเชิด ภิญโญนนท์.(2545).ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมิน การศึกษา.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา.(2523).รายงานผลการวิจัยค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2544).จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล.กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผุสณีย์ แก้วมณี.(2542).ผลของการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาล.ปริญญาานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

พรรณิ ชูจิต เจนจิต.(2538).จิตวิทยาการเรียนการสอน.กรุงเทพฯ : ดันอ้อแกรมมีจำกัด.

พัชรีย์ ประเสริฐกิจ.(2541).ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพ และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสติประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์.ปริญญานิพนธ์ พย.ม.

(การบริหารการพยาบาล).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

พัทยา สายหู.(2516).โลกสมมติ.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษิตสยาม.

เพ็ญพรรณ ปิยารมย์.(2529).การพัฒนาแบบทดสอบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดนครราชสีมา.ปริญญานิพนธ์ สม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.

เพ็ญแข ประจันปัจฉินัก และอ้อมเดือน สดมณี.(2529).ค่านิยมของชาวชนบทไทย : เปรียบเทียบค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี.รายงานการวิจัยฉบับที่ 35 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว.(2518).ลักษณะสังคมไทย.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : บริษัทพพิชจำกัด.

ฟาริดา อิบราฮิม.(2541).นิเทศวิชาชีพและจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : สมเจริญพาณิชย์.

ภาวิณี เพ็งสาสตร์.(2536).อาชญากรรม : ความขัดแย้งของค่านิยมและความเชื่อในสังคมไทย.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ภัทรภร สีตลวรารค์.(2541).ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กรและค่านิยมวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสติประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลห้องผ่าตัดโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร.ปริญญานิพนธ์ (การบริหารการพยาบาล).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งนภา ชั่นแจ่ม.(2543).ผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อพฤติกรรมต่อการแสดงออกพฤติกรรมอย่างเหมาะสมและสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในที่มสุขภาพของพยาบาล.ปริญญานิพนธ์ พย.ม.(บริหารการพยาบาล).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.(2539).เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.(2543).การวัดด้านจิตพิสัย.กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

วิศาล ศรีสำราญ.(2525).การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5.ปริญญานิพนธ์ สม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.

- ศรีประภา ปิยะศิริศิลป์.(2539).ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมวิชาชีพและสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการตัดสินใจในปัญหาความขัดแย้งเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล.ปริญญาานิพนธ์ พย.ม.(การบริหารการพยาบาล).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย.(2534).การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์.พิมพ์ครั้งที่ 10.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์.(มปป).คำบรรยายวิชาการวิเคราะห์องค์ประกอบ.กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมบัติ มหารส.(2520).การสอนค่านิยม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- สมพร ประมวลศิลป์ชัย.(2543).การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมต่อภูมิปัญญาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการใช้ชุดการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยกับการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี.(2524).สรุปคำบรรยายเรื่อง Moral Education.ฟายเดิลตาแคปปาไทย.กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- สถิต วงศ์สุวรรณ.(2540).การพัฒนามุคสิกภาพ.กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- สิวลี ศิวีไล.(2539).จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริอร วิชชาวุฒ.พ 2544).จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจารีย์ คล้ายสังข์.(2529).การพัฒนาแบบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.ปริญญาานิพนธ์ ศม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- สุภาณี อินทรอักษร.(2542).การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- สุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ.(2523).รายงานการวิจัยค่านิยมและระบบค่านิยมไทย เครื่องมือในการสำรวจวัด.กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สวัสดี นภาภาศ.(2525).การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยม เพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 11.ปริญญาานิพนธ์ ศม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- อรนุช ศรีสะอาด.(2538. กรกฎาคม)."การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดผลโดยผู้เชี่ยวชาญ".วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.1 : 45 – 49.

- อรรณพ พงศ์พุทธรชาติ.(2535).ค่านิยมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท.ค.ม.(ภาควิชาพลศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- อารยา สุวมาตย์.(2540).การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง.ปริญญาโท.ค.ม.(การวัดผลการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- อานนท์ อาภาภิรม.(2519).สังคม วัฒนธรรม และประเทศไทย.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อัญชลี โมกขาว.(2539).ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เจตคติต่อวิชาชีพและการคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐ.ปริญญาโท.ค.ม.(การบริหารการพยาบาล).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- อัมพา ชยรัช.(2529).ค่านิยมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครปฐม.ปริญญาโท.ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- Aiken,L.R.(1989).*Assessment of Personality*.Boston : Allyn and Bacon.
- Allport,G.W.,P.E.Vernon and G.Lindzey.(1960). *A Study of Value*. Boston : Houghton Mifflin Co.
- American Association of Colleges of Nursing.(1986).*Essentials of College and University Education for professional nursing*.Washington,DC : Author.
- Campbell,D.K.(1963)." *Different of values among college students at different class levels* " Dissertation Abstracts International.
- Devis,A.J. and Aroskar,M.A.(1991). *Ethical dilemmas and nursing practice* ^{3rd} edition.California : Appleton and Lange.
- Feather,Norman T.(1976).*Values in Education and Society*. New York : Collier Macmillan,
- Garrett.(1961).*General Psychology*.Newyork : American Book Company.
- Ginzberg,E.(1966).*The Development of Human Resources*.Newyork : McGraw – Hill Company.
- John Probinson,Phillip R.Shaver and Lawrence S.Wrighteman.(1991).*Measurement of Personality and Social Psychological Attitudes*.San Diego : Academic Press,Inc.
- Kilpatrick,William Heard.(1954).*Philosophy of Education*.Newyork : The Macmillan Company.
- Kretch,D.C.,R.S.Cruthchfield and E.L.Ballachey.(1962).*Individual in Society*.New York : McGraw – Hill Book Co.
- Magnussen,L.(1994, May - June)." *Ethics in the professional curriculum* ".Nursing Educator 19 : 9.

- McDonald, F.J.(1963).*Educational Psychology*. Belmont Calif : Wardsworth Publishing Co.
- Miller, C.H.(1965).*Guidance Services an Introduction*. New York : Harper and Row Publishers.
- Nunnally, J.C.(1978).*Psychometric Theory*. New York : McGraw – Hill.
- Phenix, P.H.(1958).*Philosophy of Education*. New York : Henry Holt and company.
- Rokeach, M.(1968).*Beliefs, Attitudes and Values*. San Francisco : Jossey - Bass.
- Rokeach, M.(1973).*The Nature of Human Values*. New York : Free Press.
- Rokeach, M.(1979).*Understanding Human Values*. New York : Macmillan.
- Super, D.E.(1970).*Work Values Inventory*. Chicago : Riverside.
- White, Thomas Robert.(1969, August)." *A Study of Values and Attitudes of Distributive Education Teacher Co – ordinators as Compared to Two Group of Potential Teacher Co – ordinators* ".Dissertation Abstracts 3 : 610.
- Woodruff, A.D.(1952, October)." *The role of value in human behavior* ".Journal of Social Psychology 36 : 36 – 37.

ภาคผนวก

ค่าความสอดคล้อง (IOC)
ค่าอำนาจจำแนก (t)

ตาราง 8 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
1ก	0.80	16ก	0.80
1ข	0.80	16ข	0.60
2ก	1.00	17ก	1.00
2ข	1.00	17ข	1.00
3ก	1.00	18ก	1.00
3ข	1.00	18ข	1.00
4ก	1.00	19ก	1.00
4ข	1.00	19ข	1.00
5ก	1.00	20ก	0.80
5ข	1.00	20ข	1.00
6ก	1.00	21ก	0.60
6ข	1.00	21ข	0.80
7ก	1.00	22ก	0.60
7ข	1.00	22ข	0.60
8ก	0.80	23ก	0.80
8ข	1.00	23ข	1.00
9ก	1.000	24ก	1.00
9ข	1.00	24ข	1.00
10ก	1.00	25ก	0.20
10ข	1.00	25ข	0.40
11ก	0.80	26ก	0.40
11ข	0.80	26ข	0.60
12ก	0.60	27ก	0.60
12ข	0.40	27ข	0.60
13ก	1.00	28ก	0.60
13ข	1.00	28ข	0.60
14ก	1.00	29ก	1.00
14ข	1.00	29ข	1.00
15ก	0.60	30ก	0.80
15ข	0.60	30ข	0.80

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
31ก	0.80	46ก	0.80
31ข	0.80	46ข	1.00
32ก	0.80	47ก	1.00
32ข	0.80	47ข	1.00
33ก	1.00	48ก	1.00
33ข	1.0	48ข	1.00
34ก	1.00	49ก	1.00
34ข	1.00	49ข	1.00
35ก	0.80	50ก	1.00
35ข	0.80	50ข	1.00
36ก	1.00	51ก	0.80
36ข	1.00	51ข	0.80
37ก	1.00	52ก	1.00
37ข	1.00	52ข	1.00
38ก	1.00	53ก	1.00
38ข	0.80	53ข	1.00
39ก	0.60	54ก	0.80
39ข	0.60	54ข	0.80
40ก	0.80	55ก	0.80
40ข	1.00	55ข	0.60
41ก	0.80	56ก	0.80
41ข	0.40	56ข	1.00
42ก	1.00	57ก	1.00
42ข	1.00	57ข	1.00
43ก	1.00	58ก	0.80
43ข	1.00	58ข	1.00
44ก	1.00	59ก	0.60
44ข	0.60	59ข	0.60
45ก	1.00	60ก	0.00
45ข	1.00	60ข	0.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
61ก	0.60	76ก	0.60
61ข	0.60	76ข	0.80
62ก	0.40	77ก	0.60
62ข	0.60	77ข	0.80
63ก	0.40	78ก	1.00
63ข	0.40	78ข	1.00
64ก	0.20	79ก	1.00
64ข	0.20	79ข	1.00
65ก	0.80	80ก	1.00
65ข	0.80	80ข	1.00
66ก	0.60	81ก	1.00
66ข	0.60	81ข	1.00
67ก	1.00	82ก	1.00
67ข	1.00	82ข	0.40
68ก	1.00	83ก	1.00
68ข	1.00	83ข	1.00
69ก	1.00	84ก	1.00
69ข	1.00	84ข	1.00
70ก	1.00	85ก	1.00
70ข	1.00	85ข	1.00
71ก	1.00	86ก	1.00
71ข	1.00	86ข	1.00
72ก	1.00	87ก	0.80
72ข	0.80	87ข	1.00
73ก	1.00	88ก	1.00
73ข	1.00	88ข	1.00
74ก	1.00	89ก	1.00
74ข	1.00	89ข	1.00
75ก	1.00	90ก	0.80
75ข	1.00	90ข	1.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
91ก	1.00	106ก	1.00
91ข	1.00	106ข	1.00
92ก	0.80	107ก	0.40
92ข	0.80	107ข	0.60
93ก	0.20	108ก	1.00
93ข	0.20	108ข	1.00
94ก	0.80	109ก	0.60
94ข	1.00	109ข	0.60
95ก	0.60	110ก	0.60
95ข	0.60	110ข	0.60
96ก	0.80	111ก	1.00
96ข	0.40	111ข	1.00
97ก	0.80	112ก	0.60
97ข	0.80	112ข	0.60
98ก	0.80	113ก	0.80
98ข	1.00	113ข	0.80
99ก	1.00	114ก	1.00
99ข	1.00	114ข	1.00
100ก	0.20	115ก	0.80
100ข	0.20	115ข	0.80
101ก	1.00	116ก	0.20
101ข	1.00	116ข	0.20
102ก	1.00	117ก	0.80
102ข	1.00	117ข	0.80
103ก	0.60	118ก	0.80
103ข	0.20	118ข	0.80
104ก	0.60	119ก	0.60
104ข	0.60	119ข	0.60
105ก	1.00	120ก	1.00
105ข	1.00	120ข	1.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
121ก	0.60	136ก	1.00
121ข	0.40	136ข	1.00
122ก	1.00	137ก	1.00
122ข	1.00	137ข	0.80
123ก	0.80	138ก	1.00
123ข	0.80	138ข	0.80
124ก	1.00	139ก	1.00
124ข	1.00	139ข	1.00
125ก	1.00	140ก	1.00
125ข	0.80	140ข	0.80
126ก	1.00	141ก	1.00
126ข	1.00	141ข	1.00
127ก	1.00	142ก	1.00
127ข	0.80	142ข	1.00
128ก	1.00	143ก	0.80
128ข	1.00	143ข	0.80
129ก	1.00	144ก	1.00
129ข	1.00	144ข	1.00
130ก	0.60	145ก	0.20
130ข	0.40	145ข	1.00
131ก	1.00	146ก	0.60
131ข	1.00	146ข	0.60
132ก	1.00	14ก	1.00
132ข	0.60	147ข	1.00
133ก	0.60	148ก	1.00
133ข	0.60	148ข	1.00
134ก	0.20	149ก	1.00
134ข	0.60	149ข	1.00
135ก	1.00	150ก	1.00
135ข	1.00	150ข	1.00

หมายเหตุ นำแบบทดสอบที่มีค่า IOC ไม่ถึงเกณฑ์มาปรับปรุงแล้วนำไปใช้ทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลตามทฤษฎีของ
สแปรงเจอร์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
1ก	5.064	ตัดทิ้ง	16ก	3.541	ตัดทิ้ง
1ข	1.803	ตัดทิ้ง	16ข	2.970	ตัดทิ้ง
2ก	2.323	ตัดทิ้ง	17ก	0.331	ตัดทิ้ง
2ข	1.297	ตัดทิ้ง	17ข	2.715	ตัดทิ้ง
3ก	2.452	เลือกไว้	18ก	2.358	ตัดทิ้ง
3ข	4.572	เลือกไว้	18ข	-1.550	ตัดทิ้ง
4ก	-0.469	ตัดทิ้ง	19ก	5.479	ตัดทิ้ง
4ข	3.995	ตัดทิ้ง	19ข	2.682	ตัดทิ้ง
5ก	2.234	ตัดทิ้ง	20ก	1.885	ตัดทิ้ง
5ข	4.490	ตัดทิ้ง	20ข	1.749	ตัดทิ้ง
6ก	2.302	ตัดทิ้ง	21ก	-0.776	ตัดทิ้ง
6ข	1.168	ตัดทิ้ง	21ข	3.554	ตัดทิ้ง
7ก	4.925	ตัดทิ้ง	22ก	3.050	เลือกไว้
7ข	0.988	ตัดทิ้ง	22ข	2.842	เลือกไว้
8ก	2.954	ตัดทิ้ง	23ก	1.940	ตัดทิ้ง
8ข	0.614	ตัดทิ้ง	23ข	2.236	ตัดทิ้ง
9ก	4.813	ตัดทิ้ง	24ก	2.148	ตัดทิ้ง
9ข	3.727	ตัดทิ้ง	24ข	0.823	ตัดทิ้ง
10ก	2.210	เลือกไว้	25ก	1.835	ตัดทิ้ง
10ข	2.046	เลือกไว้	25ข	1.969	ตัดทิ้ง
11ก	0.943	ตัดทิ้ง	26ก	1.101	ตัดทิ้ง
11ข	1.001	ตัดทิ้ง	26ข	2.657	ตัดทิ้ง
12ก	0.790	ตัดทิ้ง	27ก	3.387	ตัดทิ้ง
12ข	0.759	ตัดทิ้ง	27ข	4.269	ตัดทิ้ง
13ก	1.217	ตัดทิ้ง	28ก	2.500	ตัดทิ้ง
13ข	2.104	ตัดทิ้ง	28ข	-0.800	ตัดทิ้ง
14ก	2.323	เลือกไว้	29ก	0.930	ตัดทิ้ง
14ข	3.880	เลือกไว้	29ข	1.613	ตัดทิ้ง
15ก	2.406	ตัดทิ้ง	30ก	0.952	ตัดทิ้ง
15ข	2.232	ตัดทิ้ง	30ข	1.341	ตัดทิ้ง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
31ก	1.404	ตัดทิ้ง	46ก	4.934	เลือกไว้
31ข	-0.026	ตัดทิ้ง	46ข	2.527	เลือกไว้
32ก	1.615	ตัดทิ้ง	47ก	3.998	ตัดทิ้ง
32ข	0.848	ตัดทิ้ง	47ข	2.378	ตัดทิ้ง
33ก	2.532	ตัดทิ้ง	48ก	3.455	ตัดทิ้ง
33ข	3.378	ตัดทิ้ง	48ข	2.493	ตัดทิ้ง
34ก	1.923	ตัดทิ้ง	49ก	2.581	เลือกไว้
34ข	1.964	ตัดทิ้ง	49ข	2.635	เลือกไว้
35ก	3.505	ตัดทิ้ง	50ก	2.498	ตัดทิ้ง
35ข	1.994	ตัดทิ้ง	50ข	0.490	ตัดทิ้ง
36ก	1.853	ตัดทิ้ง	51ก	2.337	ตัดทิ้ง
36ข	-0.365	ตัดทิ้ง	51ข	1.600	ตัดทิ้ง
37ก	3.090	ตัดทิ้ง	52ก	1.777	ตัดทิ้ง
37ข	0.911	ตัดทิ้ง	52ข	-0.140	ตัดทิ้ง
38ก	3.293	เลือกไว้	53ก	1.457	ตัดทิ้ง
38ข	3.223	เลือกไว้	53ข	3.296	ตัดทิ้ง
39ก	4.888	เลือกไว้	54ก	1.174	ตัดทิ้ง
39ข	4.177	เลือกไว้	54ข	1.241	ตัดทิ้ง
40ก	3.303	ตัดทิ้ง	55ก	-0.312	ตัดทิ้ง
40ข	0.184	ตัดทิ้ง	55ข	0.367	ตัดทิ้ง
41ก	2.473	ตัดทิ้ง	56ก	3.304	เลือกไว้
41ข	3.090	ตัดทิ้ง	56ข	4.207	เลือกไว้
42ก	1.512	ตัดทิ้ง	57ก	-1.269	ตัดทิ้ง
42ข	2.527	ตัดทิ้ง	57ข	7.007	ตัดทิ้ง
43ก	2.473	ตัดทิ้ง	58ก	-0.312	ตัดทิ้ง
43ข	3.857	ตัดทิ้ง	58ข	-0.338	ตัดทิ้ง
44ก	2.138	เลือกไว้	59ก	4.311	ตัดทิ้ง
44ข	1.857	เลือกไว้	59ข	-1.083	ตัดทิ้ง
45ก	4.965	ตัดทิ้ง	60ก	0.442	ตัดทิ้ง
45ข	-0.053	ตัดทิ้ง	60ข	-1.796	ตัดทิ้ง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
61ก	0.100	ตัดทิ้ง	76ก	1.590	ตัดทิ้ง
61ข	1.732	ตัดทิ้ง	76ข	1.877	ตัดทิ้ง
62ก	2.035	ตัดทิ้ง	77ก	3.468	ตัดทิ้ง
62ข	-1.343	ตัดทิ้ง	77ข	3.469	ตัดทิ้ง
63ก	2.824	ตัดทิ้ง	78ก	0.758	ตัดทิ้ง
63ข	0.953	ตัดทิ้ง	78ข	1.675	ตัดทิ้ง
64ก	3.300	ตัดทิ้ง	79ก	1.087	ตัดทิ้ง
64ข	-0.814	ตัดทิ้ง	79ข	3.322	ตัดทิ้ง
65ก	1.009	ตัดทิ้ง	80ก	3.582	เลือกไว้
65ข	1.581	ตัดทิ้ง	80ข	3.965	เลือกไว้
66ก	1.639	ตัดทิ้ง	81ก	1.852	ตัดทิ้ง
66ข	0.557	ตัดทิ้ง	81ข	-0.637	ตัดทิ้ง
67ก	-0.739	ตัดทิ้ง	82ก	2.089	ตัดทิ้ง
67ข	1.936	ตัดทิ้ง	82ข	-0.624	ตัดทิ้ง
68ก	1.165	ตัดทิ้ง	83ก	2.443	เลือกไว้
68ข	0.686	ตัดทิ้ง	83ข	3.521	เลือกไว้
69ก	0.956	ตัดทิ้ง	84ก	-1.354	ตัดทิ้ง
69ข	-0.205	ตัดทิ้ง	84ข	1.137	ตัดทิ้ง
70ก	0.612	ตัดทิ้ง	85ก	0.618	ตัดทิ้ง
70ข	0.758	ตัดทิ้ง	85ข	0.038	ตัดทิ้ง
71ก	3.906	เลือกไว้	86ก	2.443	ตัดทิ้ง
71ข	3.015	เลือกไว้	86ข	2.585	ตัดทิ้ง
72ก	2.216	เลือกไว้	87ก	3.175	เลือกไว้
72ข	3.570	เลือกไว้	87ข	3.271	เลือกไว้
73ก	3.138	ตัดทิ้ง	88ก	3.037	ตัดทิ้ง
73ข	-2.745	ตัดทิ้ง	88ข	-0.662	ตัดทิ้ง
74ก	2.683	ตัดทิ้ง	89ก	2.892	ตัดทิ้ง
74ข	-0.247	ตัดทิ้ง	89ข	0.406	ตัดทิ้ง
75ก	3.372	ตัดทิ้ง	90ก	2.119	ตัดทิ้ง
75ข	3.615	ตัดทิ้ง	90ข	1.228	ตัดทิ้ง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
91ก	2.598	ตัดทิ้ง	106ก	3.407	ตัดทิ้ง
91ข	4.803	ตัดทิ้ง	106ข	0.808	ตัดทิ้ง
92ก	-0.199	ตัดทิ้ง	107ก	3.843	ตัดทิ้ง
92ข	2.232	ตัดทิ้ง	107ข	2.736	ตัดทิ้ง
93ก	1.063	ตัดทิ้ง	108ก	4.755	ตัดทิ้ง
93ข	0.255	ตัดทิ้ง	108ข	2.873	ตัดทิ้ง
94ก	0.818	ตัดทิ้ง	109ก	2.809	ตัดทิ้ง
94ข	1.163	ตัดทิ้ง	109ข	3.419	ตัดทิ้ง
95ก	2.349	เลือกไว้	110ก	-0.161	ตัดทิ้ง
95ข	2.972	เลือกไว้	110ข	4.845	ตัดทิ้ง
96ก	2.761	ตัดทิ้ง	111ก	2.316	ตัดทิ้ง
96ข	1.163	ตัดทิ้ง	111ข	0.678	ตัดทิ้ง
97ก	4.202	ตัดทิ้ง	112ก	0.490	ตัดทิ้ง
97ข	4.508	ตัดทิ้ง	112ข	1.741	ตัดทิ้ง
98ก	0.326	ตัดทิ้ง	113ก	3.055	ตัดทิ้ง
98ข	2.170	ตัดทิ้ง	113ข	2.775	ตัดทิ้ง
99ก	3.428	ตัดทิ้ง	114ก	0.536	ตัดทิ้ง
99ข	0.393	ตัดทิ้ง	114ข	-1.048	ตัดทิ้ง
100ก	1.954	ตัดทิ้ง	115ก	0.438	ตัดทิ้ง
100ข	1.603	ตัดทิ้ง	115ข	2.655	ตัดทิ้ง
101ก	2.369	ตัดทิ้ง	116ก	1.409	ตัดทิ้ง
101ข	3.451	ตัดทิ้ง	116ข	-0.487	ตัดทิ้ง
102ก	3.150	ตัดทิ้ง	117ก	0.173	ตัดทิ้ง
102ข	-0.699	ตัดทิ้ง	117ข	1.350	ตัดทิ้ง
103ก	5.932	เลือกไว้	118ก	1.274	ตัดทิ้ง
103ข	4.202	เลือกไว้	118ข	3.758	ตัดทิ้ง
104ก	1.138	ตัดทิ้ง	119ก	2.671	ตัดทิ้ง
104ข	2.678	ตัดทิ้ง	119ข	3.489	ตัดทิ้ง
105ก	-1.037	ตัดทิ้ง	120ก	2.698	ตัดทิ้ง
105ข	6.838	ตัดทิ้ง	120ข	0.068	ตัดทิ้ง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
121ก	-1.919	ตัดทิ้ง	136ก	1.324	ตัดทิ้ง
121ข	5.263	ตัดทิ้ง	136ข	4.209	ตัดทิ้ง
122ก	3.883	เลือกไว้	137ก	3.754	ตัดทิ้ง
122ข	2.020	เลือกไว้	137ข	1.016	ตัดทิ้ง
123ก	5.533	เลือกไว้	138ก	5.068	เลือกไว้
123ข	7.615	เลือกไว้	138ข	3.753	เลือกไว้
124ก	2.287	เลือกไว้	139ก	3.134	เลือกไว้
124ข	3.963	เลือกไว้	139ข	3.059	เลือกไว้
125ก	4.226	ตัดทิ้ง	140ก	4.440	เลือกไว้
125ข	3.529	ตัดทิ้ง	140ข	2.767	เลือกไว้
126ก	2.992	เลือกไว้	141ก	3.235	เลือกไว้
126ข	2.207	เลือกไว้	141ข	2.390	เลือกไว้
127ก	2.349	ตัดทิ้ง	142ก	4.200	เลือกไว้
127ข	-0.418	ตัดทิ้ง	142ข	2.493	เลือกไว้
128ก	2.771	ตัดทิ้ง	143ก	3.189	ตัดทิ้ง
128ข	3.504	ตัดทิ้ง	143ข	3.358	ตัดทิ้ง
129ก	0.445	ตัดทิ้ง	144ก	5.333	ตัดทิ้ง
129ข	0.235	ตัดทิ้ง	144ข	0.563	ตัดทิ้ง
130ก	3.214	ตัดทิ้ง	145ก	2.262	เลือกไว้
130ข	-0.800	ตัดทิ้ง	145ข	3.759	เลือกไว้
131ก	2.531	เลือกไว้	146ก	2.066	เลือกไว้
131ข	3.392	เลือกไว้	146ข	2.159	เลือกไว้
132ก	5.333	เลือกไว้	147ก	0.949	ตัดทิ้ง
132ข	3.437	เลือกไว้	147ข	1.971	ตัดทิ้ง
133ก	2.009	ตัดทิ้ง	148ก	-2.319	ตัดทิ้ง
133ข	0.892	ตัดทิ้ง	148ข	4.289	ตัดทิ้ง
134ก	2.744	ตัดทิ้ง	149ก	1.155	ตัดทิ้ง
134ข	0.709	ตัดทิ้ง	149ข	-0.100	ตัดทิ้ง
135ก	1.519	ตัดทิ้ง	150ก	-2.615	ตัดทิ้ง
135ข	2.164	ตัดทิ้ง	150ข	3.458	ตัดทิ้ง

ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ
การวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบทดสอบ

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลเป็นรายตัวแปรของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลต่างกัน

ค่านิยม	ตัวแปร	นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี		นักศึกษาพยาบาลปี 3-4 ที่มีประสบการณ์มากกว่า 2 ปี	
		$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s
ด้านความคิด	1	1.05	0.73	1.15	0.72
	2	1.94	0.84	1.85	0.86
	3	1.95	0.82	1.83	0.85
	4	1.69	0.91	1.55	0.86
	5	1.87	0.76	1.87	0.72
	6	1.89	0.91	1.86	0.88
	7	1.27	0.83	1.28	0.86
	8	1.35	0.86	1.05	0.78
	9	1.94	0.98	1.81	0.97
	10	2.36	0.76	2.31	0.83
ด้านเศรษฐกิจ	1	1.02	0.89	1.02	0.95
	2	0.87	0.67	0.84	0.62
	3	0.63	0.75	0.82	0.87
	4	1.01	0.85	0.93	0.88
	5	1.05	0.74	1.08	0.75
	6	1.17	0.77	1.13	0.78
	7	1.06	0.98	1.19	0.97
	8	1.29	0.94	1.27	0.90
	9	1.55	0.87	1.53	0.87
	10	0.64	0.76	0.69	0.83
ด้านสุนทรียะ	1	1.06	0.84	1.15	0.86
	2	1.80	1.03	1.95	1.01
	3	1.30	0.91	1.45	0.86
	4	1.73	0.83	1.72	0.86
	5	1.95	0.74	1.92	0.75
	6	2.02	0.86	2.16	0.74
	7	2.07	0.87	2.17	0.77

ตาราง 10 (ต่อ)

คำนิยม	ตัวแปร	นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี		นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 2 ปี	
		$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s
	8	1.44	0.80	1.44	0.76
	9	1.67	0.87	1.89	2.17
	10	1.70	0.86	1.79	0.84
ด้านสังคม	1	1.65	1.09	1.64	1.05
	2	1.95	0.73	1.85	0.72
	3	2.13	0.96	1.98	0.99
	4	2.13	0.67	2.16	0.61
	5	2.37	0.75	2.18	0.87
	6	1.99	0.85	2.07	0.88
	7	2.36	0.70	2.37	0.66
	8	1.83	0.77	2.42	0.69
	9	2.90	1.92	2.81	0.46
	10	2.27	0.80	2.23	0.89
ด้านการเมือง	1	1.35	1.09	1.37	1.05
	2	0.87	0.96	1.02	0.99
	3	1.11	0.91	1.13	0.88
	4	0.64	0.70	0.63	0.65
	5	1.65	0.86	1.95	0.78
	6	0.59	0.73	0.58	0.69
	7	1.33	0.87	1.24	0.86
	8	1.30	0.86	1.21	0.84
	9	0.21	0.47	0.19	0.46
	10	0.73	0.80	0.77	0.89
ด้านศาสนา	1	1.20	1.03	1.05	1.01
	2	1.98	0.89	1.98	0.95
	3	1.05	0.82	1.17	0.85
	4	1.13	0.76	1.13	0.72
	5	0.98	0.86	0.84	0.74

ตาราง 10 (ต่อ)

ค่านิยม	ตัวแปร	นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบ การณ์น้อยกว่า 2 ปี		นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบ การณ์มากกว่า 2 ปี	
		$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s
	6	0.93	0.87	0.83	0.77
	7	1.56	0.80	1.56	0.76
	8	1.83	0.77	1.87	0.78
	9	1.71	0.94	1.73	0.90
	10	1.45	0.87	1.47	0.87

ตาราง 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลน้อยกว่า 2 ปี

ข้อ	Communality	Eigen value	Pct of var	Cum Pct
1ก	1.000	5.630	9.383	86.671
1ข	1.000	4.398	7.330	86.677
2ก	1.000	3.472	5.786	90.614
2ข	1.000	3.245	5.409	92.421
3ก	1.000	2.596	4.326	94.150
3ข	1.000	2.470	4.117	95.823
4ก	1.000	2.373	3.955	97.413
4ข	1.000	2.314	3.857	98.906
5ก	1.000	2.194	3.657	99.995
5ข	1.000	2.078	3.463	100.00
6ก	1.000	2.045	3.408	100.00
6ข	1.000	1.922	3.203	100.00
7ก	1.000	1.883	3.138	100.00
7ข	1.000	1.833	3.055	100.00
8ก	1.000	1.772	2.954	100.00
8ข	1.000	1.760	2.933	100.00
9ก	1.000	1.662	2.771	100.00
9ข	1.000	1.568	2.614	100.00
10ก	1.000	1.531	2.552	100.00
10ข	1.000	1.412	2.354	100.00
11ก	1.000	1.346	2.243	100.00
11ข	1.000	1.286	2.143	100.00
12ก	1.000	1.213	2.021	100.00
12ข	1.000	1.203	2.006	100.00
13ก	1.000	1.162	1.936	100.00
13ข	1.000	1.084	1.807	100.00
14ก	1.000	1.037	1.729	100.00
14ข	1.000	1.004	1.673	100.00
15ก	1.000	0.954	1.590	100.00
15ข	1.000	0.895	1.492	100.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	Communality	Eigen value	Pct of Var	Cum Pct
16ก	1.000	0.653	1.089	100.00
16ข	1.000	0.0003103	0.0005172	100.00
17ก	1.000	1.060E-15	1.766E-15	100.00
17ข	1.000	5.559E-16	1.593E-15	100.00
18ก	1.000	7.250E-16	1.208E-15	100.00
18ข	1.000	6.519E-16	1.086E-15	100.00
19ก	1.000	5.944E-16	9.906E-15	100.00
19ข	1.000	4.500E-16	7.501E-15	100.00
20ก	1.000	4.379E-16	7.299E-15	100.00
20ข	1.000	2.892E-16	4.820E-16	100.00
21ก	1.000	2.412E-16	4.019E-16	100.00
21ข	1.000	2.229E-16	3.716E-16	100.00
22ก	1.000	1.426E-16	2.377E-16	100.00
22ข	1.000	8.928E-17	1.488E-16	100.00
23ก	1.000	4.938E-32	8.231E-32	100.00
23ข	1.000	2.463E-32	4.105E-32	100.00
24ก	1.000	1.079E-32	1.798E-32	100.00
24ข	1.000	-3.315E-33	-5.524E-33	100.00
25ก	1.000	-1.296E-32	-2.160E-32	100.00
25ข	1.000	-7.520E-32	-1.253E-31	100.00
26ก	1.000	-4.786E-17	-7.977E-17	100.00
26ข	1.000	-9.896E-17	-1.649E-16	100.00
27ก	1.000	-1.614E-16	-2.690E-16	100.00
27ข	1.000	-2.394E-16	-3.989E-16	100.00
28ก	1.000	-3.384E-16	-5.640E-16	100.00
28ข	1.000	-4.064E-16	-6.773E-16	100.00
29ก	1.000	-5.096E-16	-8.494E-16	100.00
29ข	1.000	-5.467E-16	-9.112E-16	100.00
30ก	1.000	-7.852E-16	-1.309E-15	100.00
30ข	1.000	-8.393E-16	-1.399E-15	100.00

ตาราง 12 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล
น้อยกว่า 2 ปี โดยการหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนแมกซ์

ข้อ	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5
1ก	-.100	-0.002861	.518	-.112	0.005676
1ข	.104	0.002389	-.528	.113	-0.005373
2ก	.105	0.004781	-0.001442	0.007146	-.295
2ข	-.105	-0.004781	0.001442	-0.007146	.295
3ก	-0.0002031	0.009063	-.115	-.644	0.0003857
3ข	0.0002031	-0.009063	.115	.644	-0.0003857
4ก	.688	-.106	-.108	-0.008825	0.003123
4ข	-.688	.106	.108	0.008825	-0.003123
5ก	-0.008697	-0.003732	.617	0.007898	-0.004351
5ข	0.008697	0.003732	-.617	-0.007898	0.004351
6ก	0.003749	0.122	.170	-0.008663	.359
6ข	-0.003749	-.122	-.170	0.008663	-.359
7ก	.594	-.184	.138	0.007554	-0.004493
7ข	-.594	.184	-.138	-0.007554	0.004493
8ก	-0.001238	-.118	.357	-.446	-0.001958
8ข	0.001238	.118	-.357	.446	0.001958
9ก	.386	.128	.264	0.0007243	-.169
9ข	-.386	-.128	-.264	-0.0007243	.169
10ก	-0.004174	.228	.276	-0.003006	.175
10ข	0.004174	-.228	-.276	0.003006	-.175
11ก	0.001067	-.186	-0.007697	-0.002354	-.361
11ข	-0.001067	.186	0.007697	0.002354	.361
12ก	0.004487	-.318	0.005017	-.460	-.161
12ข	-0.004487	.318	-0.005017	.460	.161
13ก	0.006446	-.544	0.0001080	-0.004694	-.184
13ข	-0.006446	.544	.544	0.004694	.184
14ก	0.008342	-.109	-.109	-.467	0.0008534
14ข	-0.008342	.109	.109	.467	-0.0008534
15ก	-0.008758	-.143	-.143	.155	-.230
15ข	0.008758	.143	.143	-.155	.230

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5
16ก	-.601	.125	.148	0.002559	-.324
16ข	.601	-.125	-.148	-0.002559	.324
17ก	-.538	.142	0.004628	.206	-.367
17ข	.538	-.142	-0.004628	-.206	.367
18ก	-0.003262	0.006758	0.009773	-.177	-.741
18ข	0.003262	-0.006758	-0.009773	.177	.741
19ก	.231	-.146	.383	.342	-0.008896
19ข	-.231	.146	-.383	-.342	0.008896
20ก	.589	.128	-.105	-0.002924	-.182
20ข	-.589	-.128	.105	0.002924	.182
21ก	.213	-.634	-0.005707	0.006117	-.144
21ข	-.213	.634	0.005707	-0.006117	.144
22ก	0.002528	-.167	-.602	-0.007740	-.283
22ข	-0.002528	.167	.602	0.007740	.283
23ก	-.0109	-.180	-.113	-.501	0.009984
23ข	.109	.180	.113	.501	-0.009984
24ก	-0.002075	.612	0.006483	0.001102	-0.008380
24ข	0.002075	-.612	-0.006483	-0.001102	0.008380
25ก	-.213	.263	0.0007047	.282	-.289
25ข	.213	-.263	-0.0007047	-.282	.289
26ก	-.228	-0.005589	-0.009788	.370	-.115
26ข	.228	0.005589	0.009788	-.370	.115
27ก	0.001674	0.002871	-.123	-0.004991	-0.006917
27ข	0.008823	0.005702	.194	0.008981	.239
28ก	0.002339	0.006664	.241	-0.009347	.325
28ข	-0.002339	-0.006664	-.241	0.009347	-.325
29ก	0.005349	.578	0.008823	.160	-0.002774
29ข	-0.005349	-.578	-0.008823	-.160	0.002774
30ก	.163	.285	.436	-0.003825	-0.004874
30ข	-.163	-.285	-.436	0.003825	0.004874

ตาราง 13 การวิเคราะห์องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมากกว่า 2 ปี

ข้อ	Communality	Eigen value	Pct of Var	Cum Pct
1ก	1.000	5.852	9.754	9.754
1ข	1.000	4.972	8.287	18.040
2ก	1.000	3.458	5.763	23.803
2ข	1.000	3.104	5.174	28.977
3ก	1.000	2.595	4.324	33.302
3ข	1.000	2.484	4.140	37.442
4ก	1.000	2.462	4.104	41.546
4ข	1.000	2.329	3.881	45.427
5ก	1.000	2.262	3.769	49.196
5ข	1.000	2.156	3.593	52.789
6ก	1.000	2.086	3.477	56.265
6ข	1.000	1.963	3.272	59.537
7ก	1.000	1.887	3.145	62.682
7ข	1.000	1.809	3.015	65.698
8ก	1.000	1.704	2.840	68.537
8ข	1.000	1.645	2.740	71.280
9ก	1.000	1.574	2.623	73.902
9ข	1.000	1.492	2.487	76.389
10ก	1.000	1.461	2.434	78.824
10ข	1.000	1.406	2.344	81.167
11ก	1.000	1.338	2.230	83.397
11ข	1.000	1.324	2.207	85.604
12ก	1.000	1.242	2.069	87.673
12ข	1.000	1.226	2.044	89.717
13ก	1.000	1.096	1.826	91.543
13ข	1.000	1.052	1.754	93.297
14ก	1.000	1.018	1.697	94.994
14ข	1.000	.921	1.536	96.530
15ก	1.000	.870	1.449	97.979
15ข	1.000	.773	1.288	99.268

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	Communality	Eigen value	Pct of Var	Cum Pct
16ก	1.000	.415	.691	99.959
16ข	1.000	0.0009594	0.001599	99.975
17ก	1.000	0.0007187	0.001198	99.987
17ข	1.000	0.0004665	0.0007775	99.995
18ก	1.000	0.0004124	0.0003541	99.998
18ข	1.000	0.0001015	0.0001692	100.00
19ก	1.000	7.569E-16	1.261E-15	100.00
19ข	1.000	6.622E-16	1.104E-15	100.00
20ก	1.000	5.779E-16	9.631E-16	100.00
20ข	1.000	5.209E-16	8.681E-16	100.00
21ก	1.000	4.170E-16	6.950E-16	100.00
21ข	1.000	3.379E-16	5.632E-16	100.00
22ก	1.000	2.762E-16	4.603E-16	100.00
22ข	1.000	1.963E-16	3.272E-16	100.00
23ก	1.000	1.734E-16	2.891E-16	100.00
23ข	1.000	1.498E-16	2.497E-16	100.00
24ก	1.000	3.261E-17	5.435E-17	100.00
24ข	1.000	2.406E-17	4.010E-17	100.00
25ก	1.000	1.932E-31	3.219E-31	100.00
25ข	1.000	4.356E-32	7.260E-32	100.00
26ก	1.000	4.153E-33	6.922E-33	100.00
26ข	1.000	1.500E-48	2.50E-48	100.00
27ก	1.000	-1.547E-33	-2.579E-33	100.00
27ข	1.000	-1.514E-16	-2.524E-16	100.00
28ก	1.000	-2.657E-16	-4.428E-16	100.00
28ข	1.000	-2.791E-16	-4.652E-16	100.00
29ก	1.000	-4.402E-16	-7.337E-16	100.00
29ข	1.000	-5.372E-16	-8.953E-16	100.00
30ก	1.000	-7.284E-16	-1.214E-15	100.00
30ข	1.000	-7.492E-16	-1.249E-15	100.00

ตาราง 14 องค์ประกอบค่านิยมของนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล
มากกว่า 2 ปี โดยการหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนแมกซ์

ข้อ	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
1ก	-.390	-0.003186	.410	0.009192
1ข	.385	0.003244	-.410	-0.009167
2ก	.151	-0.002936	-.164	.326
2ข	-.151	0.002936	.164	-.326
3ก	0.002684	0.004939	.497	-.146
3ข	-0.002684	-0.004939	-.497	.146
4ก	0.007605	.648	0.006413	.118
4ข	-0.007605	-.648	-0.006413	-.118
5ก	-.406	-0.00007987	.149	.376
5ข	.406	-0.00002453	-.149	-.373
6ก	-.339	-0.004610	.248	.111
6ข	.339	0.004610	-.248	-.111
7ก	.127	.626	-.153	.156
7ข	-.127	-.626	.153	-.156
8ก	-0.009176	-0.009449	.624	-0.004693
8ข	0.009176	0.009449	-.624	0.004693
9ก	-.218	.380	-.101	.203
9ข	.218	-.380	.101	-.203
10ก	-.504	0.008299	.107	0.002246
10ข	.502	-0.007918	-.104	-0.002992
11ก	.320	0.001890	0.006854	.146
11ข	-.320	-0.001890	-0.006854	-.146
12ก	.282	.203	.150	.267
12ข	-.280	-.206	-.153	-.267
13ก	.416	.132	.118	0.009092
13ข	-.416	-.132	-.118	-0.009290
14ก	0.006547	.101	.525	0.004514
14ข	-0.006547	-.101	-.525	-0.004514
15ก	0.003990	-0.002551	.112	.480
15ข	-0.004259	0.002884	-.108	-.485

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
16ก	-0.003692	-.661	0.009887	.276
16ข	0.003993	.660	-0.009509	-.281
17ก	-0.008029	-.612	-.177	.220
17ข	0.008029	.612	.177	-.220
18ก	.427	-.354	-.205	.398
18ข	-.428	.353	.204	-.395
19ก	0.001459	0.002428	-0.008699	.421
19ข	-0.001459	-0.002428	0.008699	-.421
20ก	-.117	.133	.152	.356
20ข	.117	-.133	-.152	-.356
21ก	.463	.274	.267	.282
21ข	-.463	-.274	-.267	-.282
22ก	.630	-0.008191	-4.210E-02	0.002702
22ข	-.630	0.008162	4.144E-02	-0.004028
23ก	.174	-0.008732	.479	0.007697
23ข	-.174	0.008732	-.479	-0.007697
24ก	-.429	-.170	-0.009655	-0.001085
24ข	.429	.170	0.009655	0.001085
25ก	-0.005934	-0.007005	-.118	.174
25ข	.152	.260	.347	-.126
26ก	-0.005658	-.192	-.153	.381
26ข	0.005658	.192	.153	-.381
27ก	.321	-.236	0.0005253	0.008130
27ข	-.324	.229	-0.0004367	-0.008299
28ก	-.358	.251	.105	-0.007993
28ข	.358	-.251	-.105	0.007993
29ก	-.413	-.227	-.108	0.008905
29ข	.413	.227	.108	-0.008905
30ก	-.527	-0.002497	-.138	.220
30ข	.527	0.002497	.138	-.220

แบบทดสอบวัดค่านิยมนักศึกษาพยาบาล

แบบทดสอบวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล

คำชี้แจง : แบบทดสอบฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดค่านิยมของนักศึกษาพยาบาล ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ให้นักศึกษาพิจารณาคำถามที่กำหนด แล้วตอบคำถามตามความรู้สึกที่เป็นจริง ซึ่งคำตอบของนักศึกษาไม่มีถูกหรือผิด โดยข้อมูลที่ได้นักวิจัยจะเก็บเป็นความลับและจะรายงานเป็นผลสรุปรวมทั้งกลุ่มใหญ่ในรูปเล่มของงานวิจัย ซึ่งในแบบทดสอบฉบับนี้มีรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถามจำนวน 30 ข้อ
2. คำถามแต่ละข้อมีคำตอบข้อละ 2 ตัวเลือก ให้นักศึกษาอ่านคำถามแล้วพิจารณาว่านักศึกษาชอบตัวเลือกใดระหว่าง ก กับ ข โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าชอบข้อ ก. แต่ไม่ชอบข้อ ข.	ตอบ ก. (3)	ข. (0)
ถ้าชอบข้อ ข. แต่ไม่ชอบข้อ ก.	ตอบ ก. (0)	ข. (3)
ถ้าชอบข้อ ก. มากกว่าข้อ ข. เล็กน้อย	ตอบ ก. (2)	ข. (1)
ถ้าชอบข้อ ข. มากกว่าข้อ ก. เล็กน้อย	ตอบ ก. (1)	ข. (2)

ตัวอย่าง

คำถาม		คำตอบ	
1. ถ้าให้เลือกได้ ท่านจะเลือกอะไร			
ก. ตัวหมคอนเสิร์ตแฟนจ๋า	ข. เงิน 1, 000 บาท	ก. (3)	ข. (0)
2. ท่านชอบสิ่งใด			
ก. สุนัข	ข. ดอกไม้	ก. (1)	ข. (2)

หมายความว่า

- คำถามที่ 1 : นักศึกษาชอบ ข้อ ก มากกว่า ข้อ ข
- คำถามที่ 2 : นักศึกษาชอบ ข้อ ข มากกว่า ข้อ ก เล็กน้อย
3. โปรดตอบทุกข้อไม่วางข้อใดข้อหนึ่ง

ขอขอบคุณความร่วมมือในครั้งนี้
ผู้วิจัย

คำถาม	คำตอบ	
1. ถ้าเลือกได้ท่านจะประกอบอาชีพใด		
ก. หนายความ		
ข. ครู	ก. ()	ข. ()
2. ท่านเชื่อเรื่องใด		
ก. คนเราต้องพึ่งพาอาศัยกัน		
ข. ถ้าสามารถคิดได้ ก็สามารถทำให้เป็นจริงได้	ก. ()	ข. ()
3. ถ้าท่านได้รับเชิญท่านจะเลือกไปชมสิ่งใด		
ก. วิธีการโคลนนิ่ง		
ข. การถ่ายทำภาพยนตร์	ก. ()	ข. ()
4. ท่านจะมีความสุขมากถ้าท่านได้ทำสิ่งใด		
ก. อุทิศตนเป็นผู้สืบทอดศาสนา		
ข. เป็นจิตรกร	ก. ()	ข. ()
5. ถ้าให้เลือกใหม่ท่านอยากมีอาชีพใด		
ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร		
ข. พยาบาล	ก. ()	ข. ()
6. ท่านอยากไปร่วมกิจกรรมใด		
ก. การสัมมนาวิเคราะห์เพื่อลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้		
ข. พิธีบวชหมู่ของเยาวชนชนชาวเขา	ก. ()	ข. ()
7. ท่านอยากไปอยู่ในสถานที่ใด		
ก. สถานที่ปฏิบัติธรรม		
ข. สถานที่จัดแสดงนิทรรศการผลงานหรือการวิจัย	ก. ()	ข. ()
8. ท่านชอบภาพยนตร์ประเภทใด		
ก. สืบสวน		
ข. รักโรแมนติก	ก. ()	ข. ()
9. ท่านคิดว่าสิ่งใดทำให้มนุษย์มีเหตุผล		
ก. ศาสนา		
ข. วิทยาศาสตร์	ก. ()	ข. ()
10. ท่านคิดว่าความสงบสุขในครอบครัวเกิดจากสิ่งใด		
ก. ไม่มีปัญหาการเงิน		
ข. ความห่วงใยซึ่งกันและกัน	ก. ()	ข. ()

คำถาม	คำตอบ	
11. ท่านคิดอย่างไรกับโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค		
ก. เป็นประโยชน์ต่อผู้ยากไร้		
ข. ขาดทุนแน่นอน	ก. ()	ข. ()
12. เมื่อท่านเดินดูสินค้าท่านมองสินค้าแต่ละชนิดอย่างไร		
ก. ผลิตมาจากอะไร		
ข. เมื่อใช้แล้วจะเสริมให้ดูภูมิฐานหรือไม่	ก. ()	ข. ()
13. เมื่อพูดถึงการเกี่ยวข้าวท่านคิดอย่างไร		
ก. การช่วยเหลือนกัน		
ข. จำนวนข้าวที่เกี่ยวข้องได้	ก. ()	ข. ()
14. ท่านเลือกที่จะไปชมการแสดงใด		
ก. มายากล		
ข. คอนเสิร์ต	ก. ()	ข. ()
15. เมื่อท่านเลือกอาหารท่านเลือกที่		
ก. รสของอาหาร		
ข. ราคาอาหาร	ก. ()	ข. ()
16. ท่านคิดว่าวิชาใดน่าสนใจเรียนมากกว่ากัน		
ก. การวาดภาพ		
ข. ฝึกวิปัสสนา	ก. ()	ข. ()
17. ถ้าท่านกำลังมีปัญหาและสับสน ท่านจะอย่างไร		
ก. ท่องเที่ยว		
ข. ฟังธรรม	ก. ()	ข. ()
18. ท่านเป็นคนประเภทใด		
ก. ชอบอยู่ท่ามกลางเพื่อนๆ		
ข. ชอบเป็นหัวหน้ากลุ่ม	ก. ()	ข. ()
19. ท่านสนใจวิชาใดมากกว่ากัน		
ก. กฎหมาย		
ข. วิจัย	ก. ()	ข. ()
20. เมื่อท่านไปชมจิตรกรรมบนฝาผนังในวัด ท่านให้ความสนใจเรื่องใด		
ก. พุทธประวัติ		
ข. ฝีมือการวาดภาพและการใช้สี	ก. ()	ข. ()

คำถาม	คำตอบ	
21. เวลาทุกนาทีมีค่า ท่านควรจะทำอย่างไร ก. ทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว ข. รีบทำงานเพื่อสร้างฐานะ	ก. ()	ข. ()
22. ท่านต้องการเป็นใคร ก. ครูที่นักเรียนรัก ข. สส. ที่มีคนนับถือมาก	ก. ()	ข. ()
23. ถ้าเลือกได้ท่านต้องการเป็น ก. นักวิทยาศาสตร์ในองค์การนาซา ข. เจ้าของร้านทอง	ก. ()	ข. ()
24. ถ้าท่านถูกโกงเงิน ท่านจะทำอย่างไร ก. ต้องตามคืนให้ได้เพราะเงินมีความหมายสำหรับท่านเสมอ ข. ปลง และคิดว่าชาติที่แล้วท่านโกงเขามาชาตินี้จึงต้องใช้คืน	ก. ()	ข. ()
25. ถ้าให้เลือก ท่านจะไปที่ไหน ก. สวนสนุก ข. พิพิธภัณฑ์ที่แสดงถึงการต่อสู้เพื่อเอกราช	ก. ()	ข. ()
26. ท่านชอบคนแต่งตัวแบบใด ก. ทันสมัยและสดใส ข. ภูมิฐานดูน่าเกรงขาม	ก. ()	ข. ()
27. ถ้าให้เลือกท่านจะเลือกคบใครเป็นเพื่อน ก. คนที่ไม่จำเป็นต้องฉลาด แต่มีน้ำใจ ข. คนที่ฉลาดและเก่ง แต่ชอบเป็นคนเด่น	ก. ()	ข. ()
28. ท่านชอบเป็นเช่นคำกล่าวใด ก. ยิ่งสูงยิ่งหนาว ข. คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย	ก. ()	ข. ()
29. ในวัยนี้ของท่าน สิ่งใดสำคัญสำหรับท่านมากกว่ากัน ก. มีเงินใช้ ข. ความสงบสุข	ก. ()	ข. ()
30. ถ้าท่านเป็นผู้ค้นพบการผสมพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีที่สุดในปัจจุบันท่านจะทำอย่างไรต่อไป ก. ขายลิขสิทธิ์ให้นักธุรกิจ ข. คิดผสมพันธุ์พืชชนิดอื่นต่อไป	ก. ()	ข. ()

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ. นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รศ. วัณญา วิศาลภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผศ. ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	ภาควิชาการวัดผลและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รศ. ชุติมา ปัญญาพินิจนุกูร	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม
5. อาจารย์ ยุพยงค์ ทังสุขบุตร	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุนตรา แก้ววิเชียร
วันเดือนปีเกิด	19 สิงหาคม 2503
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	85 ม.5 ซอยสยามธรณี ถนนรามอินทรา กม.8 แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	พยาบาลวิชาชีพ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวิทยา
พ.ศ. 2525	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครทุ่งทอง
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ